

Obrana

marec 2007

Špekáčikový náhrdelník pre najlepšieho

Každého poteší, ak ho za jeho prácu pochvália. Rovnaké pocity mali štvornohí príslušníci Kynologického strediska v Hronseku. Minister obrany František Kašícký ich 19. februára 2007 navštívil v rámci pracovného výjazdu a špeciálne vycvičených vojenských psov odmenil špekáčikmi, s ktorými sa v prvom momente popýšili ako s víťaznými vencami, ale ktoré im vzápätí evidentne chutili. Ocenenie si zaslúžili nielen za pripravené ukážky vyhľadávania výbušnín či stratených osôb, ale najmä za svoju činnosť v minulom roku.

Armáda a jej psovodi pracujú s plemenom nemeckého ovčiaka, dobermana a rotvajlera, ktoré vyhovujú svojimi fyziologickými a povahovými vlastnosťami. Ozbrojené sily psov využívajú napríklad pri hliadkovaní či strážení objektov muničných základní. Vzdušné sily majú k dispozícii na vojenských letiskách aj poľovníckych psov. Pri štarte bojového alebo prepravného lietadla napríklad rozháňajú krdle vtákov, ktoré by mohli spôsobiť pilotom nečakané starosti. Príslušníci Kynologického strediska sa podieľajú na výcvikoch zajatia, prežitia a boja zblízka. Stredisko plní v prípade potreby aj iné špeciálne úlohy ako výcvik psov pre mierové misie, vyhľadávanie výbušnín, munície či drog, a to podľa požiadaviek armády, prípadne iných rezortov. Hodnota špeciálne vycvičeného vojenského psa môže byť až 25 tisíc korún. Armáda ich nakupuje vo veku od jedného do troch rokov.

Text a foto kpt. Peter MICHNICA

Mesačník Ministerstva obrany SR
Založený v Clevelande (USA) 1914
Obnovený v Bratislave v roku 1993
Ročník XV, č. 3/2007
Do výroby zadané 28. februára 2007
Predĺžená uzávierka 9. marca 2007

Vydavateľ:

Ministerstvo obrany SR
Komunikačný odbor

Šéfredaktor:

Mgr. Pavol VITKO
tel.: 0960 313 072, 0903 820 847
pavol.vitko@mod.gov.sk

Redaktori:

Jozef ŽIAK, plukovník v zálohe
tel.: 0960 332 755, 0903 820 194
e-mail: jozef.ziak@mil.sk

nadporučík Mgr. Vladislav VAVRINEC
tel.: 0960 312 980, 0903 820 854
e-mail: vladislav.vavrinc@mod.gov.sk

Vedúci vydania a jazyková úprava:

Ing. Eleonóra BUJÁKOVÁ,
tel.: 0960 313 054
e-mail: eleonora.bujackova@mod.gov.sk

Fotograf:

Peter DOVINA
tel.: 0903 820 698

Tajomníčka redakcie:

Milena SLEZÁKOVÁ
tel.: 0960 312 984, fax: 0960 312 520
e-mail: milena.slezakova@mod.gov.sk

Grafická úprava:

kapitán Ing. Otakar HRABÁK
Lýdia ŠEVČÍKOVÁ
Ivana MIŠKOLCIOVÁ
5. kartoprodukčná základňa Nemšová

Adresa redakcie:

Mesačník OBRANA
Komunikačný odbor MO SR
Kutuzovova 8
832 47 Bratislava
e-mail: obrana@mod.gov.sk
www.mosr.sk/obrana

Rozširuje:

Podacie stanice MO SR

Tlač:

5. kartoprodukčná základňa Nemšová

Na titulnej strane príslušníci
žilinského pluku Jozefa Gabčíka
pri zimnom výcviku
Foto **npor. Mário PAŽICKÝ**
Ilustráciu na poslednej strane nakreslil
9-ročný **Vladimír KURÁK**
z Rožňavy

Nevyžiadajte obrazový materiál
a rukopisy nevraciate.

© Ministerstvo obrany SR
Registračné číslo: 758/93

Z obsahu

Explózia v Novákoch

str. 4 – 9

Návrat z Iraku

str. 16 – 17

Boli sme v Sudáne

str. 26 – 28

Vojenský šport má budúcnosť

str. 36

Editoriál

V piatok podvečer pri odchode z ministerstva vidím, ako náš minister a jeho hovorca utekajú k pristenému autu. Je 2. februára pred piatou. Pred pár desiatkami minút sme spoločne pricestovali z nemeckého Wiesbadenu, kde

sa na neformálnej schôdzke ministrov obrany členských krajín Európskej únie hovorilo o situácii na Balkáne či v Afganistane, o spolupráci EÚ s NATO a OSN a kde František Kašícký vystúpil o.i. s návrhom na financovanie strategickú dopravu do misií zo spoločných fondov tak, aby sa rozložili náklady medzi jednotlivé krajiny. Bohužiaľ, práve v zahraničí nám rozhodne nevylepšila náladu aktuálna správa z domova. Predseda koalície Slovenskej národnej strany Ján Slota sa značne negustidne vyjadril na adresu našich vojakov v Afganistane. Aj preto v spomenutý piatok pri rozlúčke minister len sucho konštatoval, že opäť to bude víkend pracovný, pričom nám avizoval niekoľko svojich mediálnych vystúpení. Tak či tak - kde mali minister aj s Vladom Gemelom tak vyšliapnuté? Čo im tak horí za chrbtom? To vari treba až v takom tempe riešiť koalíčný spor a brániť česť našich mierotvorcov? Ich poklus som nechápal. Po malej chvíli bolo ale všetko jasné. Štartujem aj ja. V Novákoch vybuchol Vojenský opravárenský podnik (strany 6 až 9).

Mimoriadne dôležitou správou minulých týždňov je rozhodnutie vlády o novelizácii Zákona o štátnej službe profesionálnych vojakov. Vláda prijala za svoj návrh ministerstva obrany a novelizáciu posunula do parlamentu. Teda, okrem iného, bude aj príspevok na bývanie i pre vojakov v kategórii mužstvo, bude aj príspevok za výcvik vo výcvikovej priestore, bude aj preplácanie cestovného na návštevy rodiny. Presne tak, ako to sľúbil minister Kašícký našim vojakom v rámci diskusií s nimi počas svojich vľajších návštev v misii Iracká sloboda či v Afganistane a aj v Kosovo. Vtedy jasne povedal, že zákon ako taký potrebný bol, no čo sa týka financií, napomohol riešiť situáciu najmä v kategórii dôstojníkov. Pričom ale - práve najnižšie hodnostné kategórie boli poškodené. O tom, ako vážne, by vedeli rozprávať štatistiky odchodovosti, napovedala by situácia v regrutácii a hovoriť by vedeli aj konkrétni jednotlivci (pozri list na strane 33). Preto malá prosba, milé dámy a páni, vojaci, slobodníci, desiatníci aj ďalší. Zákon je na dobrej ceste, ešte chvíľku vydržte. Armáda bez vás - to sú generáli bez vojska... Napokon - aj skutočnosť, že minister po tragédii v Novákoch, hoci necítiaci osobnú zodpovednosť, dal k dispozícii svoju funkciu, ale premiér aj prezident ho podržali, znamená posilnenie jeho pozície. Na presadenie novely spomenutého zákona v parlamente dám krk.

Želám peknú pokojnú jar.

Explózia v Novákoch

Tri explózie, ohnivá masa, čierny dym a tlaková vlna ako úder ničivého hurikánu. V piatok 2. marca, približne o pol piatej podvečer, vybuchla v delaboračnej hale VOP Nováky munícia.

Následkom explózie zahynuli štyria pracovníci podniku a štyria sú nezvestní. Zo 49 ľudí, ktorí boli v čase výbuchu v továrni, tri desiatky utrpeli zranenia. Fabrika, ktorá zamestnávala 381 pracovníkov, bola doslova zmetená. Tlaková vlna rozbíjala sklenené výplne okien aj vo vzdialenosti 10 kilometrov.

VEČER PO VÝBUCHU

„Vo vojenskom opravárenskom podniku v Novákoch došlo k výbuchu klasickej munície. Nasadili sme všetky dostupné a potrebné záchranné zložky a situáciu máme pod kontrolou,“ upokojujúco hovorí do televíznych kamier, rozhlasových mikrofónov aj diktafónov píšucich novinárov v piatok večer predseda vlády Robert Fico. „Nateraz máme informácie o dvoch mŕtvych a piatich zranených.“ Všetkým príbuzným vyslovujem úprimnú sústrasť a ešte raz ubezpečujem, že všetky príslušné orgány štátu sú na mieste a v plnom nasadení...,“ dodáva predseda vlády, pričom po jeho boku stojí minister vnútra Robert Kaliňák aj minister obrany František Kašický, ktorý sa stáva predsedom krízového štábu. Ešte v obleku

a svetlom zvrchníku, v ktorom pred niekoľkými hodinami priletel z pracovnej cesty v Nemecku, energicky konštatuje: „Vydal som pokyn, aby požiarnici a záchranári opäť čo najpodrobnejšie preskúmali areál podniku. Chceme mať istotu, že sa tam nenachádza nikto, komu by sme ešte vedeli pomôcť.“ Zároveň avizuje, že krízový štáb bude pracovať celú noc a až dotedy, kým to bude potrebné. „Rozloha poškodenia areálu má plochu niekoľkých futbalových ihrísk,“ ilustruje pre novinárov hovorca ministerstva obrany Vladimír Gemela.

Premiér s ministrami vnútra a obrany kráčajú smerom k epicentru výbuchu, aby si na mieste pozreli situáciu a osobne sa zoznámili s prácou záchranárov a hasičov,

ktorí v stále nebezpečnom prostredí ochladzujú dymiace požiarovisko a prehľadávajú jeho okolie. Členovia vlády kráčajú hore údolím, kde stál podnik, ktorý bol na Slovensku svojím zameraním výnimočný. Muničný sklad v tunajšej lokalite Dolina postavili ešte v roku 1939. Neskôr pri ňom vznikol aj opravárenský podnik. V roku 1957 bol založený štátny podnik VOP 015 Nováky. V nasledujúcich rokoch patril medzi hlavné centrá opravy, revízie a likvidácie munície v rámci vtedajšej federálnej československej armády. Po tom, ako sa Slovensko stalo v roku 2005 vedúcou krajinou NATO v boji proti terorizmu v oblasti ničenia munície, mali naši odborníci vypracovať spoločné postupy pre likvidáciu výbušnín. Tie by sa potom uplatnili aj v ostatných krajinách aliancie. Pre spoločné potreby tu malo vzniknúť aj špičkové pracovisko aliancie na likvidáciu munície.

Po príchode už vyčistenou cestou k zbořeným halám veliteľ požiarneho zásahu nadporučík Jozef Kravsko z Prievidze premiéra aj ministrov informuje: „Po uhasení ohňa budeme celú noc kropiť a ochladzovať priestor

bývalých hál, kde sa delaborovala munícia.“ Vysvetlil, ako má zabezpečené striedanie, pretože pohyb ľudí v zady-
menom priestore, navyše vzhľadom na postupujúcu
únavu, je limitovaný a časovo obmedzený. Tiež vyratúva,
s akými možnými rizikami treba ešte rátať a čo je nevyh-
nutné na to, aby sa im predišlo. „Jednoznačne nesmie
dôjsť k ďalšej neriadenej situácii.“ Mladý a energický veliteľ
pôsobí rozhodne a je na ňom vidieť, že situáciu má naozaj
v rukách. Zásah 120 ľudí a 22 hasičských cisterien zvládol
s prehľadom. Tiež víta, že jeho hasičom postupne
prichádzali na pomoc aj so špeciálnou technikou členovia
záchranných brigád zo Žiliny i z Malaciek.

NOC NA NOHÁCH

Bolo hodinu pred polnocou, keď Milan Tkáč na chvíľu
odkladal do vozidla prístroj, ktorý sa volá prenosný plynový
chromatograf s hmotnostným detektorom. Inžinier Tkáč
z vojenského útvaru v Čereňanoch spolu s kolegami kon-
trolovali prítomnosť nebezpečných látok v ovzduší. Na
mieste boli už dvadsať minút po explózii. Pod vedením
Kataríny Grolmusovej, veliteľky skupiny analytického zabez-
pečenia, poskytovali mimoriadne dôležité informácie
hasičom a krízovému štábu. „Máme tu odborníkov
z Kriminalistického a expertízneho ústavu, je tu vyhľadávaci
a záchranný tím, zmobilizovali sme policajtov na zabez-
pečenie poriadkovej služby a regulovanie dopravy, skrátka,
všetko čo má ruky a nohy sa snaží pomôcť,“ informoval nás
hovorca policajného zboru Martin Korch. Mimochodom,
príslušníci Záchrannej služby priviedli aj šiestich psov.

Samozrejme, v Novákoch pomáhali aj desiatky
vojakov. Náčelník generálneho štábu generál Ľubomír
Bulík poveril ich velením skúseného plukovníka Jána
Bakoša, zástupcu veliteľa vojenskej logistiky. Spolu
s podplukovníkom Zdenkom Hilčíkom z veliteľstva sil
výcviku a podpory zabezpečovali všetko od osvetlenia
a dopĺňovania pohonných látok až po ubytovanie pre
vystriedaných vojakov a záchranárov, ako aj dodávku
stravy. Okamžite boli k dispozícii aj tri desiatky vojenských
policajtov. Ďalší prišli striedať a pod velením riaditeľa
odboru policajného výkonu podplukovníka Mariána
Zlatovského zabezpečovali predovšetkým stráženie
objektu. Na pomoc však prišli nielen zamestnanci štátu.
Veľmi skoro dorazil aj Ivo Baláži, riaditeľ moderného
záchranného International Rescue System-u, ktorý mal
k dispozícii okrem mobilnej zdravotníckej jednotky dve
desiatky záchranárov.

„Tu máme osobné spisy mŕtvych aj nezvestných,“
s úprimným smútkom pred polnocou ukázal na
dokumenty štátnemu tajomníkovi ministerstva obrany
Jaroslavovi Baškovi personalista VOP pán Lomnický. Bolo
na ňom vidieť veľkú ťažobu smútku. Náš štátny tajomník
ho pozval na polnočný krízový štáb. Mimochodom,
Jaroslav Baška bol na mieste nešťastia len pár chvíľ po
výbuchu. V tmavom obleku a bielej košeli, tak ako cestoval
na stránke podujatie do Bánoviec nad Bebravou, sa na
celú noc stal pravou rukou ministra Kašického.

Je polnoc. Zasadá krízový štáb. Informácie z neho sú
dôverné. Popísať sa dá, azda, len atmosféra. Neporovnával
by som ju s americkými katastrofickými filmami, v ktorých
trebárs prezident vydáva pokyny sediac v koženom kresle
a odpijajúc si zo šálky voňavej kávy. V Novákoch je situácia

ovela naturalistickejšia. Nezasadá sa pritom v areáli VOP, tam niet vhodnej miestnosti, ale v objekte vojenského útvaru, ktorý je v dolinke hneď poniže zničenej fabriky. No aj v miestnosti krízového štábu sú namiesto rozbitých oblokov natiahnuté plastové fólie. Pod nohami občas zavrzdí sklo. Nočná zima ide pod kožu. Šéf hasičov si nestihol umyť tvár a Katarína Grolmusová, tá čo kontroluje ovzdušie, má prekvapujúco v hlase stále dostatok energie. Minister obrany počúva členov štábu, vyhodnocuje ich hlásenia a rozhodným hlasom rozdáva pokyny. V niekoľkých prípadoch dvíha prst a dokonca ho zacieli na tých, ktorým zadáva úlohy. Experti na neverbálnu komunikáciu by vedeli potvrdiť, že toto gesto je prejavom najväčšej nástojčivosti a nie je žiadosťou, ale rozkazom. Pre jeho prijímateľa je síce značne nepríjemné, ale absolútne zaväzujúce. Keďže to minister konštatoval i verejne, možno povedať, že to gesto smerovalo k vedeniu podniku a ministrova opakovaná nástojčivosť bola v tom, aby ešte raz presne doložili všetky počty zamestnancov, ktorí sa nachádzali v objekte, aby preverili, či na mieste neboli ľudia z dodávateľských firiem, alebo tí, čo tam oficiálne nemali čo robiť a aby preverili v rodinách všetkých zamestnancov, či sú ich blízki v poriadku, alebo im niekto chýba...

Blíži sa druhá hodina po polnoci. Ďalší krízový štáb bude ráno o ôsmej. Príslušníci zásahových jednotiek, ktorých vystriedali, odchádzajú spať do vojenského útvaru v Zemianskych Kostolanoch. Neďaleko stojaceho poslanca NR SR Miroslava Kotiana, ktorý žije v Prievidzi, sa pýtam, ako sa tam najlepšie dostať. On mi však ústretovo ponúkne nocľah vo svojom penzióne na stráni nad Bojniciami. Od VOP-ky je to vzdušnou čiarou asi 10 kilometrov. Keď vojdeme dnu, v miestnosti vedľa recepcie je okenná tabuľa veľkosti približne 3 x 3 metre z centimeter hrubého skla rozsypaná na podlahe.

SMUTNÁ SOBOTA

Hovorca ministerstva obrany Vladimír Gemela v sobotu 3. marca hneď od rána poskytuje pri bráne podniku informácie novinárom. Nie je to jednoduché, pretože všetky správy treba najskôr preveriť a nie všetko sa dá okamžite verifikovať.

Pred zasadením krízového štábu už odchádzajú hasiči a časť záchranárov. Minister obrany im ďakuje a podáva ruku. Po rokovaní krízového štábu obchádza na džípe areál podniku okolo vonkajšieho plotu. Osobne kontroluje stráženie. Vydá spríšuujúce pokyny. Je to mimoriadne dôležité. Potom prestupuje do iného auta, aby navštívil zranených v Nemocnici s poliklinikou v Bojniciach. Leží ich tu ešte štrnásť.

„Bolí to veľmi? Cítite sa už o trochu lepšie?...“ prihovára sa zraneným minister. Miroslav Králik, ktorého práve doviezli na izbu, má zlomenú stehennú kosť. „Od epicentra som bol asi 100 metrov a nohu mi zlomil kus betónu,“ vysvetľuje ministrom. Na tvári „výbušninárskeho“ robotníka, ktorý vo firme pracuje osem rokov, vidieť ozveny stresu, bolesť aj únavu. Jeho sestra Marcela Sandorová potláča slzy v očiach a drží ho za ruku.

„Tlaková vlna ma zvalila na zem a to, čo sa dialo okolo, bolo strašné. Dvere boli zvonka zakliesnené, ja som bol privalený, mobilné siete nefungovali, všade prach. Telefónom som búchal po drevených dverách, až kým ma z druhej strany nezačul požiarnik, ktorý ma vyslobodil,“ spomenie Ľubomír Dzúrik, ktorý vo fabrike odrobil 40 rokov. Až do osudného piatku bez úrazu. Má zlomenú ruku, ale to je nič oproti zármutku nad mŕtvymi spolupracovníkmi a skazou fabriky. „Pán minister, máme po podniku? Alebo bude ešte fungovať? Čo s ním urobíte?“ pýta sa Františka Kašického, pričom táto otázka visí na perách azda každého zamestnanca. Vodič Dzúrik

(na fotografii vpravo dole) napokon ešte dodáva, že chce okrem hasičov veľmi oceniť záchranárov, ako aj ošetrojúci personál z nemocnice v Bojniciach. „Veľká vďaka im, pán minister, lebo predtým by som asi neveril, že dokážu fungovať skoro v okamihu a naozaj dobre.“

Celé štvrťstoročie a presnú polovicu života pracoval vo VOP aj doudieraný údržbár Vladimír Belina. „Po prvom výbuchu sme odrazili rámy okien, čo leteli na nás. Druhý výbuch nás pritlačil k zemi. Bolo to horšie ako tornádo. Hneď nato sme sa dvaja muži a jedna žena doslova o život rozbegli do lesa. Ďalší výbuch a následné čakanie bolo strašné. Nikto nevedel, čo ešte môže prísť...“

Tibor Štefanec je strážnik a počas explózie bol na strážnici asi 50 metrov od epicentra. „Keď prvý výbuch na strážnici vyrazil okná, vybehol som do lesa a zaľahol do jarku. Tlakové vlny ďalších explózií hrmeli ponad mňa, ale s jednou z nich prišiel aj kusisko betónu. Spadol mi na nohu, mám ju celú pomliaždenú...“ s bolesťou vysvetľuje chlapík, ktorý za prácou do VOP Nováky chodil už 15 rokov. Do firmy, ktorá v troch okamihoch spadla ako domček z karát.

V nemocničnej chodbe cítia čistiace prostriedky a láskavú ústretovosť. Minister odchádza za ďalšími pacientmi, aby ich, ak sa to len trochu dá, povzbudil a dodal im nádej. A aby si od nich vypočul opis najstrašnejšieho momentu v ich živote. „Pán riaditeľ, v mene svojom aj v mene premiéra republiky vám úprimne ďakujem. Poďakujte, prosím, aj všetkým vašim kolegom za záchranu a liečenie ľudí z nováckej fabriky, ako aj za vyše pol stovky požiarnikov, ktorých ste vyšetřili po ich celonočnom zásahu,“ lúči sa minister s MUDr. Ladislavom Gerlichom, riaditeľom nemocnice. Mimochodom – zachraňoval aj on. Do Novák dorazil v jednej z prvých sanitiek.

O jednej popoludní prichádza minister do vojenského útvaru v Zemianskych Kostolanoch na stretnutie s príbuznými tých, ktorí sú nezvestní. Dohodne sa s nimi, že v prípade akýkoľvek nových správ budú z úrovne krízového štábu informovaní. Ten zasadá opäť o dvoch popoludní. Minister Kašický si ešte prezrie miesto výbuchu z vojenského vrtuľníka, ktorý prišiel na pokyn prítomného náčelníka Generálneho štábu OS SR generála Ľubomíra Bulíka. Spolu s ministrom nastupujú do helikoptéry aj vojenský fotograf Peter Michnica a kameraman Branislav Gotthard. Aj oni už boli v piatok na ceste z Bratislavy domov, keď sa dozvedeli o nešťastí. V nedeľu a v pondelok budú ich smutné zábery publikovať všetky slovenské televízie a denníky.

Popoludní minister prostredníctvom médií informuje verejnosť, že sa začalo vyšetrovanie príčin výbuchu, no v tejto veci nemieni prezentovať akékoľvek dohady. Naznačí však nespokojnosť s niektorými skutočnosťami, za ktoré by mohlo zodpovedať vedenie podniku. Prezident policajného zboru generál Ján Packa napokon vylučuje ako príčinu explózie teroristický útok.

NEVESELÁ NEDEĽA

Predseda vlády Robert Fico prezentuje svoj zámer navrhnuť vláde, aby súhlasila s finančnou výpomocou pre pozostalých, rodiny nezvestných, ako aj pre mesto Nováky. Verejnosť sa však tiež dozvedá správu, ktorú jej sprostredkuje hovorca MO SR Vladimír Gemela: „V súvislosti s výbuchom munície vo Vojenskom opravárenskom podniku Nováky, akciová spoločnosť, som považoval za potrebné okamžite urobiť všetky potrebné kroky k záchrane ľudských životov, zaisteniu bezpečnosti obyvateľov a odvráteniu ďalších materiálnych následkov. Krízový štáb, ktorý som osobne riadil, prijal maximálne opatrenia k stabilizácii situácie, k odstraňovaniu následkov výbuchu, ako aj záchrane doposiaľ nezvestných osôb. V súčasnosti je situácia pod kontrolou krízového štábu.

Aj keď necítim priamu zodpovednosť, nakoľko priama riadiaca práca ministra v činnosti akciovej spoločnosti je limitovaná, tragická udalosť sa však stala v rezorte obrany, pri ktorej došlo k strate na ľudských životoch, značným materiálnym a ekonomickým škodám. Preto považujem za politicky správne ponúknuť funkciu ministra obrany predsedovi vlády SR a prezidentovi SR.

Predseda vlády Robert Fico už v poludňajšej televíznej relácii oceňuje prácu Františka Kašického a jeho prípadnú výmenu nepripúšťa. S jeho pracou je spokojný aj prezident republiky Ivan Gašparovič. Podporu mu vyslovuje predseda Slovenského odborového zväzu zamestnancov obrany Marián Lacko.

Vyšetrovanie pokračuje. Aká je konkrétna perspektíva VOP Nováky do uzávierky tohto čísla OBRANY ešte nie je isté.

Do uzávierky boli potvrdené tri obete explózie. Česť ich pamiatke. Počet nezvestných zostal na čísle päť.

Pavol VITKO

Foto **kpt. Peter MICHNICA (3),**

npor. Mário PAŽICKÝ (2),

Pavol VITKO (3)

So slzami v očiach

Stovky smútiacich sa 7. marca 2007 prišli do Zemianskych Kostolian rozlúčiť so zosnulou Máriou Kováčovou, ktorá tragicky zahynula pri tragédii vo Vojenskom opravárenskom podniku Nováky. Päťdesiatročnú matku troch detí zastihlo nešťastie pri plnení si pracovných povinností 2. marca 2007. V podniku pracovala s prestávkou od 1. novembra 2004.

Smútočného aktu sa okrem najbližšej rodiny, príbuzných, známych a kolegov zúčastnil tiež minister obrany SR František Kašický s manželkou, štátny tajomník

Ministerstva obrany SR Jaroslav Baška a predstavitelia vedenia VOP Nováky.

Po pohrebe sa František Kašický stretol s rodinami nezvestných a pozostalých. Minister sa nasledujúci deň zúčastnil aj na pohrebe Petra Klačana. Do predloženej uzávierky nášho časopisu sa smútočné rozlúčky so zosnulými Emíliou Stručkovou a Jánom Rybárom ešte neuskutočnili.

Vladislav VAVRINEC
Foto **Mário PAŽICKÝ**

Vládna sústrasť

Premiér Robert Fico 7. marca po rokovaní vlády ešte raz vyjadril sústrasť s pozostalými obetí a s rodinami nezvestných zamestnancov VOP Nováky. Povedal, že manželia, manželky a nezaopatrené deti obetí výbuchu v Novákoch dostanú po milióny korún. Tento mimoriadny vládny príspevok pôjde nad rámec odškodnenia, ktoré obeť tragédie dostanú z rezortov obrany, práce, sociálnych vecí a rodiny a zamestnaneckých odborov rezortu obrany. Vláda zároveň ponúkla rodinám nezvestných právne služby ministerstva obrany, aby urýchlili vyhlásenie štyroch doteraz nenájdenných ľudí, ktorí s najväčšou pravdepodobnosťou tragédiu neprežili, za mŕtvych.

Rodiny, v ktorých sú nezvestní, zatiaľ dostanú príspevok 100-tisíc korún z rezortu obrany, 50-tisíc od odborov a 25-tisíc z ministerstva práce. Týchto 175-tisíc korún dostanú aj pozatiaľ po potvrdených obetiach. Ministerstvo obrany SR chce pri trvalých následkoch pomôcť sumou do 50-tisíc, ľahko zraneným dá do 20-tisíc korún.

„Peniaze od ministerstva obrany dostane všetkých osem rodín ihneď“, potvrdil minister F. Kašický.

bj

Poučenie pre budúcnosť

Hlavnou činnosťou VOP Nováky bola po jeho založení výroba cvičnej a bojovej munície pre potreby ozbrojených síl ČSFR. Neskôr sa podnik sa orientoval predovšetkým na delaboráciu munície. Sú to všetko činnosti, ktoré si vyžadujú maximálnu bezpečnosť.

Výbuchom delaboračnej haly vo vojenskom opravárenskom podniku bola v priebehu niekoľkých sekúnd zlikvidovaná celá prevádzka, ale aj možnosť likvidovať muníciu štátov NATO, o ktorú sa akciová spoločnosť uchádzala.

Záchranári aj na úkor svojho zdravia s maximálnym nasadením zachraňovali ľudské životy, likvidovali požiar a snažili sa maximálne eliminovať škody, ktoré výbuchom vznikli. Krízový štáb pod vedením ministra obrany Františka Kašického dôsledne organizoval záchranné práce. Verejnosť bola priebežne informovaná o nešťastí a o možných následkoch tejto katastrofy. Možno najťažšiu úlohu, ktorú si na seba minister obrany vzal, bolo oznámenie príbuzným obetí a nezvestných o nešťastí, ktoré ich rodiny výbuchom postihlo.

Výšetrovatelia určite aj teraz zistia hlavnú príčinu nešťastia, ale aj s ním súvisiace príčiny dôsledky a súvislosti. Zväz vojakov verí, že tak ako zodpovedne pristupuje minister obrany

k odstraňovaniu dôsledkov vzniklej katastrofy, tak dôsledne budú vyšetrené aj príčiny tohto nešťastia a vyvodené zodpovednosť voči osobám, ktoré akýmkoľvek spôsobom prispeli k jeho vzniku. V tom ho Zväz podporuje.

Tragická udalosť by mala byť poučením do budúcnosti. Rezort obrany v posledných rokoch prešiel zásadnými zmenami. Jednou zo zmien bola aj zmena vojenských závodov na akciové spoločnosti a v rezorte sa uskutočnila či pripravovala privatizácia. Posledná mimoriadna udalosť nasvedčuje tomu, že niektoré reorganizačné zmeny neboli robené pre dobro vecí a aj s tým súvisiaci odchod veľa špecialistov nebol pre rezort prínosom. Veríme, že minister Kašický v tomto smere, tak ako sľúbil, bude situáciu stabilizovať. Nováky nech sú poučením pre budúcnosť.

Dovoľte, aby som vyjadril najhlbšiu sústrasť s pozostalými a morálnu podporu všetkým, ktorých sa tragédia v Novákoch dotkla.

plk. v. v. Ing. Tomáš ŠVEC
hovorca Ústrednej rady Zväzu vojakov

Delaboračná hala nie je muničný sklad

„Situáciu, ktorá sa stala vo Vojenskom opravárenskom podniku Novákoch, nemožno v žiadnom prípade spájať so situáciou v muničných skladoch ozbrojených síl Slovenskej republiky,” uviedol minister obrany SR František Kašícký na mimoriadnej tlačovej besede v utorok 6. marca.

Minister sa poďakoval novinárom za aktívny prístup a objektívne informovanie v súvislosti s tragédiou v Novákoch počas víkendu po výbuchu vo VOP Nováky. Pre verejnosť, ako aj pre niektorých možno slabšie informovaných novinárov však opakovane zdôraznil, že vo vojenskom opravárenskom podniku nevybuchol muničný sklad, ale budova, v ktorej sa robila delaborácia munície. Táto budova nepatrila ozbrojeným silám, ale akciovej spoločnosti.

„Vo VOP sa skladovala iba munícia určená na likvidáciu. Ani v minulosti ani teraz pred výbuchom sa tam neskladovala munícia ozbrojených síl, ktorá nie je určená k delaborácii. Ide o dve rôzne veci. Opakujem, situáciu v Novákoch nemožno v žiadnom prípade spájať so situáciou v muničných skladoch OS SR.” Minister tiež uviedol, že VOP Nováky mali na svojom teritóriu určité skladovacie kapacity munície určenej na delaboráciu, pričom platí všeobecná zásada, že do delaborovacej linky má ísť len toľko munície alebo trhaviny, ktorá sa spracuje za jednu zmenu. „Vychádzame z toho, že došlo k enormne veľkému výbuchu. To znamená, že tam bolo pravdepodobne asi väčšie množstvo trhaviny. Toto ale nemôžete spájať so stavom munície v muničných skladoch OS SR,” ešte raz povedal novinárom, z ktorých niektorí predsa len trochu komplikovanejšie chápali uvedenú informáciu.

K samotnej otázke muničných skladov ozbrojených síl minister uviedol, že na konci minulého roka vydal pokyn vedúcemu služobného úradu MO a náčelníkovi generálneho štábu pripraviť informáciu k doriešeniu problematiky skladovania zásob munície vo vojenských muničných skladoch. Uviedol, že konkrétnym opatrením k zabezpečeniu dostatočných skladovacích kapacít na skladovanie munície je okrem

inéno návrh na ponechanie jedného z kapacitne najväčších muničných skladov v štruktúrach OS. Ten v predchádzajúcom období navrhli vyhlásiť za prebytočný a zrušiť.

„Môžem povedať, že munícia, ktorá je skladovaná v skladoch OS SR je skladovaná bezpečne,” zdôraznil náčelník Generálneho štábu OS SR generál Ľubomír Bulík. O tom, že to je skutočne tak, svedčí práve aj prípad vojenského muničného skladu v Novákoch, ktorý je podriadený samostatnému vojenskému útvaru. Generál zdôraznil, že napriek následkom obrovského výbuchu, ktorý bol v susednom Vojenskom opravárenskom podniku, náš vojenský muničný sklad ostal funkčný a munícia v ňom neporušená. Dodal, že okrem rozbitých okien na strážnici spôsobených tlakovou vlnou je sklad vrátane budov a celého režimu zabezpečenia stráženia či oplotenia v poriadku.

Minister ozrejmil, že vo VOP Nováky pracujú v súčasnosti tri komisie - vyšetrovaco-koordinačná, pyrotechnická a výbušnárská. „Pyrotechnická je výkonným orgánom ministra pre kontrolu postupov asanácie, ktorú je potrebné urobiť a máme záujem, aby bola robená pod kontrolou odborníkov z rezortu obrany,” podčiarkol F. Kašícký. Vyšetrovaco-koordinačná komisia má za úlohu viesť rezortné vyšetrovanie súčinnosti s policajným zborom SR a v jej zostave sú ekonómovia, právnici a kontrolóri. Výbušnárská komisia robila v Novákoch kontrolu v apríli v roku 2006. Zistila nedostatky, ktoré v predchádzajúcom období neboli odstránené, pričom materiál s výsledkami zaslala vtedajším zodpovedným funkcionárom rezortu. „Niektorí členovia komisie, ktorí vykonávali vtedy kontrolu sú v súčasnosti aj na mieste nešťastia.

Zabezpečím, aby tento materiál, o ktorom hovoria členovia výbušnárskej komisie bol poskytnutý vyšetrovateľom,” avizoval minister.

František Kašícký v utorok 6. marca ďalej uviedol, že na základe analýzy DNA identifikovali pozostatky tretej, doposiaľ neidentifikovanej obete. „Môžem konštatovať, že išlo o pracovníčku VOP, ktorá bola na zozname nezvestných.” Záverom dodal, že na nasledujúci deň na rokovanie vlády jeho tím pripravuje informáciu v súvislosti s plnením zákonných a ďalších možných nárokov pre pozostalých a zranených.

Pavol VITKO
Foto **Mário PAŽICKÝ**

Vojenská lavína

Je polovica februára a na zasneženom hrebení Malej Fatry na Martinských holiach husto sneží a fúka vietor. Viditeľnosť je minimálna. Vietor narobil na prudkých zrazoch snehové prevísy. Stačí nepozorný pohyb lyžiarov či snoubordistov a masy snehu sa dajú do pohybu. V jednom bočnom žlabe vidieť následky jednej z takých lavín. Skupina vojakov v bielych maskovacích odevoch zoradených vedľa seba postupuje krok za krokom vpred a dlhými bodcami prehliada priestor lavíniska.

Smer im určuje kolega s lavínovou sondou. Ochranu zabezpečujú ďalší vojaci, ktorí pozorne sledujú okolitý terén. Za krátko sa ozve hlas jedného z hľadačov: Nález! Opatrnými vpíchni do snehu sa snažia určiť polohu prekážky. Potom snehovými lopatkami odstraňujú nánosy snehu. Konečne sa ukazuje kúsok maskovacej celty. Vojaci ju vytiahnu zo snehu a vybalia z nej svojho kolegu...

TRIDSAT KIL NA CHRBTĚ

Aj takto vyzerá dvojtyždňový horský zimný výcvik príslušníkov žilinského pluku Jozefa Gabčíka. „Prvý týždeň v stredisku Veľká Rača bol zameraný na zdoko-

naľovanie lyžiarskych zručností a návykov. Druhý na Martinských holiach zasa na pohyb na lyžiach v ťažkom horskom teréne. Chlapcov čakali niekoľko kilometrové presuny a patrolovanie. Museli prekonať prudké zrázy a výstupy. Prevýšenie predstavovalo 500 až 800 metrov. Využívali skialpinistické vybavenie, tulenie pásy a samozrejme si niesli so sebou celý výstroj. Zhruba 30 kilogramov v batohu. Takáto záťaž úplne zmení ťažisko. Aj skúsenejší lyžiar sa má čo obracať, aby s ňou zdolal prudké zjazdy. V tomto roku sme sa navyše prvý raz venovali aj lavínovej prevencii,“ približuje výcvik veliteľ skupiny oddielu špeciálnej podpory rotmajster Aleš Skácel.

Lyžiarsky výcvik i lavínovú prevenciu viedol naslovovzatý odborník. Hlavný inštruktor horolezectva a lyžovania čatár Tomáš Petrželka dve desiatky rokov pôsobil v horskej službe Veľká Fatra. Lavínu sám zažil. „Bolo to v Nízkyh Tatrách, na Prašivej. Už keď som vystupoval hore, zdal sa mi sneh nejaký podozrivý. Ale aj tak som sa pustil priamo dolu žlabom. Pri druhom oblúku som vycítil, že je zle. Periférnym videním som ešte zaregistroval nad sebou snehovú čiaru, ktorá sa odtrhla a počul krik kamarátov: Lavína! Spustil som si ju sám. Úniku už nebolo. Vyplo mi lyže, z chrbta utrhol plecniak

a už ma tá masa snehu mlela. Teórie, ktoré som sa učil o plávaní v lavíne, či zbalení sa do kľbka nefungovali. Ruky a nohy mi lietali okolo tela. Nakoniec som mal veľké šťastie, že ma lavína síce celého poudieraného, ale živého vyplula na povrch. Kamaráti mi pomohli a okrem kolena, ktoré mi museli operovať som bol viac menej v poriadku,“ spomína rodák zo Žiliny. Najmä svojich mladších kolegov sa snaží naučiť, ako sa v takejto situácii správať a následne urýchlene vyhľadať kamarátov, ktorí zostali v lavíne.

ČAKANIE V LAVÍNE

Jedným z figurantov, ktorí boli zasypaní v lavíne bol aj minometník skupiny špeciálnych úloh čatár Peter Kriško. „Bol som zabalený v celte a spočiatku to bolo v pohode. Rukami som si ešte urobil miesto okolo seba, aby som mal viac vzduchu. Sneh na mne ale postupne oťažieval. Netrpím síce pocitmi klaustrofóbie, ale nebolo to nič príjemné. Netrepeľivo som čakal, kedy ma chlapci nájdu a vyhrabú. Po tomto zážitku si už viem lepšie predstaviť, čo všetko zažíva človek v lavíne,“ približuje svoje pocity čatár Kriško. Neskôr zasa pomáhal násť a vyhrabať svojho kolegu, používal lavínovú sondu, bodce, snehové lopatky.

Podľa rotmajstra Skácela, rodáka z Banskej Bystrice je lavínová prevencia dôležitá aj z taktického hľadiska. Aby vojaci vedeli vybrať pri presune horským terénom pokiaľ možno také miesta, ktoré nie sú lavínózne. A keď sa už dostane časť skupiny do lavíny, aby jej vedeli pomôcť a pokračovať ďalej v plnení úloh. Pri výcviku v zimnom horskom teréne, budovaní základne či bivanovaní

využívajú príslušníci žilinského pluku aj skúsenosti, ktoré niektorí z nich nadobudli počas výcvikov prežitia v Nórsku či kurzoch vo Švajčiarsku. I keď aj snehová fujavica či hustá hmla v slovenských horách im dokázala poriadne znepriemniť plnenie úloh. Najmä tým príslušníkom skupiny, ktorí prišli k útvaru nedávno a nezažili ešte zimný výcvik.

„Pre mňa bol tento zimný výcvik na lyžiach premiérový. Prvý týždeň na Rači som síce spočiatku dosť padal, no postupne som zvládol aj strmšie zjazdy. Radami pomohli skúsenejší kamaráti. Dosť mi dal zabrať aj úvodný prechod od Žiliny hore, na Martinské hole. Išlo sa večer v tme a hmle, len s čelovým osvetlením. Prvý raz som si vyskúšal tulenie pásy na lyžiach. Po zdolaní prevýšenia vyše tisíc metrov som mal naozaj dosť,“ spomína si čatár Štefan Kypus. K lyžovaniu nemal veľmi blízko ani rodák z Nitry čatár Norbert Pustai. Na lyžiach zažil svoju premiéru pri minuloročnom zimnom výcviku. Ani dnes sa ešte necíti byť v tejto oblasti šampiónom, ale nováčikom už vedel poskytnúť prvé rady.

NOC S KARIMATKOU

„Postupne som si s lyžami potykal. Zistil som, že v zime môžu byť mojim dobrým pomocníkom. Oveľa rýchlejšie a ľahšie sa na nich dajú prekonávať vzdialenosti v horskom teréne. Aj vyhľadať si vhodné miesto na prenocovanie. Teraz to bolo celkom fajn. Lebo neboli veľmi nízke teploty. A tak sa dalo bez nejakých väčších problémov prežiť v jednoduchom snehovom zákrybe s karimatkou“, poznamenáva čatár Pustai.

V žilinskom útvare dlho nie je ani veliteľ sekcie PTRS rotný Jozef Kubaško. Zopár rokov pôsobil v delostreleckých útvaroch. Najskôr v Brezne, potom v Jelšave i v strážnej jednotke leteckej základne Sliač. Medzitým stihol dvakrát absolvovať zahraničnú misiu v operácii Iracká sloboda.

„Chodím síce v skialpinistických lyžiach po horách, ale je rozdiel pohybovať sa s malým, päťkilovým batohom a s celým výstrojom a zbraňou. Musel som zabudnúť na mnohé predchádzajúce návyky. Istí opatrnejšie, aby som sa nezranil a nebol potom zbytočnou príťažou pre svojich kolegov zo skupiny“, prehlasuje rotný Kubaško.

Veliteľ skupiny rotmajster Aleš Skácel bol pri záverečnom hodnotení dvoch týždňov v horách spokojný. „Podarilo sa nám nových príslušníkov dotiahnuť na takú úroveň, aby neboli pri plnení úloh vo svojich skupinách pre kolegov brzdou a príťažou. Naším cieľom nie je mať zopár vynikajúcich sólistov, ale kompaktné, dobre fungujúce skupiny. Výcvik sme koncipovali tak, aby najmä v jeho druhej časti museli pri zvládnutí niektorých prvkov chlapci siahnuť až na dno svojich fyzických a psychických síl. V budúcnosti chceme tematiku ďalej inovovať, plniť čoraz zložitejšie úlohy pri patrolovaní a špeciálnom prieskume v zas-

neženom ťažkom horskom teréne. Máme výhodu, že na severe Slovenska je dostatok vhodných lokalít na takýto výcvik“, hodnotí rotmajster Skácel. A s úsmevom dodáva, že presne pred rokom sa prakticky celá skupina kúpala vo vodách Perzského zálivu v Kuvajte, po ukončení svojej misie v Iraku.

NIE SÚ HORSÍ AKO SUSEDIA

Jemu i ďalším účastníkom zimného výcviku ale k plnej spokojnosti stále chýba lepšie materiálne vybavenie. Aj keď sa mnohé v tomto smere v poslednom čase zlepšilo. I tak napríklad goratexové súpravy mala necelá polovica vojakov (tí šliapali i nocovali v snehu v relatívnej pohode, ostatní trpeli a riskovali svoje zdravie). Žilincania by potrebovali, aby každý príslušník útvaru mal kompletný výstroj, vrátane bieleho mas-

kovacieho odevu, kvalitnú termobielizeň, batoh, popruhu, vestu, oblečenie do dažďa (ktoré sa dá využiť aj v zimnom období). Chýbať by nemali kvalitné lyžiarske topánky, lyže, nepremokavé rukavice, polar-tekové čiapky, spacie vaky, goratexové vrecia, snežné lopatky lavínové sondy, kompletne skialpinistické vybavenie, prispôsobené pre potreby špeciálneho útvaru, ale napríklad aj zariadenie GPS. Jedno na oddiel je na začiatku 21. storočia naozaj trochu málo. Čiže v konečnom dôsledku nič svetoborné. Len to, čím disponujú obdobné vojenské útvary v okolitých krajinách...

Jozef ŽIAK

Foto npor. Mário PAŽICKÝ

Skúsenosťami neplytváme!

Prešovská druhá mechanizovaná brigáda aplikuje vo svojom výcvikovom procese okrem iného aj praktické skúsenosti a poznatky zo zahraničných operácií. Smer, ktorým sa bude výcvik ich jednotiek uberať, prezentovali v polovici februára v rámci metodického zhromaždenia náčelníka štábu a veliaceho poddôstojníka brigády.

„Toto metodické zamestnanie spojené s ukázkami a vysvetlením je vyvrcholením snahy práce dvadsaťčlenného prípravného tímu,“ informoval veliteľ 2. mechanizovanej brigády Prešov, brigádny generál Štefan Mečár. „Cieľom tejto skupiny bolo spracovanie kompletnej dokumentácie a podkladov, ktoré budú v budúcnosti slúžiť ako základ pre spracovanie ďalšieho výcviku brigády od stupňa družstvo až po stupeň rota,“ spresnil veliteľ Mečár.

Pracovná skupina spolupracovala pri tvorbe dokumentácie aj s Policajným zborom Slovenskej

republiky, Vojenskou políciou, expertmi z EOD tímu, odborníkmi z oblasti zdravotníctva a špecialistami zo vzdušných síl. Najcennejšou devízou boli neoceniteľné skúsenosti z pôsobenia našich vojakov v rôznych zahraničných operáciách.

CIELE, PRIORITY A PROBLÉMY

„Hlavná myšlienka tvorby nových a pre súčasný štýl bojovej činnosti nevyhnutných spôsobov výcviku našich profesionálov, vzišla od náčelníka generálneho štábu. Táto úloha nám vyplýva i zo smernice Veliteľa Pozemných síl OS SR na výcvikový rok 2007 a my musíme hľadať spôsoby a metódy ako splniť tieto ciele,“ objasnil náčelník štábu 2. mechanizovanej brigády plk. gšt. Daniel Zmeko.

Metodické zamestnanie bolo prioritne určené všetkým, ktorí sa aktívne podieľajú na výcviku jednotiek a ovplyvňujú ho v najväčšej miere. Účastníkmi boli preto najmä veliaci poddôstojníci a veliteľia na stupni rota. „Naším podriadeným sme chceli

konkrétne prezentovať akú úroveň vycvičenosti chceme v tomto roku dosiahnuť. Zároveň však chceme ukázať ako sa k tejto úrovni prepracovať v rámci postupnosti výcviku a s akým technikomateriálnym zabezpečením. Ďalším cieľom bolo ukázať veliacim poddôstojníkom ich konkrétne povinnosti v procese prípravy podriadených. V praxi sme preverovali aj plány, písomné prípravy a normy, ktoré chceme dať veliteľom ako podklady pre výcvik. Snažili sme sa stanoviť aj podmienky, za ktorých by sme v budúcnosti mali vykonávať bojové streľby. Posledným cieľom bolo dať zozbieraným a spracovaným poznatkom takpovediac ucelenú formu, a zjednotiť postupy a metódy výcviku pre celú druhú brigádu,“ zbilancoval podplukovník D. Zmeko.

So zavádzaním nových druhov výcviku vojsk idú ruka v ruku aj potrebné legislatívne a právne zmeny. „Pri tvorbe spôsobov výcviku, ktoré chceme čo najskôr

zaviesť, narážame asi najviac na normy bezpečnostných opatrení. Tie sú v mnohých predpisoch zastarané a kopírujú systém výcviku, ktorý sa nemenil už dlhé desaťročia. Na druhej strane si ale nemyslím, že iba normy bezpečnostných opatrení budú v budúcnosti tou najväčšou prekážkou. Verím, že pokiaľ vypracujeme a dopracujeme všetky doktríny jednotlivých stupňov, predpisy zabezpečujúce taktické normy, štandardné operačné postupy, potrebné smernice a podobne, potom bezpečnostné opatrenia plynulo nadviažu na podmienky, ktoré budú v týchto vykonávacích predpisoch stanovené,” dodal veliteľ brigády generál Mečár.

PODDÔSTOJNÍCI V POPREDÍ

Primárnou podmienkou toho, aby sme mohli výborne vycvičiť každého vojaka, sú perfektne pripravené veliace štruktúry, velitelia a štáby jednotiek. V súčasnosti silnie význam predovšetkým veliáciach poddôstojníkov. Predovšetkým tí budú zodpovední za úroveň vycvičenosti svojich podriadených. Veliacim poddôstojníkom prešovskej druhej mechanizovanej brigády je štábný nadrotmajster Miloš Štefančík. Tridsaťštyrochročný rodák z Prešova je v ozbrojených silách už štrnásť rokov a v súčasnej funkcii pôsobí od 1. októbra 2005. Podľa jeho názoru nemôže byť veliacim poddôstojníkom niekto, kto iba cvičí vojakov a núti ich k výkonom. Dôležité je, aby bol aj skúseným, moderným manažérom, ktorý dokáže pre efektívne dosiahnutie vytýčených cieľov nájsť v spolupráci so svojim veliteľom optimálnu cestu. „Veliaci poddôstojníci by mal byť v každom smere profesionál. To znamená, že musí byť nielen špecialistom vo svojej odbornosti, ale musí tiež veľmi dobre poznať svojich podriadených. Musí mať o nich dokonalý prehľad po profesionálnej, vojenskej stránke, ale aj poznať ich problémy a starosti. Všetky tieto aspekty totiž vplývajú na výkon ich služby,” zdôraznil Miloš Štefančík.

LEPŠIE RAZ VIDIEŤ...

O výrazných rozdieloch medzi výcvikom „doma“ a reálnym plnením povinností v zahraničnej misii vie hovoriť aj veliteľ ženijnej odminovacej čaty poručík Peter Ľupták. Dvadsaťosemročný rodák z Banskej Štiavnice absolvoval vysokoškolské štúdium vo Vojenskej akadémii v Liptovskom Mikuláši, kde na fakulte logistiky získal v roku 2002 ženijnú odbornosť. „Situácia sa dnes už ale mení. Dôkazom je aj napríklad toto zamestnanie, v ktorom som riadiacim pracoviska mínovej bezpečnosti. Skúsenosti získané v zahraničí, v mojom prípade v Iraku minulého roku, sú k nezaplateniu. Zúročujem ich odovzdávaním svojim podriadeným a kolegom. Viem im presne opísať aká je tam situácia, čo ich môže čakať a na čo sa majú ako ženisti – špecialisti pripraviť. Hlavný rozdiel vidím v tom, že v misii svoju činnosť nevykonávate iba v pokoji. Ste napríklad v situáciách

kedy hrozí reálne nebezpečenstvo napadnutia a vy samozrejme neviete kedy, ako, odkiaľ. To a ešte veľa ďalších aspektov sa odráža na vašej psychike a sekundárne aj na vykonávanej činnosti. Pri príprave svojich podriadených sa preto snažím, aby bol výcvik čo najreálnejší a aby správne návyky dostali, ako sa hovorí, až ‘do krvi’,” prezradil Peter Ľupták. K jeho slovám sa pripojil aj čatár Jozef Palenčík z trebišovského mechanizovaného práporu, ktorý sa zúčastnil dvoch polročných rotácií v Kosove.

SKÚSENÍ SÚ VÁŽENÍ

„Pri plnení úloh v misii je veľmi dôležité nepodceňovať žiadnu situáciu a v žiadnom prípade nesklznúť do rutiny. Aj po skontrolovaní tridsiateho auta nebrať vykonávané úkony na ľahkú váhu.

Rovnako ako aj u ženistov minérov môže byť aj tu stereotyp veľmi nebezpečný,” dodal čatár Palenčík.

„Bolo by nezmyslom nevyužiť vo výcviku našich vojsk cenné skúsenosti zo zahraničných operácií. Máme o ne vždy vážny záujem. Svedčí o tom aj skutočnosť, že prakticky všetci vojaci ktorých do zahraničia vyšleme, sa nám vrátia späť na pôvodné miesta”, doplnil náčelník štábu prešovskej brigády pplk. gšt. Daniel Zmeko, ktorý jeden rok strávil na Cypre ako zástupca veliteľa strážnej roty, bol veliteľom kontingentu počas štvrtej rotácie v Iraku a osobne sa podieľal na príprave niekoľkých rotácií na pôsobenie v Kosove.

Vladislav VAVRINEC

Foto Peter DOVINA

predpisov a pomôcok tak, aby velitelia mali pri svojej činnosti určitý právny rámec ochrany a vytvorili nové základné výcvikové dokumenty k riadeniu týchto typov zamestnaní. V neposlednom rade bolo zámerom prezentovať miesto a úlohu poddôstojníka pri organizovaní a riadení výcviku.

• *Ak by sme išli trochu do histórie, kde sme mali aj z vašej pozície bývalého veliteľa slovenského vojenského kontingentu v Iraku najväčšie rezervy?*

Jednoducho by sa dalo odpovedať, že v taktickej a streleckej príprave. Samozrejme problém je trochu zložitejší. Nevenujeme dostatočnú pozornosť výcviku v taktickej príprave na najnižších stupňoch. Mám na mysli zladenosť týchto jednotiek pri riešení štandardných situácií na bojisku. Táto situácia je zrejme u jednotiek bojovej podpory. Pričom paradoxne sa práve tieto stávajú najčastejším terčom zvlášť pri stretnutí s asymetrickým protivníkom. Ak sa u týchto jednotiek táto problematika cvičí, myslím si, že nateraz nie je premyslená do detailu a je len okrajovou záležitosťou v rámci odborného výcviku.

• *Pred pár mesiacmi sme boli dokonca svedkami, že výcvik v streľbe priamo vo výcvikovom priestore pred odletom vojakov do Afganistanu preveroval aj minister obrany a veru nebol nadšený...*

V streleckej príprave je situácia podobná. V súčasnosti platný základný predpis si žiada modernizáciu. Takisto predpis pojednávajúci o metodike výcviku v streleckej príprave. Paradoxné je, že ten starší ešte z osemdesiatych rokov dáva veliteľom väčší priestor ako Vševojsk 4-2 z roku 1992, ktorý do detailov rieši jednotlivé cvičenia streľieb. Prístup k výcviku v streleckej príprave je skrátka základ. Je potrebné si uvedomiť, že vojak sa po bojisku, v čom dnes často myslíme i jeho vlastnú základňu, pohybuje 24 hodín denne so zbraňou a s muníciou. Aby sme chránili vojakov pred zlyhaniami s fatálnymi následkami, musíme zmeniť filozofiu

Aplikácia poznatkov z misií

Podplukovník Daniel Zmeko slúžil v misii na Cypre, velil trebišovskému mechanizovanému práporu, v roku 2005 bol veliteľ nášho kontingentu v Iraku, absolvoval Kurz národnej bezpečnosti v Národnej akadémii obrany v Liptovskom Mikuláši a dnes je náčelníkom štábu 2. mechanizovanej brigády v Prešove. Nečudo, že bol spoluiniciátorom metodického zamestnania, v rámci ktorého sa veliteľstvo brigády v polovici februára snažilo poznatky z misií implementovať v rámci tohto modelového zamestnania do každodenného výcviku.

• *Pán podplukovník, aké boli ťažiskové východiská vášho zámeru?*

Niektoré skúsenosti a prvky prípravy chceme zovšeobecniť a naplniť tak aj požiadavku náčelníka generálneho štábu generála Ľubomíra Bulíka formulovanú vo výstižnej vete „Cvič tak, ako budeš bojovať!“ Samozrejme, že tento cieľ musí byť plnený s dodržaním elementárnych princípov ako sú bezpečnosť a využitie v súčasnosti platných predpisov a pomôcok. Takže dôvodom organizovania tohto zamestnania bolo ukázať reálne možnosti využitia skúseností zo súčasne prebiehajúcich operácií ku skvalitneniu výcviku našich jednotiek. Ďalej ukázať možnosti využitia platných

výcviku. V tomto prípade sa nesmieme báť slova drill a cvičiť našich vojakov tak, aby mali základné zásady zaobchádzania so zbraňou vžitú rovnako ako napr. hygienické a stravovacie návyky. Bezpečné a efektívne ovládanie zbrane v každej situácii to je tzv. combat streľba, i keď stále ešte si ju niektorí mylíme so zábermi z tretotriednych akčných filmov. Ďalším podceňovaným aspektom je teória streľby. Palebné kontakty sa dnes odohrávajú v dvoch rovinách na minimálne alebo maximálne vzdialenosti. Streľba napríklad z rýchlo idúcich vozidiel a na rýchlo sa pohybujúce ciele musí byť tiež bežnou požiadavkou. Táto ale nemôže mať ani náznak efektivity, ak strelec neovláda pravidlá streľby.

A to už nehovorím o extrémnych poveternostných podmienkach. Povestný „univerzál“ nám je nanič. Preto sme sa v rámci metodologickej prípravy snažili povedať nielen čo treba cvičiť, ale ukázať i ako a vytvoriť k tomu všetky dostupné podmienky.

• **Môžete definovať základné postupy, ktoré by sa mali v rámci výcviku realizovať?**

My máme jasne a presne definované postupy vo výcviku v súčasných predpisoch. Tieto sú funkčné a ak nepostačujú, umožňujú veliteľovi byť dostatočne flexibilný a mať možnosť si ich prispôbiť. Je tu však otázka, ktorej je potrebné venovať sa hlbšie. Výcvik by mal byť realistický, čo najviac sa približujúci skutočným bojovým podmienkam. Na druhej strane by mal byť bezpečný. Medzi týmito dvoma požiadavkami je logický rozpor. Veď ak činnosť na bojisku nie je bezpečná, ako môže byť bezpečný výcvik? Na druhej strane už z hľadiska elementárneho princípu ľudskosti a samozrejme i z obvyklého vzťahu zamestnávateľ - zamestnanec je našou povinnosťou chrániť zdravie a životy. Ako teda von z tejto dilemy? Výcvik nebude nikdy možné zbaviť určitej miery rizika. Je zrejme, že je nevyhnutné rátať s kalkulovateľným rizikom tak, ako pri akejkoľvek inej činnosti. V rámci toho je však nevyhnutné analyzovať všetky postupy, aby ho obmedzili. Je potrebné zamýšľať sa aj nad osob-

nou zodpovednosťou každého jednotlivca a dôvere vo výsledok vlastnej práce. Samozrejme, treba prehodnotiť i zmyslupnosť niektorých bezpečnostných opatrení a nevytvárať stále ďalšie ako reakciu na často náhodilú udalosť alebo jednoznačné zlyhanie ľudského faktoru.

Tu môžem ponúknuť príhodu z VVP Lešť, kde si dvaja anglickí poddůstojníci samostatne pripravovali guľomet na nočné zamestnanie z taktiky. Nič zvláštne, až kým sme si nenechali vysvetliť, čo vlastne mienia robiť - strieľať ostrou muníciou ponad vlastnú plaziacu sa jednotku. Netvrdím, že je to absolútne skvelý nápad. Zamýšľam sa však nad filozofiou, kto bol pôvodca myšlienky v ich podmienkach, že niečo také presadil a ako by takýto zámer dopadol u nás. Proste, či chceme, alebo nie, niektoré veci sú o dôvere.

• **Aké sú v tomto smere všeobecné tendencie aj v zahraničí?**

Trendy vývoja sú jednoznačné - maximálne sa približovať realite a požiadavkám skutočného nasadenia. Ak chceme splniť túto podmienku, môžeme ísť v dvoch línách. Investíciami do výcvikovej základne alebo vyššou profesionalitou výcviku. Ideálne by bolo jedno aj druhé. Vzhľadom na momentálne možnosti sa ale skutočne rozsiahle investície nepredpokladajú. O nákupe všetkých možných značkových výcvikových trenažérov a simu-

látorov ani nehovoriac. Druhá cesta sa zdá schodnejšia – profesionalita výcviku sa môže aplikovať za pomerne krátky čas a môže priniesť výsledky.

• **Aká bola podľa počas vašich misií vycvičenosť našich vojakov v porovnaní so zahraničnými?**

Myslím, že porovnateľná a často aj lepšia. Veď nie je lepšieho uznania ako keď napríklad naša čata obrany a ochrany v Iraku dostala za úlohu dohliadať na EOD tím inej krajiny, alebo bola poverovaná inšpekčnými úlohami. Veľmi často je vyzdvihovalá schopnosť našich ľudí improvizovať a byť maximálne flexibilný. No niekedy sa však predsa len trochu obávam, že občas v rámci výcviku robíme z núdze cnosť a dívame sa na svet ružovými okuliarmi. Myslím, že aj už spomenutá návšteva ministra obrany na Tureckom vrchu počas prípravy našich vojakov do Afganistanu ich napomohla zložiť. V každom prípade je ale nespochybniteľné, že naši vojaci vzorne reprezentujú republiku a ozbrojené sily doma aj v zahraničí, na druhej strane. No a my, ktorí tvoríme dôstojnícky zbor, sme platení a aj morálne zodpovední za to, aby sme sa v tejto oblasti snažili presadiť veci, ktoré si žiada súčasná doba.

Pavol VITKO
Foto **Peter DOVINA**

Kolégium ministra v prešovskej brigáde

V rámci výjazdového rokovania Kolégia ministra obrany SR navštívil v dňoch 22. a 23. februára 2007 František Kašícký spolu so štátnym tajomníkom Jaroslavom Baškom (na fotografii v Trebišove) a členmi svojho kolégia vojenské útvary 2. mechanizovanej brigády Prešov, ktoré sú dislokované v posádkach Trebišov a Michalovce.

V priebehu prvého dňa sa v Trebišove stretol s veliteľom tankového práporu pplk. Vladimírom Kubáňom a veliteľom 21. mechanizovaného práporu pplk. Jánom Stavrovským. Oboznámili ministra obrany a členov kolégia okrem iného aj s históriou útvarov, štruktúrou, hlavnými úlohami, personálnym obsadením, spoluprácou so zahraničnými armádami v oblasti spoločných medzinárodných cvičení. Súčasťou návštevy bola aj ukážka výcviku, techniky, výzbroje a priestorov jednotlivých útvarov. Okrem problémov, ktoré veliteľov trápia pri plnení úloh, sa minister obrany osobitne zaujímal aj o zabezpečenie ubytovania pre profesionálnych vojakov v podmienkach útvarov. Aj keď podľa slov veliteľa Pozemných síl OS SR generálmajora Milana Maxima patria ubytovacie podmienky v Trebišovských útvaroch k najlepším z posádok prešovskej brigády, ešte stále je čo zlepšovať. „Verím, že aj novela zákona č. 346/2005

Z. z. o štátnej službe profesionálnych vojakov, v ktorej navrhujeme, aby príspevok na bývanie poberali všetci profesionálni vojaci podľa stanovených podmienok, pomôže túto oblasť riešiť,“ povedal minister Kašícký.

Druhý deň výjazdu sa niesol v podobnom duchu ako predchádzajúci. Okrem 22. mechanizovaného práporu a Zmiešaného samohybného delostreleckého oddielu v Michalovciach, navštívil minister obrany tiež

bojové stanovisko 1. roty radiolokačného prieskumu Vzdušných síl OS SR vo Vrbovci. Tu sa spolu s členmi kolégia zaujímal predovšetkým o systém rádiolokačnej identifikácie a činnosť stanoviska v prípade vyhlásenia signálu Renegade.

Vladislav VAVRINEC
Foto **Peter DOVINA**

Naspäť z Iraku

V nedeľu 27 februára sa vrátila z Kuvajtu na Slovensko 95-členná ženijná jednotka, ktorá pred odletom pôsobila v Iraku. Šesť vojakov sa už vrátilo o niečo skôr. Slovenskí ženisti pôsobili v operácii Iracká sloboda od februára 2004. Za tento čas sa v tejto náročnej misii vystriedalo v siedmich rotáciách 713 vojakov, pričom v poslednej rotácii bola aj jedna žena – psychologička.

Po vojakov do Kuvajtu osobne odletel minister obrany František Kašický so svojim sprievodom. Na letisku ho privítal veľvyslanec SR v Kuvajte Ján Lišuch, stretol sa s americkým brigádnym generálom Bruce Robinsonom a s predstaviteľmi ozbrojených síl Kuvajtu.

ROZLÚČKA PRI PERZSKOM ZÁLIVE

„Pochádzam z Chicaga a musím sa priznať, že predtým som v podstate nevedel o Slovensku a hlavne o tom, že tam žijú takí skvelí profesionáli a úžasní priateľskí ľudia, s ktorými som sa stretol v Kuvajte,“ povedal nám americký styčný dôstojník pre Slovensko major Guy Swanson. To, že svoje slová aj preživil,

bolo vidieť pri emocionálnej rozlúčke plnej podaní rúk a objatí. Jeho partner kapitán Marián Batyka, ktorý mal ako príslušník dvojčlenného národného podporného prvk v Kuvajte na starosti zabezpečenie našich vojakov z tejto krajiny, si z rúk generála Robinsona prevzal aj americké vyznamenanie.

Väčšina našich vojakov mala však na sebe obrazne povedané ešte prach irackej púšte, hoci v posledných týždňoch sa venovali v Kuvajte precíznej príprave techniky na transport domov.

„Dostal som rozkaz, som vojak, takže rodina sa s mojím vycestovaním do Iraku skrátka musela zmieriť,“ spomenul veliteľ ženínej rotý Robert Maliniak, rodák z Banskej Bystrice, ktorý priamo velil 86 vojakom. Pre mladého 33-ročného kapitána, ktorý je v armáde od roku 1983, bola jeho prvá misia doslova skúškou ohňom. „Najťažšie to bolo, keď zomrel Rasťo Neplech. Boli sme veľmi smutní, ale morálka našej jednotky bola naozaj na vysokej úrovni. Dá sa povedať, že nás to ešte viac stmelilo a úlohy sme plnili aj s pocitom aby to bolo na česť Rasťovej pamiatke...“ Kapitán sa potom rozhovoril o 57 tonách zlikvidovanej munície len počas ich rotácie, o vyčistení

70-tisíc štvorcových metrov od trhavín či o 18-tich vyškolených irackých pyrotechnikoch. Hovoril o profesionalite svojich mužov, ale aj o manželke a synovi, ktorí to doma zvládali bez neho a na ktorých sa už tak tešil... Po návrate domov bude veliť ženínej roty v Seredi.

Rotný Maroš Vitko bol už v Iraku v roku 2005 a tri roky predtým slúžil na Cypre. „Otec bol v armáde 25 rokov, ja som najskôr o tom neuvažoval. Potom si ma uniforma predsa len pritiahla,“ tak trochu sa posmial otec jedného dieťaťa, ktorý sa v Iraku staral o techniku. „Prežil som to tu v pohode, ale doma nás práve teraz, pár desiatok hodín pred mojim návratom, zasiahol smutný problém. Už-už sme čakali druhé dieťaťko, ale...“ nedopovedal ostrieľaný vojak. Potom len dodal, že aj taký vie byť život. A že mu je najviac ľúto, že práve vtedy nebol pri svojej manželke... Áno, účasť v misiách má dve roviny „nasadenia“. Tá jedna, tá ostáva doma a je niekedy možno rovnako náročná ako tá, ktorú by sme mohli nazvať bojovou...

„Dôstojníci a vojaci, ďakujem vám za vašu statočnú prácu. Ďakujem všetkým, ktorí v Iraku pôsobili a ktorí sa už vrátili, alebo sa teraz vracajú k svojim rodinám. Ďakujem a vzdávam česť aj tým, ktorí sa návratu na Slovensko nedožili,“ spomenul aj štyroch padlých vojakov v Iraku pred nastúpenou jednotkou minister obrany. Dodal, že účasť v misiách prináša vojakom reálne skúsenosti, zvýšenie profesionality aj jazykové znalosti, pričom tieto skúsenosti naša

armáda využije. Uvedol tiež, že po stiahnutí ženínej jednotky v Iraku ostáva 11 slovenských dôstojníkov a vláda rozhodla aj o darovaní štyroch odminovacích kompletov Božena irackým ozbrojeným silám, pričom sme pre nich pripravení vyškoliť ďalších odborníkov.

Po slávnostnom stiahnutí slovenskej zástavy a jej protokolárnym zložením ju veliteľ slovenského kontingentu v Iraku major Ľubomír Gardlo slávnostne odovzdal Františkovi Kašickému. Nad našimi ženistami viala v Iraku 1 304 dní. Minister ju po návrate domov odovzdal premiérovi Robertovi Ficovi, pričom ten povedal, že by mala byť symbolicky umiestnená v Sieni cti a slávy na ministerstve obrany.

LET DOMOV

„Tak ako som hrdý na svojich ľudí, ktorí urobili v Iraku kus statočnej roboty, tak sa teším na svoju manželku a dve deti, ktorí život doma v Žiline museli zvládnuť život aj bezo mňa,“ povedal nám o svojich pocitoch počas letu domov veliteľ slovenského kontingentu major Ľubomír Gardlo. Nedalo nám, aby sme sa muža, ktorý zaujal okrem iného už v roku 2001 ako najlepší zahraničný frekventant v americkom kurze dôstojníkov špeciálnych síl a z ktorého vyžaruje vnútorná sila a autorita nespýtali na problém, ktorý zarezonoval aj v slovenských médiách. Bola to repatriácia dvoch slovenských vojakov kvôli alkoholu. Nie, nie je to príjemná spomienka, ale napokon predsa len začal s rozprávaním. „Ako obvyčajne som debatoval večer s vojakmi, hoci na opačnom konci tábora, ako som zvykol. Odrazu pred nami objavili dvaja naši chlapi evidentne v podnapitom stave...“ Nuž, major v podstate nemal na výber. Ak by bol mávol rukou alebo iba pohrozil prstom, ako by si

udržal autoritu? Ako by udržal disciplínu a ako by riešil situáciu, keby sa niečo podobné zopakovalo? Jeho rozhodnutie bolo prejavom vnútornej sily, dôkazom fungovania očistného mechanizmu a presadenia pravidiel. Major naostatok dodal: „Hoci ešte pred príchodom do misie som na nástupe zdôrazňoval, že nestrpím žiaden alkohol a aj keď som nemohol rozhodnúť inak, bolo mi ich ľúto. Bola ich škoda, predtým si plnili svoje povinnosti veľmi dobre. No nedalo sa inak. V žiadnom prípade svoje rozhodnutie nemám prečo ľutovať. A to nielen preto, že jeden z nich bol vodič zdravotníckeho Tatrapanu a vy iste viete, čo by jeho indispozícia v takom nebez-

pečnom prostredí, akým je Irak, mohla za istých okolností znamenať...“

pečnom prostredí, akým je Irak, mohla za istých okolností znamenať...“

Slovenskí vojaci počas svojho pôsobenia v Iraku od júna 2003 odminovali 888 570 štvorcových metrov mechanicky a 184 045 ručne. Zneškodnili 665,7 ton výbušnín a v nebezpečnom prostredí najazdili 520 450 kilometrov. Veliteľmi kontingentu boli podplukovníci Ondřej Novosad, Karol Navrátil, Anton Sládeček, Daniel Zmeko, Ivan Pánis, Martin Michalko a major Miroslav Gardlo.

V operácii Iracká sloboda padli 8. 6. 2004 po mínometnom útoku pri likvidácii skládky munície rotný Peter Dinga, čatár Vladimír Simonides a čatár Miroslav Frkán. Počas návratu z odminovacích prác následkom výbuchu nástražného systému padol 11. 11. 2006 rotný Rastislav Neplech. Česť ich pamiatke.

pečnom prostredí, akým je Irak, mohla za istých okolností znamenať...“

„Bolo naozaj skvelé sledovať, ako sa naši vojaci výborne vyrovnali s vysokými teplotami, s prašnosťou a so všetkými zdravotnými rizikami. Ich fyzická pripravenosť zdravotná odolnosť boli skutočne na dobrej úrovni,“ zhodnotil plukovník MUDr. Peter Mayer, ktorý bol v Iraku náčelník obväziska. Spomenul síce, že niektorí vojaci vyčerpaní celodennými horúčavami to spočiatku trochu prehnali v ubytovacích kontajneroch s klimatizáciou, čo si odniesli horné cesty dýchacie. Iní zase po príchode nekombinovali stravu zo švédskych stolov tak, aby to nepocítil zažívaci trakt, ale to všetko boli len okrajové a riešiteľné problémy. Muž, ktorý bol osobným

lekárom prezidenta Rudolfa Schustera a ktorý sa vracia na pozíciu náčelníka Poľnej mobilnej zdravotníckej jednotky v Liptovskom Mikuláši v tejto súvislosti ocenil aj kvalitný a komplexný očkovací program armády pre vojakov vysielaných do misií. „Bolo treba mať ale aj šťastie. Pred hadmi či škorpiónmi vás žiadne očkovanie neochráni. O mínometných útokoch a nastražených výbušnách ani nehovoriac...“, dodal.

A či našich „Iračanov“ nečaká po návrate typický problém s hľadaním si miesta? Odpovedal nám ich personalista kapitán Peter Horváth: „Nie, až na jedného príslušníka našej rotácie, ktorý ide do personálnej zálohy, sa nám podarilo zabezpečiť umiestnenie pre všetkých.“

Po prilete do Bratislavy našich bývalých príslušníkov operácie Iracká sloboda slávnostne privítali predseda vlády Robert Fico, podpredseda Bezpečnostnej rady štátu a minister vnútra

Robert Kaliňák, minister zahraničných vecí Ján Kubiš a generalita ozbrojených síl. Premiér im poďakoval za službu v misii. Dodal, že stiahnutie našej ženínej jednotky je v súlade s predvolebným sľubom jeho vládnej strany Smer, ako aj s programovým vyhlásením vlády, pričom toto stiahnutie sa uskutočnilo po korektných rokovaniach s irackou vládou aj s koalícnymi partnermi.

V utorok 27. februára na slávnostnom nástupe v Martine minister obrany František Kašický vyznamenal našich vojakov Medailou za služby v mierových a pozorovateľských misiách.“

Pavol VITKO
Foto autor

Stále čulý „veterán“ Mi-24

Konstruktčná kancelária Michaila L. Mila (1909 – 1970) vytvorila množstvo vynikajúcich vrtulníkov. Osobitné miesto medzi nimi patrí typu Mi-24, ktorý sme kedysi podľa „univerzálnej“ čs. vojenskej terminológie zvykli nazývať „bitevným“. Skôr by mu však patril prívlastok útočný / transportný, pretože jeho zvláštnosťou i prednosťou bola schopnosť dopraviť na bojisko výsadok vojakov a podporovať ho silnou palubnou výzbrojou. V čase jeho vzniku to nedokázal žiadny iný vrtulník.

Mil pracoval na Mi-24 ešte krátko pred svojou smrťou a prispel ku vzniku jedného z najrozšírejších vojenských vrtulníkov, ktorý je dodnes vo výzbroji vyše 30 štátov.

Koncom 60-tych rokov ho inšpirovalo masové nasadenie amerických univerzálnych vrtulníkov Bell UH-1 Huey a nástup protitankových strojov Bell AH-1 Cobra vo Vietname. UH-1 nemali vlastnú výzbroj, ale mohli prepravovať malú skupinu vojakov a podporiť ju dvoma 7,62 mm guľometmi z bočných dverí kabíny. Cobry zasa disponovali silnou výzbrojou, ale nemohli viesť výsadok.

PRVÝ Z DRAVCOV RADU MI

Prototyp Mi-24 vzlietol v roku 1970 a v NATO mu dali kódové meno Hind (Laň). Rozšíril veľkú rodinu vrtulníkov Mi, ktorá okrem neho zahŕňa napr. typy Mi-1 (Hare), Mi-2 (Hoplite), Mi-4 (Hound), Mi-6 (Hook), Mi-8 (Hip), Mi-14 (Haze), Mi-17 (Hip-H), Mi-26 (Halo), Mi-28 (Havoc), Mi-34 (Hermit) a Mi-35 (Hind-F). Vyslovene bojové sú z nich iba Mi-24, Mi-28 a Mi-35, ale aj univerzálne Mi-8 a Mi-17 môžu niesť až 6 rakietnic (v každej 32 neriadených 80 mm striel), ako aj 4 riadené protitankové strely.

Kokpit prvých Hindov mal plochú strechu a sedela v ňom trojčlenná osádka – vpred strelec, za ním vedľa seba pilot / veliteľ (vľavo) a druhý pilot / mechanik. Pomocné krídla za kabínou výsadku, schopné niesť po 250 kg podvesenej výzbroje, boli spočiatku priame a až pri ďalších verziách dostali záporné vzopätie.

Mil pred navrhnutím Mi-24 pozorne študoval americký vrtulník AH-1 Cobra a jeho výkony vo Vietname. Uznal jeho bojové kvality, najmä ako protitankovej zbrane, ale od svojho stroja chcel viac – už spomínanú schopnosť prepravovať i výsadok. Tak sa zrodila kombinácia útočného a transportného vrtulníka, aký Západ ešte nemal. V NATO vzbudil oprávnený rozruch.

DODNES JEDINEČNÝ HYBRID

Do výzbroje Mi-24 prišiel v roku 1976. Oproti prvým verziám mal iba dvojčlennú osádku v stupňovitom kokpite v tandeme, takže vpredu sedel strelec a za ním pilot / veliteľ.

Aj po 30 rokoch v službe zostáva Mi-24 jedinečný. Keďže nebol koncipovaný len na boj proti tankom, nemožno ho porovnávať napr. s bojovým vrtulníkom Bell AH-1 Cobra, Atlas CSH-2 Rooivalk a už vôbec nie s McDonnell Douglas AH-64 Apache. I modernejšie ruské bojové vrtulníky Ka-50 (Hokum) a Mi-28 (Havoc) patria do inej kategórie. Ich prioritou je boj s obrnenou technikou zo zálohy vo vise, na čo potrebujú vysokú obratnosť pri malej rýchlosti.

Mi-24 také manévrovacie schopnosti nemá, ale je to typický rýchly útočný stroj, ktorý má síce menej protitankových prostriedkov, ale protivníka môže zasypať množstvom neriadených rakiet a striel z hlavných zbraní. A navyše viez i pechotu.

Podobný hybrid na svete stále ťažko hľadať. V poslednom čase sa mu približujú niektoré univerzálne, resp. viacúčelové bojové stroje, napr. britský Westland Lynx, ktorý tiež dokáže prepravovať výsadok a nesie aj solídnu prídavnú (podvesenú) raketovú i hlavnú výzbroj.

PhDr. Ján DOLINAY
Kresba Rudolf TOMŠA
Foto archív autora

ZÁKLADNÉ TECHNICKO-TAKTICKÉ ÚDAJE

Mil Mi-24 D : (farebná kresba i čb foto: typ – ťažký útočný / transportný vrtulník; osádka 2 osoby; výsadok – 8 vojakov; pohon – dva turbohriadelové motory Klimov (Izotov) TV3-117 s výkonom po 1 619 kW; max. rýchlosť – 310 km/h; dostup 4 500 m; bojový dolet 160 km; max. vzletová hmotnosť 11 500 kg; dĺžka trupu 19,79 m; výška – 6,50 m; priemer nosného päťlistového rotora – 17,30 m; výzbroj – 1 x rotačný štvorhlavňový 12,7 mm guľomet, 4 raketnice, každá na 32 neriadených striel kalibru 80 mm, 4 protitankové riadené strely AT-2 (Swatter) alebo AT-6 (Spiral).

Westland Lynx AH.Mk 7: typ – viacúčelový bojový vrtulník; osádka – 2 osoby; výsadok 6 – 9 vojakov; pohon – dva turbohriadelové motory Rolls-Royce Gem 42-1 s výkonom po 835 kW; max. rýchlosť – 260 km/h; dostup – 3 230 m; bojový dolet – 270 km; max. vzletová hmotnosť – 4 354 kg; dĺžka trupu – 12,06 m; výška – 3,66 m; priemer nosného štvorlistového rotora – 12,80 m; výzbroj – 2 x 20 mm kanón v puzdrách GIAT, 1 x 7,62 mm guľomet, 8 x protitanková riadená strela TOW, HOT alebo Hellfire.

Silový generál

Maršal ZSSR a Hrdina Sovietskeho zväzu Viktor Georgijevič Kulikov (1921) bol jedným z najvýznamnejších sovietskych vojenských činiteľov 70-tych a 80-tych rokov a jedným z popredných vojenských predstaviteľov ozbrojených síl Ruskej federácie. Slávemu veteránovi Veľkej vlasteneckej vojny však v moderných dejinách starého kontinentu pripadla neslávne „slávna“ historická úloha – byť posledným vrchným veliteľom ozbrojených síl „východného bloku“.

Narodil sa 5. júla 1921 v dedine Verchnaja Ľubovša na Orlovsku, detstvo strávil v predkaukazskej oblasti Stavropolska, kam sa rodina v jeho ôsmych rokoch presťahovala.

„MOLODEČ“

Otec ho najprv pripravoval na cestu železničiara, v decembri 1939 však iniciatívny Viktor prekvapivým vstupom do vojenského pechotného učiliska v Groznom začal svoju excelentnú profesionálnu vojenskú kariéru. Ako nádejný dôstojník bol vyradený tesne pred vpádom hitlerovských vojsk v polovici júna 1941 a okamžite bol prevelený do jednej z pohraničných oblastí, kde prevzal funkciu zástupcu veliteľa prieskumnej roty. Mladý poručík Kulikov preukázal v nadchádzajúcich bojoch nielen mimoriadnu odvahu, ale aj značný „kus“ vojenského umenia, keď v čele prieskumnej skupiny viackrát úspešne viedol bojový prieskum. Počas Veľkej vlasteneckej vojny stihol bojovať v rámci tankového vojska na rôznych bojiskách a v rôznych veliteľských funkciách až do stupňa brigády. Ako skúsený prieskumník najprv dostal dôveru zastávať v rámci prieskumného práporu funkciu veliteľa streleckej čaty a následne aj motocyklovej roty. Svojimi výkonmi však Kulikov neustále pútal pozornosť nadriadených a tak bol v krátkom čase v priebehu leta 1942 poverený funkciou zástupcu náčelníka štábu brigády v operačných otázkach a následne aj funkciou náčelníka štábu tankového práporu.

VSTUP MEDZI ELITU

V auguste 1943 je dokonca ustanovený šéfom štábu 143. tankovej brigády, čím sa stal vôbec najmladším náčelníkom štábu brigády. Jednotka sa pod jeho energickým vedením niekoľkokrát vyznamenala pri oslobodzovaní severných oblastí Bieloruska, Poľska i Nemecka, kde bola na jar 1945 reorganizovaná na samostatnú 66. gardovú ťažkú brigádu samohybného delostrelectva, elitného

– vtedy prakticky jediného – útvaru tohto typu v celej Červenej armáde. Po skončení vojny prešiel rôznymi veliteľsko-štábnymi funkciami, na vojenských akadémiách zároveň odovzdával cenné bojové skúsenosti i poznatky z oblasti vojensko-teoretického myslenia. Po krátkom pôsobení na veliteľstve tankového práporu bol v októbri 1945 vyslaný na štúdium vysokej tankovej školy a po jej úspešnom skončení velil tankovému pluku. V roku 1953 plukovník Kulikov úspešne ukončil Frunzeho Vojenskú akadémiu v Moskve, po jej absolvovaní zastával funkcie náčelníka štábu a aj veliteľa mechanizovanej divízie. V roku 1957 postúpil na základe špeciálneho „žukovského náboru“ na prestížnu moskovskú Vojenskú akadémiu Generálneho štábu, kde už počas štúdia získal prvú generálsku hodnosť. Po jej absolvovaní na jeseň 1959 zastával vysoké vojenské funkcie. Najprv bol ustanovený zástupcom veliteľa a o 5 rokov neskôr veliteľom 6. armády v Leningrade. V máji 1967 bol poverený funkciou veliteľa strategicky najdôležitejšieho Kyjevského vojenského okruhu a dva roky na to bol menovaný hlavným veliteľom Skupiny sovietskych vojsk v Nemecku. Čím dôležitejší post, tým jasnejšie sa prejavovala jeho spôsobilosť skvelého veliteľa a organizátora.

„SILOVÝ“ GENERÁL

V septembri 1971 prebral v hodnosti armádneho generála exponovanú funkciu náčelníka Generálneho štábu sovietskych ozbrojených síl a súčasne bol menovaný prvým námestníkom ministra obrany. Patril medzi hlavných zástancov veľkej a silnej armády, ktorej počet sa mal v krátkom časovom horizonte zvýšiť až o takmer 25 percent. Presadil a neskôr aj sám riadil jej rozsiahlu modernizáciu. Popri vojenských zastával aj rad štátnych a politických funkcií, okrem iného bol poslancom Najvyššieho sovietu. Po povýšení na maršala ZSSR bol 8. januára 1977 ustanovený vrchným veliteľom Spojených ozbrojených síl krajín Varšavskej zmluvy, pričom naďalej zostal pôsobiť vo funkcii námestníka ministra obrany. Ako protežant a „človek“ generálneho tajomníka Ústredného výboru KSSZ, L. I. Brežneva, sa výraznou mierou podieľal na presadzovaní normalizácie pomerov v ozbrojených silách krajín východného bloku. Tvrdý kurz voči „verným Spojencom“ predovšetkým reflektoval snahu „Kremľa“ o zaistenie kontrolnej funkcie proti akémukoľvek riziku vnútornej destabilizácie východného bloku. Inicoval presadenie stratégie tzv. „prvého úderu“, ktorá mala priniesť zničenie všetkých možných odvetných eventualít USA jediným

zničujúcim úderom. Počas vrcholiacej afgánskej krízy sa však zaradil medzi hlavných stúpencov jej vojenského riešenia (bez ohľadu na zložitost vedenia vojenských operácií v neprístupnom horskom teréne), čím fakticky nechal zatiahnuť Sovietsky zväz do vleklého bezvýchodiskového konfliktu. V súvislosti so závažnými zmenami v medzinárodno-politickej sfére, ktoré znamenali definitívny rozpad systému tzv. reálneho socializmu v strednej a východnej Európe, bol však Kulikov nútený akceptovať stávajúcu situáciu a „prispôbiť sa“. Jasným dôkazom toho bol až prekvapivo rezervovaný postoj najvyššieho velenia Varšavského paktu (i jeho samotného) počas spontánnych protestných ľudových manifestácií v satelitných krajinách a to bez akéhokoľvek náznaku hrozby vojenského zásahu.

NOVÁ ÉRA

Po zmene sovietskej zahraničnej politiky, vychádzajúcej z ideí „glasnosti“ a „perestrojky“, bol odvolaný z funkcie hlavného veliteľa vojensko-politického zoskupenia rozpadajúceho sa východného bloku a vo februári 1989 menovaný generálnym inšpektorom sovietskych ozbrojených síl. Aj tu zostal verný svojim zásadám a neprestával v presadzovaní ich modernizácie a profesionalizácie. Po rozpade Sovietskeho zväzu sa v januári 1992 stal hlavným poradcom hlavného veliteľa spojených ozbrojených síl členských krajín nástupníckeho Spoločenstva nezávislých štátov. Po vzniku Ruskej federácie pôsobil od septembra 1992 ako hlavný vojenský poradca ministra obrany a službu na ministerstve obrany Ruskej federácie vykonával až do nedávna. Súčasne bol politicky činný, pričom vrcholom jeho „novodobej“ politickej kariéry bolo zvolenie za poslanca Štátnej dумы v roku 1999.

Alex MASKALÍK

Vojenský historický ústav
Bratislava

Chirurgovia do Libanonu

Slovenský šesťčlenný chirurgický tím pôsobí od začiatku marca v misii OSN UNIFIL v Libanone. Pred odchodom do zahraničia sa s nimi 21. februára 2007 oficiálne rozlúčil aj minister obrany František Kašícký. „Vyslaním tejto lekárskej jednotky sme splnili Programové vyhlásenie vlády a realizovali tak zámer posilniť účasť Slovenskej republiky v misiách OSN. Lekári pôsobia v rámci Belgickej vojenskej polnej nemocnice ROLE 2 +. Hlavnou požiadavkou zo strany NATO bolo vyťaženie chirurgického tímu 24 hodín denne, čo je veľmi náročné. Preto je misia rozdelená na dve rotačné obdobia po dobu dva a pol mesiaca,“ informoval minister Kašícký. Za pozitívum považuje minister obrany aj možnosť vopred sa oboznámiť s miestom a podmienkami pôsobenia našich lekárov. Na základe získaných informácií bolo možné efektívne prispôbiť aj samotnú prípravu pred vyslaním do misie. Tá prebiehala na Slovensku a z časti aj v Belgicku.

„Našími hlavnými úlohami v Belgickej polnej nemocnici sú zachraňujúce chirurgické výkony a zabezpečenie zdravotníckej služby a podpory všetkým vojskám, ktoré pôsobia v našom sektore. Rovnako je to aj riešenie akútnych stavov civilného obyvateľstva,“ uviedol veliteľ tímu pplk. MUDr. František Nikel, ktorý bude v Libanone veliť obom rotáciám.

Vladislav VAVRINEC
Foto Peter DOVINA

Spolupráca a pomoc

Štátny tajomník ministerstva obrany Slovenskej republiky Jaroslav Baška prijal 21. februára kontraadmirála Michaela Lydena, riaditeľa logistiky a bezpečnostnej pomoci, pôsobiaceho v štruktúre veliteľstva amerických síl v Európe (Director of Logistics and Security Assistance - J4, USEUCOM, Stuttgart). Kontraadmirál sa stretol aj so zástupcom náčelníka generálneho štábu generálporučíkom Petrom Gajdošom a ďalšími predstaviteľmi rezortu.

Hlavnými témami rozhovorov boli aktivity obrannej pomoci Spojených štátov našim ozbrojeným silám, ktoré sú zabezpečované prostredníctvom Lydenovi priamo podriadeného amerického Úradu obrannej spolupráce v Bratislave. Po stretnutiach kontraadmirál pre náš vojenský časopis Obrana uviedol, že veľmi oceňuje spoluprácu so slovenskou stranou, ktorá sa začala už v polovici 90-tych rokov. Povedal, že USA odvtedy poskytli slovenskému rezortu obrany pomoc vo výške približne 74 miliónov amerických dolárov. Okrem toho nám Američania pomohli v rámci programu zahraničného vzdelávania. Táto pomoc predstavuje hodnotu vyše osem miliónov dolárov.

Z konkrétnych bodov pomoci štátny tajomník MO SR Jaroslav Baška spomenul napríklad vybudované Národné centrum velenia a z budúcich možností spolupráce uviedol bojové výcvikové centrum na Lešti. V oblasti vzdelávania nám prostredníctvom Úradu vojenskej spolupráce budú poskytnuté aktivity za 0,9 milióna dolárov tento rok a budúci by to malo byť za 1,1 milióna.

-pv-
Foto Peter DOVINA

VĎAKA NAŠIM UČITEĽOM VOJENSKÝCH ŠKÔL

Deň učiteľov. Jeden deň. Jediný, aj keď vieme, že učitelia nám venovali tých dní nespočetné množstvo. Iste mi dáte za pravdu, že nám venovali kus seba. Pri príležitosti Dňa učiteľov skúsme aspoň na chvíľu, malým zastavením venovať myšlienku tým, ktorí stoja za to. Jednu úsmevnú spomienku, či úprimnú vďaku za chvíľu, ktorá nám utkvela v pamäti.

Spomeniem, len jednu, ale veľmi dôležitú vec z čias štúdií, keď na nás boli naši učitelia nepochopiteľne prísni. Veľmi ťažko sa to chápalo, aj keď sme vedeli, že to tak musí byť. Pohľad na ich prísnosť cez dioptrie rokov, jasne vraví, že im na nás záležalo, lebo ak by to bolo opačne, tak by na nás prísni neboli a bolo by im jedno, či existujeme. Musím spomenúť ešte jednu skupinu ľudí, ktorí tiež zanechali svoju stopu v našich životoch - našich veliteľov čiat, rôt, praporov, ktorí prichádzali k nám a strávili s nami svoj

čas. Aj do večerných hodín, aby na nás dávali pozor, dozerali či je všetko v poriadku, aby sme nefajčili a viedli nás k uvedomeniu si zodpovednosti za seba a za druhých. Aby sa piloti mohli dotýkať oblohy. Som absolventom Vojenskej odbornej školy leteckej, ktorá sídlila v Prešove. Prešlo ňou veľa leteckých technikov, ktorí sa rozbehli na letiská po celom Československu. Nastupovali sme do školy ako štrnásťroční a všetci sme boli veľmi zraniteľní. Na našich učiteľoch a veliteľoch spočinula ťarcha zodpovednosti za nás. Slovo ďakujem je v tejto chvíli len slovom, ale je úprimné a to je dôležité. Aj preto, lebo ani ten najlepší učiteľ sa nezapisuje do histórie, ale jeho život sa prelína do životov iných.

Za všetkých, veliteľ detašovaného pracoviska OVŠ Košice
mjr. Ing. Ján BROZMAN

Vojakom za dve hodiny

O tom, že vyhodnotiť uplynulý rok sa dá aj atraktívnym a netradičným spôsobom sa osobne presvedčil minister obrany František Kašícký 19. februára 2007 v Posádkovom výcvikovom priestore Sučany. V rámci podujatia „Profesionálny vojak za dve výcvikové hodiny“, ktoré pripravili Sily výcviku a podpory v spolupráci s Regrutačným strediskom Žilina, ho o výsledkoch splnenia úloh výcvikového roku 2006 informoval veliteľ SVaP, generálmajor Ján Kačmár. „Uplynulý rok bol pre nás úspešný predovšetkým v oblasti prípravy nových programov pre jednotlivé výcvikové školy. Uspokojivo sa nám tiež podarilo naplniť deklarované jednotky ako personálom a zároveň ich vybaviť zodpovedajúcou technikou. Dôležitou je tiež skutočnosť, že sme začali robiť výcvik týchto jednotiek spoločne s jednotkami pozemných síl,“ zbilancoval generál Kačmár. Sily výcviku a podpory vycvičili v minulom roku spolu 867 nových profesionálnych vojakov a vo svojich výcvikových zariadeniach pripravili v rámci ďalšieho výcvikového procesu celkovo 2400 profesionálov.

Okrem predstaviteľov rezortu obrany, starostov miest Martin a Sučany, a zástupcov médií, sa akcie zúčastnilo tiež päťdesiatpäť študentov martinských stredných škôl. Tí mali možnosť v priebehu dvoch hodín vžiť sa do role nových, nastupujúcich profesionálnych vojakov. Po úvodných slovách náčelníka žilinského

regrutačného strediska si pod dohľadom inštruktorov zo Základnej vojenskej školy, Odbornej výcvikovej školy Pozemného vojska a Poddôstojníckej akadémie z Martina otestovali svoje zručnosti, schopnosti, ale aj fyzickú kondíciu. Atraktívnym bola pre mnohých aj jazda v bojovom vozidle pechoty, či ukážka zásahu diaľkovo riadeného robota v podaní príslušníkov EOD tímu.

Text a foto **Vladislav VAVRINEC**

Vyznamenania

Vo štvrtok 22. februára na pôde rezidencie amerického veľvyslanca v Bratislave odovzdal veľvyslanec USA na Slovensku Rodolphe „Skip“ Vallee vyznamenanie Za zaslúžilú službu (Meritorous Service Medal) plukovníkovi Radomilovi Pecovi.

Pridelenec obrany USA podplukovník John R. Wallace pred prítomnou generalitou, dôstojníkmi a príslušníkmi vojenského diplomatického zboru v zdôvodnení tohto aktu uviedol, že plk. Radomil Peca, zástupca náčelníka štábu operácií, generálneho štábu OS SR „pôsobil v dobe od novembra 2000 do apríla 2005 vo funkcii pridelenca obrany SR v USA a vyzdvihol jeho vynikajúce lídersstvo a oddanosť službe v ozbrojených silách, ktoré významne posilnilo priateľstvo a spoluprácu medzi vojenskými leteckvami Spojených štátov amerických a Slovenska. Vďaka jeho lídersstvu a expertným rozhovorom sa aktívne podieľal na vytvorení a posilnení slovenského zastúpenia v Koaličnom koordinačnom stredisku v rámci Stredného veliteľstva ozbrojených síl USA (USCETCOM) čím pomohol posilniť koalíčné úsilie bojovať v Globálnej vojne proti terorizmu. Ďalej plk. Peca húževnato a vizionársky zabezpečoval činnosti potrebné pre vstup Slovenska do NATO.

Slávnostný akt sa uskutočnil v rámci predstavenia nového leteckého pridelenca USA na Slovensku, ktorým sa stal pplk. Leonard R. Grassley.

Minister obrany Českej republiky udelil dvom príslušníkom ozbrojených síl SR plk. Ing. Ondřejovi Novosadovi, v súčasnosti frekventant Kurzu národnej bezpečnosti NAO a mjr. Ing. Ladislavovi Kiselovi, momentálne zástupca veliteľa

Výcvikovej jednotky vojenských misií v Martine, Medailu ministra obrany ČR „Za službu v zahraničí“. 23. februára odovzdal medaile menovaným v priestoroch ambasády ČR v Bratislave mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec ČR v SR Vladimír Galuška (na fotografii), ktorý súčasne ocenil ich podiel na plnení neľahkých úloh v misiách v Iraku a Afganistane. Slávnostný akt sa uskutočnil za účasti Ing. Bohuslavy Lukačovičovej, riaditeľky odboru medzinárodných vzťahov SEOPMVL MO SR, generálmajora Ing. Vladimíra Púčika, náčelníka štábu požiadaviek a dlhodobého plánovania GŠ OS SR, pridelenca obrany ČR v SR plk. Ing. Miroslava Chytila a ďalších pozvaných hostí.

pv + ibx

Foto npor. **Mário PAŽICKÝ**

ZIMNÝ VÝCVIK

Finančná situácia vojenských dôchodcov

Záujem o osud bývalých profesionálnych vojakov je súčasťou starostlivosti o vojenský personál, ktorá začína procesom regrutácie a pretrváva aj po skončení aktívneho služobného pomeru.

Na stránkach Obrany sme už informovali o tom, že v roku 2006 sa s cieľom získať nové podnety pre prácu s vojenskými dôchodcami uskutočnil celoplošný sociologický výskum, ktorého objektom bola komunita vojenských výsluhových dôchodcov. Zámerom tohto výskumu bolo, okrem iného, zmapovať sociálnoekonomickú situáciu jednotlivých skupín výsluhových dôchodcov.

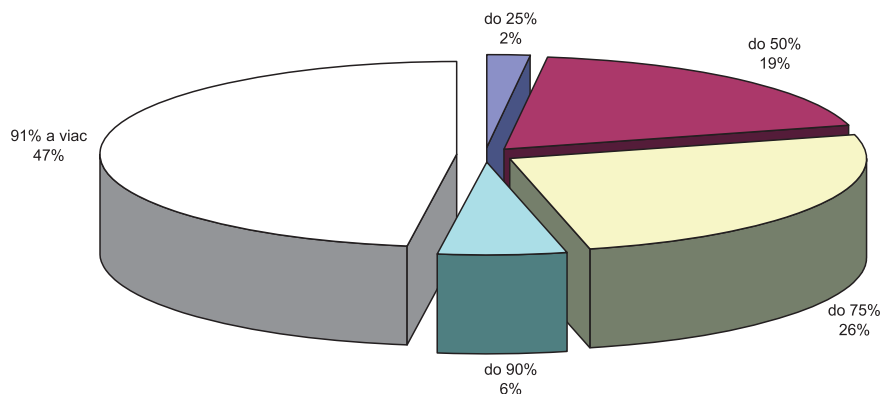
Medzi najvierohodnejšie ukazovatele sociálno-ekonomickej situácie výsluhových dôchodcov patria informácie o ich príjme. Aká je úroveň čistého mesačného príjmu vojenských výsluhových dôchodcov, aký podiel z ich príjmu tvorí vojenský výsluhový dôchodok?

Čistý mesačný príjem tvorí dôchodok a príjem z trvalého či príležitostného pracovného pomeru. Takmer 10% vojenských dôchodcov má v súčasnosti príjem do 10 000 Sk.

U vyše 50% vojenských dôchodcov sa súčasná výška príjmu pohybuje pod hranicou priemernej mesačnej mzdy na Slovensku, ich príjem je do 15 000 Sk. Ďalších 16% sa svojimi príjmami pohybuje okolo úrovne priemernej mzdy. Vyššiu úroveň príjmov vo výške nad 20 000 Sk dosahuje 40% vojenských dôchodcov.

Pre 47% respondentov tvorí vojenský dôchodok takmer 100% ich čistého mesačného príjmu. Ide prevažne o vekovo starších vojenských dôchodcov. V tejto skupine sú však aj takí, ktorí sú vekovo mladší. Až 17% výsluhových dôchodcov do 40 rokov žije len

Koľko percent z príjmu respondentov tvorí výsluhový dôchodok (n = 5157)

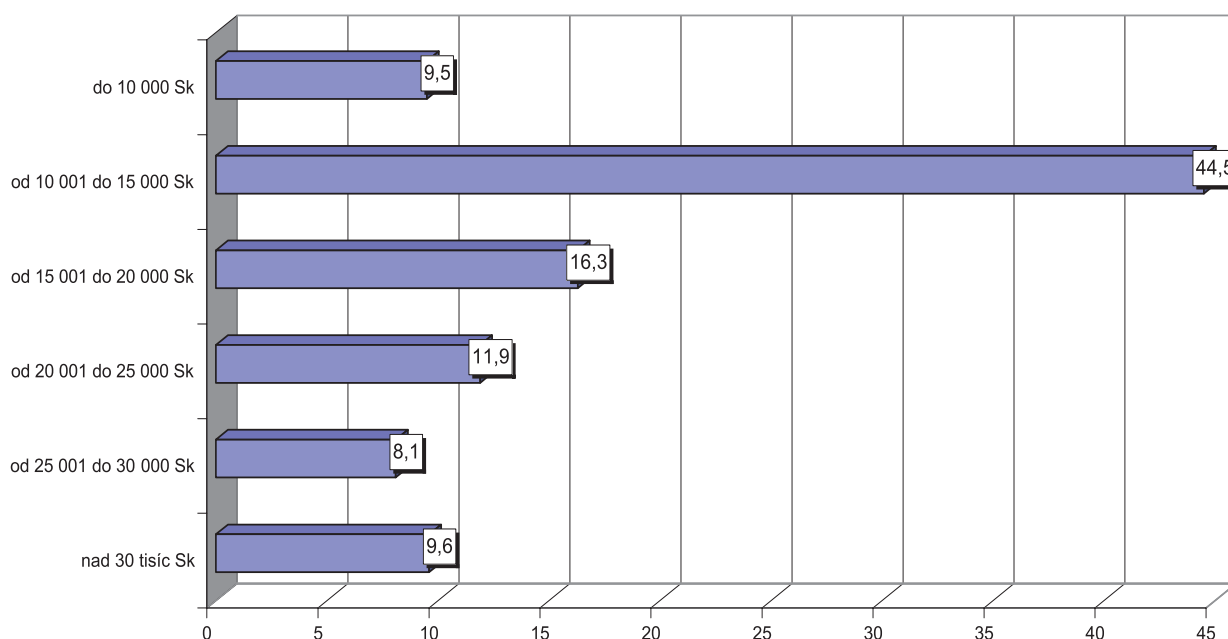
z vojenského dôchodku. Sú to tí, ktorým sa nepodarilo z rôznych príčin zamestnať sa, prípadne nemôžu pracovať zo zdravotných dôvodov.

Ak vezmeme do úvahy, že priemerná výška vojenského dôchodku bola v období realizácie výskumu na úrovni 16 120 Sk, je zrejme, že záujem vojenských výsluhových dôchodcov zamestnať sa vyplýva aj z ich ekonomickej, resp. rodinnej situácie. Z výskumu vyplynulo, že 18% výsluhových dôchodcov, ktorí žijú len z dôchodku, má nezaopatrené deti.

Výskum ukázal, že aj napriek tomu, že úroveň zamestnanosti výsluhových dôchodcov je pomerne

vysoká, veľká časť bývalých profesionálnych vojakov má problémy nájsť na trhu práce miesto, ktoré by zodpovedalo úrovni ich kvalifikácie a najmä dosiahnutému stupňu vzdelania. Ak si bývalí vojaci nájdu prácu, tak je to často práca s nižším požadovaným vzdelaním. Takýto handicap pociťujú najmä výsluhoví dôchodcovia, ktorí majú najvyššie vzdelanie. Podľa údajov štatistického úradu priemerná mzda vysokoškolsky vzdelaných ľudí sa pohybuje na úrovni cca. 27 000 Sk, u stredoškôľakov s maturitou na úrovni cca 20 000 Sk. Z našich údajov vyplýva, že len 47% vysokoškolsky vzdelaných vojenských dôchodcov, ktorí pracujú a sú vo veku do 65 rokov, má v súčasnosti čistý mesačný príjem, ktorý tvorí súčet mzdy a dôchodku, vyšší ako 25 000 Sk.

Čistý súčasný príjem vojenských dôchodcov (v %)

Karol ČUKAN

Vojenský čin roka – nominácie

1. KATEGÓRIA - ZÁCHRANA ŽIVOTA

(ocenenie za obetavosť pri záchrane ľudských životov, resp. pri zlepšení kvality života tým, ktorí to potrebujú)

1. pplk. MUDr. Miron BŽÍK,
rtm. Ivan FEKETE,
des. Marcel CIGÁŇ,
čat. Peter BEDNÁRIK,
des. Miroslav KRÁL

Pri útoku na konvoj Koaličných síl dňa 11. novembra 2006 v meste Al-Kut v provincii Wasit v Iraku, pri ktorom zahynul rtm. in memoriam Rastislav Neplech, títo príslušníci slovenského kontingentu vo veľmi nebezpečných podmienkach nakladali ranených a mŕtvych vojakov a v priebehu presunu do tábora Delta asistovali pri záchranných prácach.

2. Tím lekárov a zdravotných sestier Fakultnej nemocnice L. Pasteura v Košiciach

zachránili život npor. Martina Farkaša, ktorý ako jediný prežil tragickú haváriu vojenského lietadla An-24 dňa 19. januára 2006, počas ktorej zahynulo 42 profesionálnych vojakov, vojačiek a zamestnancov pri návrate z mierovej misie v Kosove.

3. nrtm. Peter PALÁK
(Útvar vojenskej polície Topoľčany)

Dňa 2. mája 2006 počas návratu z plnenia služobných úloh do posádky Topoľčany spozoroval na križovatke v obci Nadlice dve havarované vozidlá. Zastavil na mieste dopravnej nehody, pričom pri prvotnej obhliadke spozoroval, že v osobnom vozidle Fiat Brava sedí na sedadle spolujazdca zakliesnený zranený muž, ktorý krvácal a mal otvorenú ranu v oblasti spánku hlavy. Dotyčný bol v šoku, strácal vedomie a dych. Nrtm. Peter Palák podal zranenému mužovi prvú pomoc, zastavil krvácanie z hlavy priložením tlakového obväzu a vytiahnutím jazyka zabezpečil dýchanie zraneného. Následne spozoroval pri druhom vozidle muža, ktorý bol v miernom šoku a sťažoval sa na bolesť v oblasti chrbta a panvy. Po príchode príslušníkov policajného zboru a hasičskej záchrannej služby aktívne pomáhal pri vyslobodzovaní osôb, zabezpečovaní miesta dopravnej nehody a odstraňovaní jej následkov.

2. KATEGÓRIA - PRIATEL ARMÁDY

(ocenenie civilnej osobe alebo kolektívu, ktorý prispel k budovaniu civilno-vojenských vzťahov)

1. plk. v. v. Nikolaj TEGZA
- vojnový veterán 2. svetovej vojny, niekoľkokrát ranený (nar. 24. 7. 1922)

Už v 50-tych a 60-tych rokoch 20. storočia sústredil vo vtedajšom Technickom učilišti v Liptovskom Mikuláši mnoho vojnových exponátov (samopaly, granáty, míny, prenosné zbrane, náboje, všetko, čo zozbieral na miestach bojov 2. svetovej vojny). V objektke vtedajšej Vojenskej strednej školy v Liptovskom Mikuláši vybudoval Bojovú sieň cti a slávy, ktorú navštívili početné zahraničné delegácie. Po zrušení Vojenskej strednej školy boli exponáty prenesené do vojenskej akadémie, kde 8. decembra 2003 otvorili Vojenské múzeum. Dnes je súčasťou

Národnej akadémie obrany maršala Andreja Hadíka.

Pán Tegza dodnes neúnavne vysvetľuje históriu, ukazuje vzácné exponáty a aj ten pre neho najvzácnejší – samopal Špagin, kaliber 7,62mm, s ktorým bojoval od Sokolova po Prahu.

2. Ján CULKA

(predseda predstavenstva Komplexnej centrálnej záchrannej služby v Gabčíkove)

Pri havárii lietadla An-24 okamžite reagoval na poskytnutie pomoci a v mene záchrannej služby sa zriekol finančnej náhrady, ktorú chceli ozbrojené sily SR uhradiť za nasadenie záchrannej služby. Všetky náklady boli financované pánom Culkom a jeho rodinou.

3. Juraj PRŮŠA

Juraj Průša sa venuje problematike obrany už viac ako desať rokov. Celý tento čas pôsobí ako redaktor tlačovej agentúry SITA a za uvedené obdobie prináša o rezorte obrany pohotové, objektívne, korektné a profesionálne spravodajstvo. Okrem Jána Petroviča, redaktora STV, ktorý bol v ankete Vojenský čin roka ocenený vlani, zrejme niet medzi redaktormi v civilných médiách novinára, ktorý by sa rezortu obrany venoval tak dlhodobo a cieľavedome.

3. KATEGÓRIA - POMOC VEREJNOSTI

(ocenenie príslušníkov rezortu obrany napríklad pri likvidácii následkov prírodných alebo priemyselných katastrof)

1. Ženíjny prápor Sered'
(veliteľ: pplk. Miroslav Marcin)

Príslušníci práporu dvakrát ročne – pri príležitosti Dňa detí a počas Vianoc organizujú finančné zbierky, z ktorých kupujú obyvateľom Domova sociálnych služieb pre deti a dospelých Šoporňa – Štrkovec nielen sladkosti, ovocie, ale aj nadštandardné pomôcky pre ich osobnostný rozvoj (napr. elektronické klávesy s mikrofónom a hračky v sume prevyšujúcej 30.000,- Sk)

Nejde však len o materiálne darčeky, ale predovšetkým o odovzdanie vzájomnej úcty a priateľstvo. Chlapci z domova vidia, že aj „veľkým chlapcom“ zvlhne pohľad, že aj veľkí chlapci jemne pohladia malé postihnuté dievčatko, vojaci s deťmi súťažia, hrajú stolný tenis, počúvajú hudbu, navzájom sa obohacujú.

2. pplk. v. v. Pavol ŠARANIČ

V rokoch 1955 - 1989 pôsobil na východnom Slovensku ako vojenský pyrotechnik. Pomáhal predovšetkým civilnej verejnosti pri odstraňovaní nevybuchnutých mín a ďalších výbušnín z obdobia 2. svetovej vojny. Len medzi rokmi 1964 – 1974, kedy si viedol presnú evidenciu, osobne zlikvidoval 250 mín, 492 granátov a tisíce kusov ďalšej munície. Okrem toho bol nápomocný pri výchove nových pyrotechnikov v Košiciach a v Martine.

Pavol Šaranič likvidoval muníciu a míny na východnom Slovensku od Medzilaboriec až po Veľké Kapušany. Zároveň slúžieval ako pyrotechnik pri rozličných vojenských cvičeniach. Pri svojej práci prišiel o jedno oko. V súčasnosti pplk. v. v. Pavol Šaranič pôsobí ako hospodár Klubu vojenských dôchodcov v Michalovciach a predseda tamjšej organizácie Zväzu protifašistických bojovníkov.

3. Kolektív raketometného oddielu Rožňava

Za obetavý prístup a plnenie úloh počas povodňovej situácie v apríli 2006, kde bolo na zabezpečenie plnenia úloh nasadených 119 príslušníkov oddielu pod velením mjr. Ing. Ondreja Bagačku a kpt. Ing. Ľubomíra Bodnára v dobe od 3.4.2006 do 7.4.2006. Táto jednotka bola nasadená na riešenie povodňovej situácie pre povodňový úsek pri obci Trstice, kde jej príslušníci pomáhali obyvateľom obce pri budovaní ochranných hrádí a značnou mierou prispeli k zmierneniu následkov povodní.

4. KATEGÓRIA - MIMORIADNA CENA

(ocenenie za mimoriadne skutky alebo zásluhy súvisiace so životom rezortu obrany)

1. čat. Roman KYSELA
(5. pšu Žilina)

Počas noci spozoroval zlodějov, ktorí chceli ukradnúť osobné auto Škoda Octavia, sám jedného z nich zadržal, zneškodnil a privolal políciu.

2. kpt. Ing. Otakar HRABÁK

(5. kartoreprodukčná základňa Nemšová)

Za jeho odhodlanie pozerá sa "Smrť do očí". Pred poslednou rozlúčkou s obeťami leteckej tragédie z januára 2006 pripravoval veľkoformátové fotografie každého z nich. Tu ubráť farbu, tam zjemniť, zvýrazniť radosť a zachovať vážnosť. Pracoval 20 hodín non-stop, ako automat zapnutý do siete. Strojovo ukladal 42 párov očí na posledné fotografie, keď počul stony a cítil plač.

3. rtm. in memoriam Rastislav NEPLECH

Bývalý príslušník VÚ 2370 Martin, ktorý od augusta 2006 pôsobil v zahraničnej vojenskej operácii „IRACKÁ SLOBODA“ vo funkcii zdravotníka obväziska ženijnej rot. Pri plnení svojich funkčných povinností dňa 11. novembra 2006 tragicky zahynul.

Do misie šiel ako vojenský profesionál – zdravotník s cieľom a úlohou pomáhať svojim spolubojovníkom. Pri plnení svojej druhej zahraničnej a žiaľ i poslednej misie položil to najcennejšie, svoj život. Položil to, čo bol pripravený chrániť a zachraňovať u iných.

Elena SMETKOVÁ

Slováci v Sudáne

DARFÚR

Oblasť na západe Sudánu, ktorá hraničí s Líbyou, Stredoafričkou republikou a Čadom. Tvoria ju tri provincie: Severný, Južný a Západný Darfúr. Povrch predstavuje najmä 600 až 900 metrov vysoká náhorná plošina na východe, vrchoviny na západe a severe a vulkanické pohorie s vrcholom Džabal Marrá (3 088 metrov).

Ešte začiatkom 20. storočia bol Darfúr nezávislý sultanát. Ku zvyšku Sudánu bol Britmi pripojený až v roku 1916. Oblasť bola dlhé roky strediskom obchodu s otrokmi. Zotročení obyvatelia strednej Afriky boli následne odpredávaní ako otroci do mnohých častí arabského sveta. V Darfúre v uplynulých storočiach vládli tri najmocnejšie rody. Zhruba od 13. do 16. storočia dynastia Dajo, v nasledujúcich zasa rody Tunjur a Keira. Jej vládcov v roku 1874 porazili Egypťania. Potom v oblasti vládol Mahdí, ktorého Briti porazili v roku 1898 a umožnili tak návrat k moci sultána Ali Dinara z dynastie Keira. Jeho vláda znamenala pre celý región obdobie pokoja a prosperity. V čase prvej svetovej vojny však urobil osudovú chybu.

Priklonil sa na stranu Osmanskej ríše proti Britom. Následne bol sultán zabitý a Darfúr pripojený k britskému Sudánu. V roku 1956 sa stal súčasťou nezávislej Sudánskej republiky.

Vzťahy medzi kočovnými arabskými kmeňmi a väčšinovým černošským obyvateľstvom boli vždy napäté. Nikdy ale nevyústili do takého krvavého ozbrojeného konfliktu s prvkami genocídy zo strany arabských kmeňov voči svojim černošským susedom, ako v posledných rokoch. Jedným z dôvodov je aj postupné rozširovanie púšte, ktoré najviac postihlo práve arabských nomádov. Preto sa snažia získať nový životný priestor na úkor usadlých černošských roľníckych kmeňov ako aj zabráť vhodné pastviny a zdroje vody.

Situáciu vyostroilo zničujúce sucho a hladomor v roku 1987. S tichou podporou centrálnej vlády boli vytvorené ozbrojené jednotky Arabskej aliancie, ktoré začali útoky proti černošským farmárom. Práve na ich ochranu vznikla tzv. Sudánska oslobodzovacia armáda (SLA/M). Ďalšia ozbrojená zložka černošských kmeňov Hnutie za spravodlivosť a rovnosť (JEM) spočiatku spolupracovala s vládou. Keď bola v roku 1999 po rozpustení parlamentu mocensky

eliminovaná skupina afrických moslimov z Darfúru, prestali jej predstavitelia veriť v pokojné vyriešenie situácie, získanie určitého podielu na moci v oblasti.

Súčasný konflikt rozdzúchal prekvapujúci úspešný útok SLA/M v apríli 2003. Povstálci vtedy prepadli letisko v El Faschere (správnom stredisku oblasti). Výsledkom boli zničené lietadlá i základňa. Centrálna vláda v Chartúme sa cítila pokorená. Aj preto, že dlhé roky nie veľmi úspešne bojovala proti černošským povstalcov na juhu krajiny. Nechcela pripustiť, aby sa ďalšia časť Sudánu vymkla spod jej kontroly. Vládne letectvo následne bombardovalo mnohé tábory vzbúrencov i osady černošských roľníkov.

Hlavnú úlohu v boji proti povstalcov a najmä v represáliách ale zohrávajú radikálne milície, zložené z arabských nomádskych kmeňov Janjaweed. Nie zriedka sú priamo vyzbrojované vládnymi jednotkami a úzko s nimi spolupracujú pri plánovaných prepadoch, vraždení, znásilňovaní a vypaľovaní celých černošských roľníckych osád. V apríli 2004 bolo síce medzi väčšinou bojujúcich strán podpísané prímerie, veľmi sa ale nedodržiava. Násilie a vraždenie pokračuje ďalej.

Viac ako šesť mesiacov pôsobili v minulom roku v Sudáne dvaja slovenskí dôstojníci ako pozorovatelia Európskej únie. Pracovali v oblasti Darfúru, v západnej časti Sudánu pri hraniciach s Čadom a Stredoafrickou republikou. Krátko po skončení ich misie boli pre zhoršenie bezpečnostnej situácie pozorovatelia EÚ z krajiny stiahnutí a sudánsky prezident Umal al Bašir odmietol možnosť nasadenia mierových síl OSN.

Práve v tejto oblasti veľkej asi ako Francúzsko prebieha od roku 2003 povstanie proti centrálnej vláde presadzujúcej postupnú arabizáciu územia, na ktorom žijú mnohé černošské roľnícke kmene. Najmä Fúr, Masalit a Zagawa. Radikálne islamské milície Janjaweed z radov kočovných arabských kmeňov, ktoré sú vyzbrojované a podporované vládou terorizujú a napadajú černošské obyvateľstvo (celkovo v Sudáne okolo 55 percent obyvateľstva tvoria černosí). Krajina je najväčším štátom čierneho kontinentu a rozlohou desiatym na svete.

HUMANITNÁ KATASTROFA

Podľa odhadov svetových humanitných organizácií situácia v Darfúre pripomína genocídu. Zahynulo už vyše stotisíc ľudí a ďalšie státisíce žijú v biednych podmienkach utečeneckých táborov v Sudáne, v Čade a v Stredoafrickej republike. O prístrešie prišli dva milióny obyvateľov Darfúru. Pred nepokojmi žilo v provincii okolo 6 miliónov ľudí. Dohody o prímerí sú neustále porušované a navyše ich neuzavreli všetky bojujúce strany.

Stav v Darfúre by mali monitorovať jednotky Africkej únie. Pôsobia v 8 sektoroch a celkovo majú 7 tisíc vojakov. Až na výnimky sú slabo vyzbrojení a vycvičení. Jednoznačný nie je ani ich mandát. Najviac vojakov je z najľudnatejšej africkej krajiny Nigérie. Ďalší sú najmä z Rwandy, Juhoafrickej republiky a Senegalu.

Kapitáni Pavol Cisárik a Juraj Halama prvé štyri mesiace - od júna 2006 - monitorovali situáciu v Geneine v 3. sektore, neďaleko Čadských hraníc, ktorý zabezpečovali nigérijskí vojaci. Potom pôsobili dva mesiace v Kabkabiyyi vo 4. rwandskom sektore. Museli si zvyknúť na vysoké denné

teploty (okolo 40–45 stupňov Celzia). „Kedže tam v období sucha vôbec nepršalo, nebola veľká vlhkosť, dalo sa na tie teploty zvyknúť. Výhodou bola takmer neustále modrá obloha. No hlavne neboli žiadne komáre, hmyz či hady. Aspoň v tých oblastiach, kde sme boli. Keď prišlo obdobie dažďov, prakticky

s presnosťou na niekoľko minút sa dalo odhadnúť kedy začne pršať. Dažde boli intenzívne, ale hneď sa zasa obloha vyjasnila. Horšie bolo, že vtedy sa vyrojili mračná jednoduchého hmyzu, ktorý na odkrytých miestach tela poriadne štípala,“ hovorí kapitán Juraj Halama.

Monitorovanie pomerov v oblasti im podľa neho veľmi sťažovala neprehľadnosť situácie. Nie všetky povstalecké frakcie podpísali prímerie a navyše ich bolo ťažko rozoznať. Niekedy to vyzeralo tak, že spoločne s vládnymi vojakmi majú rovnakých dodávateľov uniforiem i zbraní. Jednotky Africkej únie, ktoré mali zabezpečovať pokoj zbraní a ochranu humanitnej pomoci boli veľakrát horšie vyzbrojení ako povstanci. Diskutabilné bolo aj ich rozhodnutie ochrániť pozorovateľov.

Z POZOROVATELA SKORO ZAJATEC

„Práve v deň nášho príchodu do sektoru 3 bol napadnutý jeden tábor i konvoj. Boli mŕtvi vojaci, zranení pozorovatelia. Nebolo to práve najlepšie privítanie,“ hovorí kpt. Halama. „Videli sme, že nigérijskí vojaci nevyňikali bojovnosťou, vycvičenosťou a odhodlanosťou brániť sa v prípade napadnutia. Sám som to zažil. Celá naša kolóna išla na bežnú patrolu. Vo vozidlách sme boli pozorovatelia, zástupcovia jednotlivých bojujúcich frakcií i sudánskej vlády a ochraňovať nás mali nigérijskí vojaci. Nedodržiavali však žiadne bezpečnostné pravidlá, hoci ich na to Briti i Američania upozorňovali. Autá išli pohromade. Jedno vozidlo doslova natlačené na druhé. Takto sme vošli na návršie, za ktoré nebolo vidieť. Bola tam kotlina a v nej čakali ozbrojení vojaci. Na vozidlách mali namontované ťažké guľomety a protiletadlové zbrane. Pýtal som sa v aute zástupcov bojujúcich strán: Sú to vaši? Všetci len ustrašene krútili hlavami. Naši ochrancovia – nigérijskí vojaci vôbec nereagovali. Zostali sedieť na vozidlách. Zbrane mali sklopené, apaticky pozerali okolo seba. Až po nejakom čase a vyjednávaní sme zistili, že sú to špeciálne sudánske pohraničné jednotky a trochu nám odľahlo. Podľa uniforiem to naozaj nešlo rozoznať,“ dodáva kapitán Halama.

Oveľa bezpečnejšie sa slovenskí pozorovatelia cítili v rwandskom sektore. Tamojší vojaci každý deň cvičili, patrolovali okolo tábora. Bolo o nich známe, že sa na rozdiel od kolegov z niektorých krajín Africkej únie pri prepadoch tvrdo bránia a neodovzdávajú zbrane a materiál bez boja rebelom. Nakoniec nie náhodou aj veliteľstvo Afrických síl v Sudáne strážili práve vojaci z Rwandy.

NOČNÉ STRELBY

Obaja slovenskí pozorovatelia si museli zvyknúť na situáciu, keď sa pravidelne, takmer každú noc ozývala z okolia tábora strelba z ručných zbraní. Postupne sa naučili rozoznávať jednotlivé zbrane, ktoré strieľali. Keď sa ráno pýtali, čo to bolo za strelbu, zvyčajne dostali vyhýbavú odpoveď, že išlo o nejakú oslavu. Nebolo im ale všetko jedno. Najmä keď si predstavili, že by strelba bola nasmerovaná na tábor. Bývali v stanoch bez akejkoľvek balistickej ochrany. Jedinou pevnou stavbou bola jedáleň. Ale ani jej múry z nepálených tehál by ich veľmi neochránili pred účinkami striel...

Nejaké plošné odzbrojenie v krajine, kde každý muž vlastní nejakú strelnú zbraň reálne ani neprichádza do úvahy. Chlap, ktorý by prišiel o svoju zbraň by vlastne v očiach celého kmeňa prestal byť mužom. Aj preto je veľmi ťažké kontrolovať a monitorovať pohyb ozbrojených skupín a presuny zbraní v oblasti. Každá takáto kontrola, ktorá nie je zabezpečená dostatočne vyzbrojenou vojenskou eskortou dokáže vyvolať napätie i prípadný ozbrojený konflikt.

ZDRAVÁ VÝŽIVA

Slováci sa stravovali v táboroch. Postupne si museli zvyknúť na africkú kuchyňu. Klasický rezeň, či ďalšie jedlá z bravčového a hovädzieho mäsa pol roka nevideli. „Strava bola relatívne zdravá. Aspoň tak by ju asi ohodnotili mnohí domáci zostavovatelia diét a zástancovia správnej výživy. Bola ale dosť jednotvárna. Prakticky so železnou pravidelnosťou sa striedali jedlá z jahňaciny, kozľaciny a baraniny. Sem tam bolo kurča. A k tomu bola vždy ryža. Kúpovali sme si ovocie na trhoch. Po prvých skúsenostiach sme ale pochopili, že ho musíme dať kúpiť niekomu miestnemu, zvyčajne tľmočníkovi. V očiach obchodníkov je totiž každý beloch bohatý človek. A tak kým som ja zaplatil za šesť kusov manga 1 200 dinárov (1 dolár cca 200 dinárov), tľmočník to dokázal za 300,“ spomína kapitán Halama.

Osobitnou kapitolou bola voda. Odporúčanie, aby pili len balenú obaja Slováci z praktických dôvodov nemohli vždy dodržať. Pri teplotách vyše 40 stupňov

potrebovali denne doplniť aj sedem litrov vody. Cenu vody ale poriadne predražila doprava po prakticky neexistujúcich komunikáciách.

„Keby sme si ju mali kupovať, nestačil by nám ani náš zahraničný príspevok, ktorý sme dostávali. Na rozdiel od Britov či Američanov, ktorí ho brali ako

wádí ale prúdila voda. A je celkom dobrej kvality. Aj keď sme nevideli, že by ju nejakým spôsobom upravovali, či čistili. Okrem mechanických nečistôt v nej nebolo nič škodlivé. V oblasti nie sú žiadne zdroje znečistenia, ako u nás v Európe,“ približuje kapitán Cisárik dodržiavanie pitného režimu.

ZVER NEPREŽILA

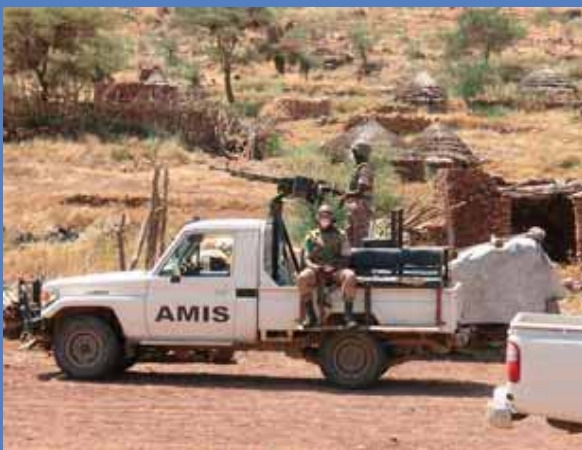
Kapitána Pavla Cisárika dosť prekvapilo, že v celom Darfúre nevidel okrem pár supov žiadne divé africké zvieratá. Bojujúce strany ich vystrieľali. Zostali len hospodárske zvieratá: ťavy, kozy, kone, kravy, osly, byvoly. Darfúr je vlastne jediná hornatá oblasť Sudánu. Lesy tu zostali. Využívajú sa na zber palivového dreva a výrobu dreveného uhlia. Je to väčšinou práca pre ženy. Práve pri nej sú ale často napadané arabskými milíciami. Preto jednotky Africkej únie organizujú ochranné patroly. Nie vždy sú ale tam, kde je treba a niekedy radšej ustúpia, ako by mali mať problémy.

„Pri monitorovaní situácie sme na rozdiel od Britov, ktorí si svojím priveľkým odstupom a odmeranosťou nezískali dôveru, nemali väčší problém. Vždy, keď sme boli bez nich či Američanov sa ľudia k nám správali priateľsky a povedali nám o skutočnej situácii. V tom sa prejavila výhoda našej otvorenej slovanskej povahy bez koloniálnych a iných predsudkov. Celkovo ale boli rady, že sme tam. Hovorili, že kým sme tam my, z Európskej únie, tak sa ich vládne sily ani milície neodvážia tak otvorene ich terorizovať,“ konštatuje kapitán Cisárik.

Pre neho i kapitána Halamu bola africká anabáza veľkou pracovnou i životnou skúsenosťou. Čierny kontinent si ich získal. Obaja mali už určitú znalosť arabského jazyka. Kapitán Halama z trenčianskeho veliteľstva pozemných síl prvé osobné skúsenosti z Afriky získal v Líbii, kde nejaký čas pôsobil jeho otec. Pre jeho kolegu kapitána Cisárika z generálneho štábu to bolo prvé zoznámenie s čiernym kontinentom.

Jozef ŽIAK

Foto kapitáni Juraj HALAMA, Pavol CISÁRIK

vreckové, či určité prílepenie, pre nás predstavoval takmer celý príjem. Preto sme využívali aj vodu z miestnych zdrojov. V krajine sú navŕtané studne. Miestni ich vŕtajú aj v riečiskách vyschnutých riek, ktoré tečú len v období dažďa. Pod povrchom týchto

Jedna z anjelov strážnych

Sandra vyrastala presne oproti trebišovským kasárňam, hneď za železničnou stanicou. Priznáva, že od malička sa skôr hrávala s chlapcami ako s bábikami. Neboli jej cudzie chlapčenské hry a rôzne športy. Pri svojich hrách mala prakticky každý deň na očiach cvičiacich vojakov. Po základnej škole si to ale najskôr zamierila na strednú pedagogickú školu. Nakoniec však neskončila v niektorej materskej škôlke či v jasliach na Zemplíne. V roku 2004 nastúpila do ozbrojených síl.

Po absolvovaní základného výcviku v Martine Sandra Bocsor najskôr zakotvila v trebišovskom mechanizovanom prápore. Presne v tých kasárňach, ktoré ako dieťa denne pozorovala. Spočiatku bola pomocníčka pancierovníka, neskôr spojárka.

BOJOVÉ UMENIA I LEZENIE

Pre športovo založenú dievčinu nepredstavoval poľný výcvik žiadny problém. Naopak, priťahovali ju bojové umenia i lezenie. Zdolala aj nástrahy lezeckého trénera

Jakub. Prvé kroky v tomto smere urobila práve vo Vojenskom výcvikovom priestore Lešť, keď sa ako jediná žena z práporu zapojila do výcviku na tomto tréneri. V útvere bola celkom spokojná. Prišiel ale september 2005, keď začali platiť nové pravidlá hry. Podľa nich pozícia spojárky, ktorú vtedy zastávala už nebola slobodníčka. Slobodníčke Sandre Bocsor práve končil záväzok. Neplánovala ale skončiť a dať z bohom uniforme. Chcela pokračovať v kariére profesionálneho vojaka. A tak si začala intenzívne hľadať slobodnícke miesto niekde na východe Slovenska.

Napokon sa po určitom váhaní z niekoľkých ponúk rozhodla pre michalovskú rotu rádiolokačného prieskumu. Bol to vlastne zároveň aj prestup z pozemných síl do podriadenosti vzdušných síl. V apríli minulého roku sa stala operátorkou rádiolokačného kompletu. Začiatky neboli pre Sandru ľahké.

„Práca si vyžaduje nielen základy elektrotechniky, ale aj niečo viac. Na pedagogickej škole som sa veľmi s elektrikou nestretávala. Ak som chcela uspieť, musela

som sa zahryznúť do učiva, zvládnuť celú problematiku i predpisy. Prostredie i kolektív sa mi hneď po príchode do Michaloviec veľmi páčili, tak som sa do toho dala. Bez pomoci a podpory skúsenejších kolegov by to všetko ale bolo oveľa ťažšie,“ priznáva slobodníčka Sandra Bocsor.

Úspešne zvládla predpísané skúšky pre prácu v pohotovostnom systéme a postupne sa začlenila do kolektívu rot. Zástupca veliteľa rot nadporučík Ivan Murín si na nej najviac cení veľkú snahu čím skôr sa oboznámiť s novými, dovtedy pre ňu neznámymi úlohami. Dajú často dosť zabráť aj tým, ktorí majú elektrotechnické vzdelanie. S úsmevom pripomína, že takým testom schopností každého nového je jeho prvá dvadsaťtyrhodinová služba. „Kto prejde bez nejakých väčších problémov týmto krstom ohňom, stáva sa naozajstným členom obsluhy rádiolokátora. Práca je postavená na dokonalej súhre všetkých členov kolektívu a vzájomnej pomoci a podpore. Individualista, hoci odborne dobre pripravený, ktorý nezapadne do obsluhy u nás nemá miesto.“

NA ZEMPLÍNSKOM POLI

Préd začiatkom každej služby v poliach, niekoľko kilometrov od Michaloviec vedúci starší pomocník preskúša operátorov rádiolokátora, či sú pripravení. Potom si od kolegov z predchádzajúcej zmeny preberú lokátor a striedajú sa pri grafikone. Sledujú lietadlá, ktoré letia nad nimi vo vzdušnom priestore.

„Je to veľmi záväzujúca práca. Predtým, ako som prišla k útvaru som si to nevedela dosť dobre predstaviť. Prináša so sebou aj veľkú psychickú záťaž. Najmä keď si uvedomím, že každý ten bod na obrazovke lokátora predstavuje lietadlo. Veľakrát s desiatkami cestujúcich na palube. Každý z nich má svoj vlastný osud. A ja svojím spôsobom bdiem ako nejaký anjel strážny nad nimi, aby bezpečne preleteli cez náš letový sektor“ približuje svoju prácu slobodníčka Sandra Bocsor.

Služba za monitorom je náročná na oči a vôbec psychiku. Najlepším odreaovaním je pre ňu po vyčerpávajúcej službe šport. Pri svojej práci sa Sandra stretáva aj s ďalšími ženami v uniforme. Najmä s dôstojníčkami rádiolokátora poručičkami Katarínou Darnaiovou a Renátou Banincovou. Rýchlo s nimi našla spoločnú reč. Mladé ženy spoločne zabezpečujú nepretržitý rádiolokačný prieskum vyčleneného úseku vzdušného priestoru Slovenskej republiky. Musia včas zistiť a vyhodnotiť objekty, ktoré sa v ňom nachádzajú. Omyly sa v tejto práci nepripúšťajú. Mohli by mať veľmi tragický dopad. Nie je horší pocit ako ten, keď z obrazovky náhle zmizne jeden z bodov. Naposledy sa tak stalo 19. januára minulého roku pri návrate našich vojakov z misie KFOR v Kosove...

Sandra sa v súčasnom období snaží zdokonaľiť svoju angličtinu a zvýšiť vzdelanie. Prvý rok diaľkovo študuje na leteckej fakulte košickej technickej univerzity. Veľmi dobre vie, že aj takýmto spôsobom môže v dnešných profesionálnych ozbrojených silách zvýšiť svoje šance a postupne sa dostať na niektorú z vyšších pozícií. Putovanie medzi rodným Trebišvom, Michalovcami a Košicami je dosť časovo náročné. Rovnako aj hľadanie priestoru na štúdium medzi službami, ale slobodníčka Sandra Bocsor nie je z tých, čo by sa len tak vzdávali.

Text a foto Jozef ŽIAK

Listy nekončia v koši!

Za vybavovanie žiadostí, návrhov, sťažností a iných podnetov adresovaných predstaviteľom rezortu, je na ministerstve obrany zodpovedné oddelenie listov kancelárie ministra obrany. O činnosti a kompetenciách tohto oddelenia sme sa porozprávali s jeho vedúcim - Ing. Michalom Vajdom.

• **Kedy bolo zriadené oddelenie listov a čím sa zaoberá?**

Oddelenie listov bolo opätovne zriadené 7. septembra 2006. Medzi jeho hlavné úlohy patrí evidencia písomností kancelárie ministra obrany a písomností oddelenia listov, navrhovanie spôsobov vybavenia listov pridelených nášmu oddeleniu a následná kontrola ich vybavenia. V prípade potreby spracovávame aj listy z úrovne ministra obrany a riaditeľky kancelárie ministra obrany. Medzi naše ďalšie povinnosti patrí kontrola písomností predkladaných ministrovi obrany organizačnými zložkami rezortu obrany. Tiež prípadná metodická pomoc organizačným zložkám rezortu pri spracovávaní a predkladaní písomností ministrovi obrany a pri vybavovaní

listov. Oddelenie má štyroch zamestnancov a je podriadené priamo riaditeľke kancelárie ministra obrany.

• **Ktorých tém sa prichádzajúce listy najčastejšie týkajú a kto sú ich pisatelia?**

Listy sa dotýkajú prakticky všetkých oblastí života. Často sú ovplyvnené aktuálnym dňom v spoločnosti a v ozbrojených silách. Väčšina je samozrejme orientovaná na problematiku rezortu obrany. V popredí je oblasť štátnej služby profesionálnych vojakov, ale aj štátnej služby a služby vo verejnom záujme zamestnancov rezortu obrany. Významnú časť tvorí aj oblasť nakladania s majetkom štátu v správe Ministerstva obrany Slovenskej republiky a verejného obstarávania.

Pisateľmi sú najčastejšie aktívni a bývalí profesionálni vojaci, zamestnanci rezortu obrany a ich rodinní príslušníci. Dostávame ale aj listy od občanov, ktorí nie sú priamo spätí s rezortom obrany. Častými pisateľmi sú tiež orgány samosprávy a rôzne organizácie. Listy sú zasielané vo väčšine prípadov priamo ministrovi obrany a Minis-

terstvu obrany Slovenskej republiky. Sú však aj prípady, kedy sú nášmu ministerstvu postúpené na priame vybavenie, alebo na zaujatie stanoviska listy, ktorými sa občania a organizácie obrátili na iných ústavných činiteľov a ústredné orgány štátnej správy a ktorých riešenie podľa obsahu spadá do kompetencie Ministerstva obrany Slovenskej republiky.

• **S kým spolupracujete a akými spôsobmi riešite otázky pisateľov? Ako sú stanovené lehoty ich vybavenia?**

Oddelenie listov pri ich vybavovaní spolupracuje so všetkými organizačnými zložkami Ministerstva obrany Slovenskej republiky, Generálneho štábu ozbrojených síl Slovenskej republiky a ďalšími organizačnými subjektmi rezortu obrany. Listy sú na základe obsahu pridelené na vybavenie podľa pokynov prideliťujúceho, alebo na návrh oddelenia listov organizačným zložkám rezortu obrany v súlade s ich kompetenciami a platnými právnymi predpismi. Spôsoby a postupy vybavovania listov sú rôzne. Medzi najčastejšie patrí odstúpenie na riešenie oprávnenej zložke, a to napríklad v prípade sťažností, petícií, žiadostí o poskytnutie informácií, odvolaní, rozkladov, podnetov riešených v rámci správneho konania a podobne. Ďalej to je odstúpenie na priame vybavenie, či vydanie úlohy pripraviť informáciu pre ministra obrany s návrhom odpovede z jeho úrovne, - vydanie úlohy predložiť stanovisko, pričom odpoveď z úrovne ministra obrany alebo riaditeľky kancelárie ministra obrany spracuje oddelenie listov. Časť listov vybavujeme v rámci kompetencií nášho oddelenia.

Pokiaľ lehota na vybavenie nevyplýva z platného právneho predpisu, napríklad zákona o slobodnom prístupe k informáciám, alebo nie je stanovená prideliťujúcim, stanovuje termín spravidla do jedného mesiaca riaditeľka kancelárie ministra obrany na návrh vedúceho oddelenia listov. Považujem ale za korektné pisateľov upozorniť na možné oneskorenie pri vybavovaní listov spôsobené nutnosťou list adresátom posúdiť a stanoveným spôsobom odstúpiť kompetentnej organizačnej zložke rezortu obrany na vybavenie.

• **Ako zabezpečíte, aby listy pisateľov neskončili, takpovediac „v koši“?**

Zdôrazňujem, že pokiaľ sú listy doručené oficiálnou cestou, táto situácia nemôže v žiadnom prípade nastať. Zabezpečujeme to predovšetkým presnou evidenciou listov. To zaručuje, že každý takto zaevidovaný list je aj patrične vybavený. Sledujeme tiež dodržiavanie termínov a kvality vybavenia listov, čo sa čiastočne prelína aj s kontrolou písomností predkladaných ministrovi obrany. Rovnako vyžadujeme kópie odpovedí, čo v konečnom dôsledku núti organizačné zložky rezortu obrany včas a kvalitne vybrať listy odstúpené na priame vybavenie. V prípade, že sa napriek všetkému vyskytujú nejaké nedostatky, okamžite prijímame efektívne opatrenia.

• **Na koho sa môžu naši čitatelia obrátiť so svojimi podnetmi?**

V prvom rade by mali pisatelia postupovať v súlade s platnými právnymi predpismi a svojimi listami by mali osloviť ústredné orgány štátnej správy, alebo funkcionárov a organizačné zložky rezortu obrany, ktorým riešenie ich problémov prináleží. Pokiaľ je však list adresovaný priamo ministrovi obrany, kancelárii ministra obrany, alebo Ministerstvu obrany Slovenskej republiky, vždy sa dostane na riešenie kompetentnej organizačnej zložke rezortu.

Zhovárал sa **Vladislav VAVRINEC**

Foto **Peter DOVINA**

Odpovedáme na vaše otázky

• *Ku koncu roka dostali niektorí moji kolegovia finančné odmeny, iní nie. Chcem sa preto opýtať, či má profesionálny vojak nárok na mimoriadnu odmenu.*

Nárok na udelenie mimoriadnej odmeny profesionálnemu vojakovi neprináleží. V priebehu kalendárneho roka mu ale môže nadriadený udeliť odmenu za splnenie mimoriadnych úloh, alebo za splnenie osobitne významnej služobnej úlohy, prípadne jej ucelenej etapy. Výška odmeny ale nesmie v jednotlivých prípadoch (nie v časovom úseku) presiahnuť výšku hodnotného platu profesionálneho vojaka.

• *Chcem prestúpiť na funkciu s vyššou hodnosťou. Kedy môžem byť povýšený?*

Povyšovanie profesionálnych vojakov sa realizuje predovšetkým na základe konkurenčných výberov. Prvýkrát je vojak zaradený do konkurenčného výberu na vymenovanie do hodnosti, alebo povýšenie, v kalendárnom roku, v ktorom splní minimálnu dobu služby v hodnosti. Každá hodnosť má stanovenú svoju minimálnu dobu služby v hodnosti.

• *Za akých okolností môže byť predčasne ukončená služba v Ozbrojených silách SR?*

Služobný pomer sa profesionálnemu vojakovi ukončí prepustením z týchto dôvodov:

- na základe organizačných zmien,
- nespôsobilosť na výkon štátnej služby na základe služobného hodnotenia,
- porušenie základných povinností profesionálneho vojaka,
- nesplnenie zákonných podmienok,
- právoplatné odsúdenie pre úmyselný trestný čin, alebo pre trestný čin na nepodmienečný trest odňatia slobody,
- uplynutie doby výsluhy v hodnosti,
- uplynutie maximálnej doby služby,
- dovŕšenie veku 55 rokov,
- uplynutie dohodnutej doby na zotrvanie v dočasnej štátnej službe.

Služobný pomer sa môže ukončiť ale aj zánikom, a to úmrtím alebo vyhlásením za mŕtveho, stratou vojenskej hodnosti.

Okrem uvedeného môže tiež vedúci služobného úradu prepustiť profesionálneho vojaka na základe ním podanej žiadosti.

• *Musí vojak v kategórii mužstva bývať v kasárňach? V prípade, že je ženatý, môže spolu s ním bývať v kasárňach aj jeho manželka?*

Nemusí, no podľa súčasne platnej legislatívy sú ozbrojené sily povinné poskytnúť profesionálnemu vojakovi v hodnosti vojak 2. stupňa, slobodník a desiatnik ubytovanie kasárenského typu (nie však

byt). Je ďalej na rozhodnutí profesionálneho vojaka, či túto možnosť využije. Vo vojenských priestoroch ale nesmú byť ubytované civilné osoby, teda ani rodinní príslušníci vojaka.

• *Mám v prípade ukončenia služobného pomeru nárok na rekvalifikáciu?*

Rekvalifikáciu môže umožniť vedúci služobného úradu na náklady štátu, alebo na vlastné náklady. Profesionálnemu vojakovi, ktorý spĺňa zákonné podmienky, čiže bol prepustený v dôsledku organizačných zmien, nie je ďalej spôsobilý pracovať vo svojej funkcii, nie je spôsobilý vykonávať štátnu službu, uplynula mu maximálna doba služby, prípadne doba výsluhy v hodnosti, uplynula mu dohodnutá doba v dočasnej štátnej službe, alebo dosiahol vek 55 rokov, bude náklady spojené s rekvalifikáciou hradí štát. Ak zákonné podmienky nespĺňa, môže mu na jeho žiadosť vedúci služobného úradu umožniť rekvalifikáciu aj na vlastné náklady. Záujem o absolvovanie rekvalifikácie (na náklady štátu ako i na vlastné) oznamuje profesionálny vojak pri personálnom pohovore o prepustení zo služobného pomeru.

Z materiálov ÚPS MO SR spracoval
Vladislav VAVRINEC
Foto **Peter DOVINA**

Stretnutie s členmi SZPB

Zástupca veliteľa pozemných síl ozbrojených síl Slovenskej republiky brigádny generál Ing. Ján Salaganič prijal 19. februára 2007 vo veliteľstve pozemných síl členov Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov. Pri tejto príležitosti odovzdal Vladimírovi Valičkovi dekrét ministra obrany k jeho povýšeniu do hodnosti plukovník.

Vladimír Valiček sa narodil 25. 7. 1928 v Makove. Po skončení školy nastúpil do Vítkovických železiární, kde sa vyučil ako sústružník. Bol aktívnym účastníkom domáceho odboja v partizánskej skupine „Rodina“, ktorá pôsobila v priestore Beskydy – Javorníky. V roku 1949 nastúpil vojenskú základnú službu. Po absolvovaní poddôstojníckej školy skončil školu dôstojníkov v zálohe a spojovacie učilište. V roku 1951 bol menovaný do hodnosti poručíka a ako vojak z povolania zotrval v rôznych funkciách v armáde až do 31.12.1981, kedy odišiel do starobného dôchodku vo voj. hodnosti podplukovníka.

Pán Vladimír Valiček je nositeľom osvedčenia o protifašistickom odboji, je vojnovým veteránom a dlhoročný člen zväzu protifašistických bojovníkov.

V závere stretnutia predsedu Oblastného výboru Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov v Trenčíne plukovník v. v. Ing. Tomáš Švec poďakoval brigádnemu generálovi Salaganičovi za zorganizovanie tohto slávnostného podujatia a načrtoval možnosti ďalšej vzájomnej spolupráce medzi pozemnými silami a zväzom protifašistických bojovníkov pri organizovaní rôznych podujatí, ku ktorým sa viaže história slovenského vojenstva.

major Ing. Vladimír VOŠTIAR

Klub výsadkárov

Činnosť Klubu vojenských výsadkárov v minulom roku bola veľmi bohatá. Na januárovej výročnej členskej schôdzi hovorili napríklad o pietnom akte položenia vencov k Cyrilo-Metodejskému chrámu v Resslovej ulici v Prahe, v ktorom trávili posledné chvíle po atentáte na Hyedricha v r. 1943 parašutisti Gabčík, Kubiš a ďalší. Zaujímavý bol medzinárodný viacboj hliadok Klubov vojenských výsadkárov starších ako 60 rokov vo výcvikovom priestore Jivová pri Olomouci. Podieľali sa na organizácii Memoriálu J. Gabčíka – krosového behu na počesť legendárneho výsadkára v Žiline. Absolvovali aj výstup na Slemä pri Liptovskom Hrádku, kde počas SNP havarovalo lietadlo s príslušníkmi 2. čs. paradasantnej brigády. Najdôležitejšou akciou bolo odhalenie pomníka slovenskému vynálezcovi padáka Štefanovi Baničovi v Smoleniciach.

Na výročnej členskej schôdzi sa zúčastnil aj minister obrany SR František Kašický. Ocenil podiel klubov na oboznamovaní verejnosti so vznikom a históriou výsadkárov, s ich účasťou v bojoch na svetových bojiskách za našu slobodu, približovaní vzniku výsadkových jednotiek po 2. svetovej vojny a podiele sa na prezentácii výsadkových jednotiek ozbrojených síl na verejnosti. Vyzdvihol tiež pomoc pri zabezpečovaní profesionalizácie slovenskej armády.

Podpredseda KVV Bratislava plk. v. v. Tuček mu odovzdal výťah klubového Spravodaja Červené baret a členské odznaky klubu.

V závere VČS zvolili nových funkcionárov na ďalšie obdobie. Predsedom klubu sa stal športový parašutista Pavel Franík. Podpredsedom klubu zostáva plk. v. v. J. Tuček.

Pavel FRANÍK

Írov zaujal Aligator

Perspektívy bilaterálnej spolupráce v oblasti obrany, bezpečnostná politika a mierové operácie boli hlavné témy rokovania štátneho tajomníka Ministerstva obrany SR Jaroslava Bašku a jeho írkeho partnera Michaela P. Howarda.

Podľa Bašku naša spolupráca s Európskou obrannou agentúrou (EDA) nám môže zlepšiť vojenské spôsobilosti a vytvoriť priestor pre uplatnenie slovenských firiem v európskych projektoch vyzbrojovania. Hovorili preto aj o možnej spolupráci v zbrojárskej výrobe a to najmä v súvislosti s Vojenským opravárenským podnikom Trenčín. Írsku stranu totiž zaujíma kolesové obrnené vozidlo Aligator.

Štátny tajomník Howard pricestoval na návštevu Slovenska na pozvanie slovenského partnera, prijal ho aj minister F. Kašický pričom ide o prvú návštevu vysokého predstaviteľa írkeho ministerstva obrany v našej krajine.

(r)

Kašický šiesty

V tradičnej ankete Nezávislého ekonomického fóra Hospodársky klub Najsympatickejší člen vlády SR obsadil minister obrany František Kašický šieste miesto. Víťazom sa stal premiér Robert Fico. Hlasovacie právo mali v ankete členovia klubu a osobnosti hospodárstva a verejného života. Neverejne sa hlasovalo aj na web stránke www.hospodarsky.klub.sk. NEF Hospodársky klub pôsobí už pätnásť rok a jeho členmi sú rozhodujúce podnikateľské subjekty. Jeho cieľom je oponovať vládnu aj opozičnú hospodársku politiku a pomáhať rozvoju medzinárodných vzťahov.

(bj)

Z redakčnej pošty

Nedočkal sa nápravy

Ako vojaci v kategórii mužstvo prežívali redukcii svojich príjmov, ktorá vznikla po prijatí zákona o štátnej službe profesionálnych vojakov, ktorý začal platiť od 1. 9. 2005? Hovorila o tom aj dva listy vojaka Ľubomíra Špánika. Bohužiaľ, dnes už vojaka v zálohe, pretože do pripravovanej nápravy príslušných zákonných noriem, ktoré chce realizovať minister obrany SR František Kašícký od tohtoročného leta, v uniforme nevydržal.

1. 11. 2006

Dobrý deň, pán Vitko. Nevieť, či si na mňa ešte pamätáte, lebo je to už dlhší čas keď sme sa stretli. Bolo to na Golanských výšinách 3. 12. 2004, kde som pôsobil ešte na pozícii 33 ako vodič – prieskumník. Volám sa Ľubomír Špánik a pochádzam z Domaníže pri Považskej Bystrici. Misiu UNDOF som ukončil 14. 6. 2005 a od 1. 10. 2005 pracujem vo VÚ 1046 Nitra, ako prieskumník v hodnosti vojak. Záležalo mi na tom stať sa prieskumníkom a slúžiť v 5. pluku špeciálneho určenia v Žiline. Keďže funkcia v útvar v Žiline pre mňa nebola, súhlasil som so znížením hodnosti zo slobodníka na vojaka a od 1. 10. 2005 som nastúpil na útvár v Nitre. Tým som si však poškodil na plate, z ktorého veľkú časť precestujem na návštevu rodiny. Práca na tomto útvar má pre mňa aj veľa iných nevýhod. Ťažko sa bolo od nás dostať na misiu. Je ale ťažké žiť z 13 363 Sk na mesiac. Musím si pritom hrať aj cestovné, pretože príspevok na návštevu rodiny mi po roku zanikol. Musím hrať aj splátky na staré auto, ktoré mi uľahčuje moju situáciu, a mnoho ďalších výdavkov...

19. 2. 2007

Zdravím Vás, pán Vitko! Píšem Vám už ako civilista, pretože som bol k 1. 2. 2007 prepustený na vlastnú žiadosť do civilu. Po dlhom zvažovaní a nespokojnosti na funkcii v Nitre, na ktorej som pôsobil v OS SR to bolo pre mňa jediné riešenie. Bolo to ťažké rozhodnutie, pretože som v OS SR prežil veľa pekných situácií a to hlavne na misii v Sýrii. Ale čo sa dá robiť. Momentálne som doma a skúšam si nájsť prácu v civilnom sektore. Ďakujem, že ste si na mňa spomenuli a prajem Vám veľa úspechov v práci v časopise OBRANA, ktorému zostanem naďalej verným čitateľom!

S pozdravom Ľubomír Špánik

Viac názorov – aj kritických...

Po prečítaní prvého čísla OBRANY v roku 2007 chcem vyjadriť svoj názor na obsah tohto mesačníka. Vzhľad a jeho tlačiarenská kvalita sú nepochybne reprezentatívne. Niektoré z príspevkov sú ale až neprirodzene uhladené, nekonfliktné s tendenciou pozitivistického videnia vojenského života. V OBRANE mi chýba viac článkov, v ktorých by aj radoví profesionálni vojaci slobodne a bez obáv vyjadrili svoj názor, hoci aj kritický, na dianie v ozbrojených silách a v spoločnosti. A že vo vojenskom živote je stále veľa nevyriešených problémov vie každý, kto aspoň nejaký čas poberal vojenský plat. Osobne by som si veľmi rád prečítal príspevky bývalých vojakov z povolania, ale aj terajších profesionálnych vojakov, v ktorých by porovnávali minulé ozbrojené sily so súčasnými napr. z pohľadu úrovne profesionalizácie, stavu vycvičenosti, disciplinovanosti, vzdelanostnej úrovne, vymožitelnosti práva pri dodržiavaní ustanovení tzv. vojenských zákonov, sociálneho zabezpečenia, starostlivosti o vojenských vyslúžilcov, či o samotnom význame a potrebe ozbrojených síl v terajšom globalizujúcom sa svete. Isto táto problematika zaujme aj mnohých ďalších čitateľov OBRANY.

pplk. v. v. Ing. Jozef Kotulič
Klub vojenských dôchodcov Prešov

Protokol v praxi (15)

Spoločenské podujatia

Ak ideme na akúkoľvek spoločenskú akciu, musíme sa na ňu dobre pripraviť (oblečenie, správanie, vystupovanie). Spoločenské akcie rozdeľujeme podľa stupňa oficiálnosti, podľa času konania, miesta konania, počtu pozvaných osôb a pod. Spoločenské podujatia sa zvyčajne organizujú s určitým cieľom a určitej príležitosti. Pri organizácii spoločenských podujatí je nutné zvážiť dátum jeho konania.

Spoločenské podujatia slúžia aj k neoficiálnym stretnutiam, k výmenám názorov, získavaniu informácií, zoznámení sa s určitou skupinou ľudí.

Hlavným cieľom zúčastnených by nemalo byť len dobre sa najesť a napiť ale hlavne sa stretnúť s osobami, s ktorými sa bežne nestretávame. Pitie a jedlo by mali byť len doplnkom spoločenského stretnutia.

U nás sa používa celý rad cudzojazyčných názvov spoločenských podujatí, najmä anglických a francúzskych. Tieto názvy je potrebné ovládať najmä pri cestách do zahraničia, ale taktiež aj pri rokovaniach so zahraničnými partnermi.

Druhy podujatí:

- raňajky (breakfast, petit déjeuner)
- raňajky spojené s obedom (brunch)
- obed (lunch, déjeuner, buffet-lunch, luncheon)
- obed spojený s večerou (linner)
- koktail (cocktail, cocktail party)
- večera (dinner, diner)
- neskorá večera (souper, supper)
- bufetová večera (buffet-dinner)
- čaša vína (coupe de vin, coupe de champagne)
- čaj (tea)
- recepcia (reception, recepción)
- piknik (picnic)
- záhradná slávnosť (garden party)
- tanečný večer (soirée dansant)
- ples (bal, ball)
- filmový koktail (film cocktail)
- filmové predstavenie (une représentation, cinématographique)
- hudobný večer (soirée musicale, une heure de musique)
- bridžový večer (bridge party)
- slávnostné predstavenie v opere (représentation de gala)
- spoločenský podnik spojený s bohatým pohostením (rout, raut)
- slávnostná hostina s prejavmi (banquet)
- spoločenské stretnutie priateľov a známych (party, social gathering)
- otvorenie výstavy (vernissage)
- rodinný spoločenský podnik s pevným dátumom (jour fix)
- spoločenský podnik na lodi (boat party)

kpt. Ing. Miloš ARNOLD
príslušník oddelenia protokolu KaMO

Nielen akcia, ale aj komunikácia III.

Slovenská armáda mala v oblasti komunikácie s verejnosťou a médiami šťastie, že ešte pred vznikom samostatného štátu velil vtedajšiemu Východnému vojenskému okruhu generálplukovník Jozef Tuchyňa. Spolu so svojim hovorcom plukovníkom Tomášom Švecom aj po Tuchyňovej prestávke v kresle ministra vnútra (1992-1994) vytvorili až do roku 1998 skvelú dvojicu erudovaných komunikátorov. Veľmi výrazne tým napomohli, aby sa po páde totalitného režimu vnímanie armády v očiach slovenskej verejnosti zastabilizovalo na mimoriadne vysokých, respektíve najvyšších pozíciách.

POSTAVENIE ZÁKLADOV

Nie, vojenské pôsobenie generálplukovníka Tuchyňu tu nehodnotíme, to je vec iných odborníkov. V oblasti vzťahov s médiami a verejnosťou si však na svoju dobu zaslúži absolútum a tí, čo by v tejto oblasti študovali možné postupy, sa môžu aj po rokoch inšpirovať.

Predovšetkým dokázal v kľúčovom momente pocítiť potreby spoločnosti. Aj tu, ako aj v iných zlomových situáciách, je najdôležitejší prvý dojem. A ak ten vypálí dobre a jeho aktér ho je schopný uhrať dlhodobšie, úspech je na stole. Nuž – a vtedy bol najmä záujem o to, čo sa odohráva za kasárenským plotom.

TUCHYŇA

Doširoka otvoril brány a novinári sa odrazu ocitli nielen v kasárňach a na cvičiskách, ale aj v archívoch vojenských súdov a na dnes už opäť neverejných rozboroch výcvikového roka. Neznamená to, že niektoré informácie nevedel uchrániť. Naopak – keď chcel, vedel so svojim tímom veľmi šikovne presmerovať pozornosť médií želaným smerom. Mal na to v podstate nonstop k dispozícii svoje 7-členné oddelenie pre styk s verejnosťou (na porovnanie – generálplukovník Milan Cerovský niekoľko rokov nemal ani len hovorcu a pre generála Ľubomíra Bulíka pracuje iba hovorca, hoci treba podčiarknuť, že systém

komunikácie je dnes postavený inak, ako vtedy – pozn. red.).

Generalita a dôstojníci chodili často do médií a Tuchyňa sa stabilizoval v médiách ako mimoriadne dôstojný a žiadaný hráč. Bolo to tiež vďaka tomu, že si podchytil nielen mediálnu základňu, ale aj najvyššie poschodia inštitúcií s vplyvom na verejnú mienku. V Tuchyňom založenej Rade náčelníka generálneho štábu pre styk s verejnosťou sa pravidelne polročne na rozličných vojenských základniach stretávali riaditelia tlačovej agentúry, televízie (bola len jedna), rozhlasu či Slovenského národného divadla. Prichádzali šéfovia katolíkov, protestantov, syndikátu novinárov, červeného kríža a ďalších, vtedy aj dnes dôležitých organizácií. Je výborné, že táto rada v zmodifikovanej forme existuje dodnes.

Kľúčový význam mala však vtedy. Vtedy sa rozhodovalo, či sa optika slovenských občanov voči vojakom nastaví v tom zmysle, že ich práca má opodstatnenie a zaslúži si úctu, alebo sú to viac-

menej zbytoční „pojedači“ štátneho rozpočtu. Na ten druhý typ pohľadu si pamätajú v Čechách. Mohli by rozprávať, koľko im dalo práce, aby sa zmenil. Pritom v tom, že sa zmenil, zohrali u našich susedov veľkú úlohu aj príslušníci západného odboja a ich intenzívna mediálna prezentácia. Tá v porovnaní s nimi bola u nás slabá. To však nebol ani zďaleka tak problém armády, ako médií samotných.

TRETÍ DO PARTIE

Ak si chceme ozrejmiť ďalšie východiská, na ktorých je z veľkej časti dodnes postavená komunikácia s verejnosťou a obraz rezortu v očiach občanov, treba sa vrátiť do polovice deväťdesiatych rokov a prejsť na ministerskú časť rezortu. Tu je v druhej polovici roka 1994 prelomový príchod Františka Kašického do pozície hovorcu ministra obrany.

S jeho nástupom sa mimoriadne zdynamizovala aj komunikácia ministerskej časti s médiami. Zohral kľúčovú úlohu v tom, že rezort obrany aj napriek vajataniu vlády v medzinárodných bezpečnostných vzťahoch a extrémne silnému vládno-opozičnému pnutiu ostal navonok viac-menej nad politickými šarvátkami a pôsobil dojmom neutrality, alebo aspoň vyváženej politiky. Jeho úloha bola o to zložitejšia, že minister Ján Sitek najmä na začiatku nemal s médiami žiadne skúsenosti (na druhej strane to prinášalo pre Kašického viac priestoru).

V rámci rezortu bolo navyše treba ustáť v médiách vnútororezortné mocenské pnutie medzi nominantmi SNS a HZDS.

NON - STOP OCHOTA

Kašický si však svojou korektnosťou, profesionalitou, nadstraníčnosťou - a vtedy neporovnateľnou non-stop ochotou byť novinárom k dispozícii za akýchkoľvek okolností - vyslúžil v žurnalistikej obci úctu a rešpekt. A to tak medzi tými, ktorí pracovali pre koalíciu, ako aj medzi novinármi opozície. Už len na dôvažok - v jednom momente si Kašický vyslúžil dokonca aj neskrývaný obdiv.

Vtedy, keď nad politické rozhodnutie postavil rešpektovanie zákona. S novinármi totiž spolupracoval aj potom, ako premiér pozastavil komunikáciu rezortných hovorcov s médiami. Napriek riziku pre svoju ďalšiu kariéru tento kľúčový profesionálny moment s aj podporou ministra obrany ustál.

Iste, na detailné rozpitvovanie týchto udalostí je azda ešte trochu priskoro. Vyššie uvedené však bolo treba povedať preto, aby sme k Jozefovi Tuchyňovi a Tomášovi Švecovi mohli priradiť posledné meno a definovať trojicu tých, ktorí v oblasti komunikácie

s verejnosťou a médiami rozdali v našom rezorte noty, podľa ktorých sa v podstate hrá doteraz.

Nie, prosím, naozaj to nehovoríme preto, lebo hovorca ministerstva obrany z rokov 1994 – 1998 František Kašický je dnes šéf rezortu. No ak chcete - pre objektivizáciu je možné vrátiť sa k monitoringom médií z týždňov po tom, kedy bol Kašický menovaný šéfom vojenskej kontrarozvedky, alebo ministrom obrany. Hodnotenia z pera novinárov vzťahujúce sa na jeho hovorcovské obdobie hovoria za všetko.

ČIN ROKA A DETI

V druhej polovici deväťdesiatych rokov vznikli aj ťažiskové podujatia pre verejnosť, ktoré majú za cieľ podnietiť záujem občanov o ozbrojené sily, prezentovať sa a zároveň ukázať, o čom všetkom vlastne je služba v armáde a obrana ako taká. Vojenský čin roka má za cieľ morálne oceniť tých príslušníkov rezortu, ktorí sa vyznamenali aj nad rámec svojich služobných povinností.

Je dobré, že pred pár rokmi bola v jeho rámci zriadená aj kategória Priateľ armády a je super, že v jej rámci boli ocenení aj novinári. Mimochodom, toto podujatie, pri ktorého zrode stála Armádna redakcia Slovenského rozhlasu, nám závidia v širokom okolí. Iste, vojakov aj zamestnancov možno oceniť aj v rámci škály vyznamenaní a odmen. Taký ľudský a humanitárny priestor, aký sme si vytvorili vo forme Vojenského činu roka, je však ešte niečo navyše. Vráťane toho, že je skvelou súčasťou mediálnej prezentácie rezortu.

Kolegovia z vojenského rozhlasového vysielania boli spolu s vtedajším hovorcom v minulom desaťročí aj pri zakladaní Dňa detí s armádou a Slovenským rozhlasom.

Opäť v stredoeurópskom priestore unikátne podujatie, ktoré dalo celkom iný rozmer klasickým Dňom otvorených dverí, kedy návštevníci prichádzajú za vojakmi do kasární. Áno, aj tie sú fajn. Tu však vojaci prichádzajú za občanmi aj do regiónov, kde o vojenských posádkach nikdy nechýrali.

Tisíce detí s rodičmi, ktoré každoročne prichádzajú na toto podujatie vždy v inom regióne, hovoria samé za seba. Jeho súčasťou sú aj sprievodné podujatia, akým napríklad je aj výtvarná súťaž Vojaci očami detí, ktorú spolu s náčelníkom generálneho štábu organizuje redakcia OBRANA. Po Palárikove, Zuberici či Krupine bude tento rok Deň detí s armádou v Dohňanoch pri Púchove.

NÁŠ DEŇ

V deväťdesiatych rokoch sa armáda ocitla naozaj v kurióznom postavení v tom zmysle, že nemala svoj

sviatok. V situácii, keď si svoj deň mohli pripomenúť trebárs už aj záľúbenci, abstinenti alebo vegetariáni to bolo naozaj viac ako čudné. Je preto skvelé, že minister obrany Ján Sitek sa rozhodol vyhlásiť Deň armády (dnes ozbrojených síl) na 22. september, ktorý je spomienkou na boje slovenských dobrovoľníkov sa z roku 1848. Prvý sa konal v roku 1998 v Senici. Aj tento deň je mimoriadne vhodnou príležitosťou prezentovať na verejnosti aj v médiách udalosti, ktorými armáda žije a ktoré ju čakajú. Za zmienku stojí vlnnejšie vysielanie Slovenského rozhlasu, v ktorom dostali vojaci priestor od skorého rána až do nočných hodín.

DOBIEHANIE REZERV

V deväťdesiatych rokoch v oblasti vzniklo ešte viacero podujatí. Niektoré pretrvali dodnes. Napríklad tradičné januárové raňajky ministra obrany s vedúcimi predstaviteľmi médií a novinármi venujúcimi sa obrane.

Možno dodať, že tento rok sa uskutočnili v najreprezentatívnejšom zložení (na fotografii oproti F. Kašickému sedia zľava Ľuboš Jurík, šéfredaktor Euroreportu, generálni riaditelia Václav Mika, z Markízy, Radim Hreha, z STV a Patrik Ziman, z Fun Radia. Vedľa ministra sedí Eva Babitzová, generálna riaditeľka Rádia Expres). Niektoré podujatia sa však neujali - napríklad novinárska súťaž žurnalistov tvoriacich vo sfére obrany a medzinárodnej bezpečnosti. „Ďalšie boli znovuobnovené, ako napríklad návštevy ministra obrany v misiách a ďalšie cesty aj v sprievode predstaviteľov civilných médií.“

V každom prípade - napriek veľmi dobre rozbehnutej komunikácii rezortu s verejnosťou a médiami boli na prelome tisícročia zjavné v tejto oblasti viaceré ešte nerozorané plochy, ktoré si nájstojčivo žiadali sejbú a následnú kultiváciu. Definovať možno predovšetkým štyri.

Prvou bola nevyhnutnosť intenzívnej komunikácie smerom k nášmu členstvu v NATO, druhou absolútna absencia vzdelávania hovorcov a vojenských profesionálov v komunikačných zručnostiach, treťou hľadanie komunikačných postupov v oblasti regrutácie a štvrtou je dodnes chýbajúca oficiálna komunikačná stratégia rezortu a z nej vyplývajúce pravidlá. Prvá oblasť je s úspechom za nami, druhá a tretia sa s väčším či menším úspechom rozbehla a na štvrtej v súčasnosti vedenie rezortu a komunikačný odbor pracuje.

Pavol VITKO

Foto Mário PAŽICKÝ

(Dokončenie nabudúce)

legislatívy pripravujeme novelu zákona o štátnej službe profesionálnych vojakov. V jej rámci sa vyrieši aj spôsob prijímania športovcov do služobného pomeru, ich prepustenie, ukončenie aktívnej činnosti i finančná motivácia," zdôraznil po návšteve Trenčína a Banskej Bystrice minister obrany. Podľa neho v nadchádzajúcom období bude spoločne hľadať aj riešenie plátov trénerov a celých realizačných tímov, ako aj športovcov, ktorí nie sú v služobnom pomere.

NÁVRAT MLÁDEŽNÍCKEHO STREDISKA

Vo Vojenskom športovom centre v súčasnosti pôsobí 94 športovcov. Tento počet by sa v dohľadnej dobe nemal meniť. Pre rok 2007 má centrum dostatok financií pre svoju činnosť. Podľa prísľubu šéfa rezortu v prípade

postupne nahradila našich súčasných úspešných medailistov Michala Martikána, Eleny Kaliskú, Jozefa Gönciho, Martina Tešoviča a ďalších. Keď sa vyriešia niektoré otázky, okrem iného aj spolupráce so športovými gymnáziami v Trenčíne a v Banskej Bystrici, na jeseň by stredisko mohlo začať pracovať, " hovorí riaditeľ VŠC Ľubomír Roško. Len na doplnenie, pred tromi rokmi bolo vtedajším armádnym športovým klubom v Trenčíne a v Banskej Bystrici odňaté právo starať sa priamo vo svojich centrách o mládež...

POKRAČOVAŤ V ÚSPESCHOCH

Za najväčší prínos návštevy ministra obrany a prijatých opatrení nielen on, ale aj ďalší pracovníci centra považujú predovšetkým signál, že minister poukázal na zmysel ich práce. Už sa nemusia tak, ako v posledných rokoch každé ráno budiť s otázkou či vojenský šport bude vôbec existovať. To je podnet, ktorý potrebovali pre psychickú pohodu vo svojej práci. Dlhoročný úspešný tréner chodcov Juraj Benčík, ktorý vychoval aj zlatého olympijského medailistu Jozefa Pribilina emotívne vyhlásil, že za 40 rokov je to vôbec prvá pracovná návšteva ministra, ktorý neprišiel len na slávnostné vyhlásenie, alebo aby sa od-fotografoval s úspešnými a známymi športovcami.

V ďalšom období chcú ale v centre s plnou zodpovednosťou riešiť, ktoré športy budú zastrešovať. Rozhodnutiu bude predchádzať dôkladná analýza každého športu z pohľadu výkonnosti, dislokácie, materiálnych a priestorových podmienok, spolupráce so športovými zväzmi a v neposlednom rade aj z pohľadu záujmu rezortu o daný šport. Vedenie rezortu obrany necháva na

Vojenský šport má perspektívu

Minister obrany SR František Kašícký už v lete minulého roku pri svojom nástupe do funkcie deklaroval podporu vojenskému športu. Po rokoch neistoty a vajatania takýto pozitívny postoj zo strany najvyššieho predstaviteľa rezortu začal nadobúdať konkrétne rozmary počas decembrového vyhlásenia najlepších športovcov rezortu obrany. Februárová návšteva Vojenského športového centra (VŠC) v Banskej Bystrici a v Trenčíne tento proces završila a znamenala definitívne zelenú pre vojenský šport.

Minister sa začiatkom roka stretol s vedením centra. „V rámci analýzy sme pomenovali všetky konkrétne problémy, ktoré trápia vojenský šport a snažili sme sa nájsť východiská. Chceme vytvoriť systémové predpoklady, aby sa mohol dostať ešte na vyššiu úroveň. Práve preto je potrebné vyriešiť niektoré legislatívne, finančné otázky i tie, ktoré majú nadrezortný charakter. Napríklad v oblasti

potreby je možné ich ešte doplniť. Pomôcť by malo aj využívanie vojenských leteckých špeciálov na cesty vojenských športovcov na preteky a sústredenia. František Kašícký podporí aj účasť slovenských vojenských športovcov na Svetových vojenských športových hrách v Indii.

Riaditeľ Vojenského športového centra Ľubomír Roško poznamenal, že majú pripravené mnohé rozvojové projekty. Týkajú sa predovšetkým dobudovania a rekonštrukcie infraštruktúry športovísk, ale aj administratívnych objektov, regeneračných a rehabilitačných priestorov v Trenčíne a Banskej Bystrici.

„Máme maximálnu snahu rozvinúť užšiu spoluprácu športovcov s našim medicínsko, servisno-diagnostickým oddelením, ktoré má za úlohu aplikáciu nových vedeckých poznatkov do športovej prípravy. Pripravujeme projekt mládežníckeho strediska, ktoré by malo zabezpečovať plnohodnotnú športovú prípravu mládeže, ktorá by

Vojenskom športovom centre, ako na odbornom garantovi rozhodnutie, aké športy bude v budúcnosti zastrešovať.

Ľubomír Roško chce v najbližšom období riešiť aj prebytočný nehnuteľný majetok: „Plánujeme administratívnu budovu Jugo v Trenčíne ponúknuť rezortu alebo iným štátnym organizáciám, ktoré by ju vedeli efektívnejšie využiť. Pre našu činnosť v Trenčíne postačia zostávajúce priestory, ktoré plánujeme upraviť.“

Prvú olympijskú medailu v ére samostatného Slovenska získal práve vojenský športovec Michal Martikán. V roku 1996 v Atlante vybojoval vo vodnom slalome zlato. Bez medaily sa domov nevrátili vojenský športovci ani z jednej z nasledujúcich letných olympiád. V minulom roku priniesli zo svetových, európskych a armádnych šampionátov 33 medailí. V tomto trende chcú pokračovať.

Jozef ŽIAK

Foto Ján MIŠKOVIČ

Zuzulovovej úspešná zima

Má 22 rokov, pochádza z Bratislavy a polovicu roka trávi v bielom cirkuse. Veronika Zuzulová je už roky najlepšia slovenská pretekárka v zjazdovom lyžovaní. Členka Armádneho športového centra Dukla Banská Bystrica prežíva najúspešnejšiu zimu v kariére. Dvakrát sa dostala v slalome Svetového pohára na tretie miesto a vo svojej slabšej disciplíne - obrovskom slalome - už tiež prenikla do najlepšej tridsiatky.

Minulá sezóna Zuzulovej nevyšla a ani táto sa nezačala šťastne. Hneď v prvom slalome vo fínskom Levi vypadla. „Veru som si vtedy aj poplakala,“ zaspomínala si lyžiarka. Od tohto momentu však už letela jej forma hore: Val d' Isère - 5. miesto, Semmering - 7. miesto, Záhreb - 9. miesto. Potom prišli preteky v slovinskej Kranjskej Gore a skvelá tretia priečka. Na stupne najlepších sa vrátila Zuzulová po troch rokoch. „Je to pre mňa odmena za všetku drinu a odriekanie, čo podstupujem. Môžem povedať, že som tak nikdy nelyžovala. Toto tretie miesto je cennejšie ako to spred troch rokov z Zwieselu. Vtedy boli zlé podmienky a veľa dievčat povypadávalo,“ komentovala svoj úspech. Veroniku vzápätí pribrzdiла viróza. Už o pár dní však vyrazila znovu na svahy, s vitamínmi a fľaškou medu v batôžine.

Dobré výsledky mladej zjazdárky navnadili jej fanúšikov pred majstrovstvami sveta, ktoré sa uskutočnili vo februári vo švédskom Are. Súťažilo sa v treskúcej zime, teplota klesala na úroveň dvadsať stupňov pod nulou. Očakávania ešte stúpili po prvej disciplíne, kombinácii, v ktorej sa Zuzulová vyšplhala vďaka výbornej slalomovej časti na deviate miesto. Obľúbený slalom špeciál však slovenskej

pretekárke nevyšiel tak ako si želala. Opatrné jazdy jej vyniesli 13. priečku. „Prvé kolo mi nesadlo. Nechytila som rytmus a robila som chyby,“ uviedla po pretekoch.

Už dva týždne po šampionáte však Zuzulová zažiarila znovu. V španielskej Sierra Nevade dosiahla tretí najlepší čas. Pomohla jej aj skutočnosť, že trať prvého kola staval Timotej Zuzula - otec a tréner šikovnej zjazdárky a chlap, ktorý rozvíjal dcérin talent od jej útleho detstva.

INŠPIROVALA JU KOSTELIČOVÁ

Začiatky Zuzulovcov pripomínajú príbehy slávnej zjazdárskej rodiny Kosteličovcov z Chorvátska, či Česky Šárky Záhrebskej, aktuálnej majsterky sveta v slalome. Niekoľko rokov kočovali po európskych lyžiarskych strediskách ako členovia rodinného klubu SkiZu Bratislava. Ako štrnásťročná vyhrala Veronika obrovský slalom na podujatí Trofeo Topolino, kde sa stretáva

svetová špička v žiackej kategórii. Od šestnástich naskočila do kolotoča Svetového pohára. V napredovaní pomohli Zuzulovej aj úzke vzťahy s Kosteličovcami a spoločné sústredenia s Janicou Kosteličovou, ktorá je jednou z najväčších zjazdárskych hviezd uplynulých rokov a momentálne má súťažnú pauzu.

V decembri 2002 zastavilo Zuzulovú v ďalšom rozlete zranenie kolena, ktoré utrpela na pretekoch v Špindlerovom Mlýne. Po operácii a rehabilitácii sa však dokázala dostať znovu do výbornej formy.

Veronika Zuzulová je študentka Osemročného športového gymnázia v Bratislave, na pretekoch ju sprevádzajú aj členovia početného fanklubu. Najzanietenjšími fanúškami zjazdárky sú však mama Viera a sestra Dominika - talentovaná tenistka.

Boris VANYA
Foto SITA

Neváhali pomôcť

Príslušníci ozbrojených síl slúžiaci v zahraničných misiách šíria dobré meno Slovenskej republiky ďaleko za hranicami našej vlasti. V neľahkých bezpečnostných a klimatických podmienkach musia rozhodovať doslova o otázkach života a smrti a konať bez jediného zaváhania a chyby. Práve v takýchto kritických situáciách a pod stresom sa preukazujú schopnosti a výcvikom získané vedomosti a zručnosti. Tak to bolo aj v nárazníkovej zóne neďaleko obce Pergamos na Cypre, v priestore zodpovednosti 2. čaty jednotky SLOVCON UNFICYP.

Bol piatkový večer, 26. januára, a hliadka v zložení voj. 2. st. Rastislav Pajtaš a voj. 2. st. Ivan Kukuruc hliadkovala v blízkosti pozorovacieho bodu 124 (Haider Farm) na patrolovacej trase, keď na neďalekej farme zaregistrovali silnú explóziu a následný požiar s niekoľko metrovými plameňmi. Po príchode na farmu sa od miesta výbuchu vypotácali dve postavy, jeden muž bol ťažko popálený. Okamžite mu poskytli prvú pomoc a privolali odbornú lekársku pomoc a hasičov, pretože oheň sa veľmi rýchlo šíril. Hovorí voj. Pajtaš: „Po našom príchode sme našli dvoch chlapov. Jednému výbuch strhal šaty a zvyšky zhoreli alebo sa priškvarili na kožu, vlasy nemal a celé telo bola jedna veľká rana“. Šok zo stavu v akom sa zranený nachádzal musel ustúpiť okamžitej reakcii – poskytnutiu prvej pomoci. „Počas výcviku a zdravotníckej prípravy máme aj nácvik prvej pomoci pri poraneniach ohňom a výbuchom ale nič vás nepripraví na pohľad na spáleného človeka“ opísal prvé dojmy desiatnik Peter Čech, ktorý spolu s veliteľom patrolovacej základne PB-126 rotným Miroslavom Mišlanom dorazili na miesto nešťastia. „Popálený muž ťažko dýchal a bol v šoku, tak sme ho spoločne uložili na korbu patrolovacieho vozidla a prikryli sme ho termofóliou. Aj nos a dýchacie cesty mal zasiahnuté výbuchom, silne krvácal... snažil sa však niečo povedať,“ hovorí rotný Mišlan. Desiatnik Peter Čech mu

sterilnou gázou vyčistil ústnu dutinu od hlienov a krvi. Po chvíli muž začal komunikovať a stále opakoval, že mal pri sebe dieťa. Záchraná služba ho urýchlene odviezla do nemocnice v Larnake. Doktor zo záchrannej služby vyjadril obdiv nad správnu reakciou našich vojakov. Bohužiaľ po piatich dňoch boja o život v nemocnici, zranený muž s popáleninami 3 stupňa na viac ako 85 percent povrchu tela zomrel.

Okamžite sa rozbehla pátracia akcia po spomínanom dieťati. Privolaní príslušníci SLOVCON z obce Pyla a z patrolovacej základne PB-126 spolu s požiarnikmi a policajťmi vytvorili rojnicu a systematicky prehľadávali okolie. Po opakovanej podrobnej prehliadke požiariska našli zhorené teličko 4-ročného dieťaťa.

Hrdinstvo a obetavosť so schopnosťou správnej a rýchlej reakcie ocenili počas svojej nedávnej návštevy v Sektore 4 aj vojenský veliteľ misie generálmajor José Barni a zvláštny predstaviteľ Generálneho tajomníka OSN a pán Michael Müller, ktorý je politický šéf misie UNFICYP, ktorí osobne poďakovali našim vojakom (na fotografii).

Vysoké morálne a profesionálne kvality zasahujúcich vojakov potvrdzuje aj fakt, že des. Peter Čech bol jedným z ocenených vojenských profesionálov za rok 2006, ktorých ocenil náčelník generálneho štábu OS SR generál Ľubomír Bulík.

Slovenská jednotka SLOVCON pôsobí na Cypre v mierovej misii UNFICYP od mája roku 2001 a operačne zodpovedá za Sektor 4 Nárazníkovej zóny (BZ – Buffer Zone). Pod jej velením je aj maďarská jednotka HUNCON a chorvátski vojenski pozorovatelia CROCON. Ostrov Cyprus je od roku 1974 rozdelený na južnú stranu – Cypruskú republiku a severnú stranu, tzv. Severo - cyperskú tureckú republiku, ktorá však nikdy nebola medzinárodne politicky uznaným štátom. Medzi severnou a južnou časťou ostrova sa nachádza tzv. Nárazníkové pásmo. Toto pásmo kontrolujú mierové sily OSN na Cypre UNFICYP (United Nations Forces In Cyprus). Cieľom a poslaním misie je zabezpečiť dodržiavanie prímeria medzi znepriatelenými stranami, prispieť k obnove a udržaniu práva a poriadku na ostrove a vykonávať humanitárne úlohy. V súčasnej dobe pôsobí v misii UNFICYP 196 príslušníkov OS SR.

pplk. Jaroslav SCHÖNVICKÝ
Foto kpt. Miloš SEGŇ
rtn. Jozef KOCKA

skôr z ideologických, ako prísne historických pozícií a mnohé otázky z tohto obdobia boli tabuizované. Šiesty diel je venovaný obdobiu rokov 1945 – 1968 a jeho autori PhDr. Jan Štaigl, CSc. a PhDr. Michal Štefánský, CSc. museli najskôr uskutočniť archívny výskum mnohých dlhodobo neprístupných fondov a zbierok. Cieľom vydania oboch zväzkov je podať stručný, ale zároveň vedeckopopulárny pohľad na túto zložitú stránku našich vojenských dejín v rokoch 1939 až 1968.

OSVETĽOVANIE BIELYCH MIEST

„Uvedomujeme si, že najmä vojenskej verejnosti doposiaľ chýbala publikácia, ktorá by im vedela prístupnou formou osvetliť a priblížiť mnohorakosť dejinného vojenského vývoja Slovákov a Slovenska od najstarších čias až po súčasnosť. Tento deficit by

Poznajme svoje vojenské korene!

Vo všetkých armádach NATO i ďalších krajín Európy venujú veľkú pozornosť svojej vojenskej histórii. Výchova na historickom povedomí, prostredníctvom poznania vlastných tradícií a významných osobností má nezastupiteľnú úlohu pri príprave vojenských profesionálov (v niektorých krajinách, kde nie je ešte plne profesionálna armáda, ako napr. v Poľsku či Nemecku aj vo výchove vojakov prezenčnej služby). K takémuto poznaniu v každej krajine výrazne prispievajú aj vojenské historické ustanovizne.

V týchto armádach požijávajú dostatočnú vážnosť, čo sa prejavuje aj na ich spoločenskom postavení. Nemusíme chodiť ďaleko. Stačí sa len pozrieť ktorýmkoľvek smerom za naše hranice. Napríklad do Poľska, Česka, Maďarska, Rakúska, alebo, možno na prekvapenie mnohých, aj na Ukrajinu.

SUSEDSKÉ PŘÍKLADY

Náš Vojenský historický ústav sa zatiaľ takouto pozornosťou, úctou či vybavením nemôže až tak pochváliť. Stále sa celkom nedarí do povedomia našej vojenskej pospolitosti dostať starú známu pravdu: Darmo sa bude dovolávať úcty a rešpektu ten, kto si neuctí, či dokonca nepozná svoju vlastnú históriu!

Odbor vojenskohistorických výskumov Vojenského historického ústavu (VHÚ) pod vedením riaditeľa majora Mgr. Miloslava Čaploviča, PhD., nedávno bilancoval uplynulé obdobie. Aj napriek neporovnateľne menším finančným prostriedkom a personálnemu potenciálu, ako

majú naši susedia, sa môže pochváliť mnohými úspechmi.

„Realizovali sme základný a aplikovaný vojenskohistorický výskum a vedecké spracovávanie vojenských dejín Slovenska. Po zapracovaní pripomienok sme odovzdali druhú verziu rukopisu VI. zväzku Vojenských dejín Slovenska na posúdenie externým oponentom. Pokračovalo spracovanie druhej verzie V. zväzku. Podarilo sa nám v rukopisnej podobe pripraviť Kapitoly z vojenských dejín Slovenska. V rámci kolektívneho projektu Slovenská vojenská generalita 1918 – 2008 sme začali archívny výskum doma i v zahraničí a zhromažďujeme potrebné podklady k objasneniu tejto, nevelmi známej stránky našej histórie. Intenzívne sme sa venovali aj medzinárodnej spolupráci. Spoločne s Francúzskym inštitútom vojenskej historickej služby sme v apríli minulého roku v Bratislave organizačne pripravili a obsahovo zabezpečili 6. medzinárodnú konferenciu Pracovnej skupiny vojenskej histórie: Koniec vojen - postkonfliktné vojenské operácie, ktorej sa pod záštitou Konzorcia obranných akadémií a inštitútov obranných štúdií Partnerstva za mier zúčastnilo vyše 60 vojenských historikov z 18 krajín,“ spomína major Čaplovič len niektoré z výsledkov práce svojho kolektívu.

A na čo sa milovníci vojenskej histórie môžu tešiť v tomto roku? Konečne by mali uzrieť svetlo sveta dva diely Vojenských dejín Slovenska. Piaty zväzok, pod vedením PhDr. Františka Cséfalvayho, CSc., je venovaný obdobiu rokov 1939 – 1945, na ktoré je medzi našou verejnosťou niekedy dosť rozporuplný názor. Aj „vdaka“ tomu, že v uplynulých desaťročiach bolo prezentované

už v polovici tohto roku mala zaplniť reprezentatívna knižná publikácia s pracovným názvom: Kapitoly z vojenských dejín Slovenska, ktorú pripravuje PhDr. Vladimír Segeš, PhD. s kolektívom ďalších pracovníkov odboru. Som rád, že pred časom k objasňovaniu tejto problematiky prispieval aj vojenský časopis OBRANA, ktorý v spolupráci s Dr. Segešom a našim bývalým kolegom PhDr. Vojtechom Danglom, CSc. prinášal články o významných osobnostiach našich vojenských dejín,“ konštatuje major Miloslav Čaplovič.

V nasledujúcom roku by vojenski historici chceli prispieť vydaním reprezentatívnej knižnej publikácie: Ozbrojené sily Slovenskej republiky 1993 – 2007 aj k pripomenutiu si našej najnovšej etapy vojenskej histórie. V roku 2009 by sa mala objaviť biografická monografia Slovenská vojenská generalita 1918-2008.

Slovenski vojenski historici sa aj v tomto roku zúčastnia už na 7. medzinárodnej vedeckej konferencii Pracovnej skupiny pre vojenskú históriu. Jej dejiskom bude Kráľovská vojenská akadémia v kanadskom Kingstone. Prioritami zahraničnej spolupráce pritom naďalej zostávajú partnerské ústavy v Českej republike, Spolkovej republike Nemecko a Maďarsku, ale aj v USA, Poľsku či v Ruskej federácii. „V neposlednom rade nám však ide aj o to, aby sme predovšetkým príslušníkom Ozbrojených síl SR sprostredkovali najnovšie poznatky o našej vojenskej minulosti“ – dodáva major Čaplovič.

Jozef ŽIAK

Foto Peter DOVINA

Za generálporučíkom Mojmírom Hergovičom

Pisť posmrtnú rozpomienku za generálom Mojmirom Hergovičom znamená predovšetkým spomenúť si na človeka mimoriadnych duševných vlastností, telom i dušou vojaka spravodlivého a dobrosrdečného. Z našich radov nám ho vyrval neúprosný majestáť smrti 4. februára 2007 vo Vojenskej nemocnici v Bratislave, keď mu osudom nebolo dožičené dovŕšiť ani 65 rokov.

Generálporučík Ing. Mojmir Hergovič sa narodil 23. júla 1942 v Bratislave. Rodinné prostredie ho od malička viedlo k samostatnosti, vštepovalo mu zmysel pre hlbokú sociálnu spravodlivosť a pracovitost spojenú s disciplínou. Jedenástročný nastúpil na Vojenskú školu J. Žižku z Trocnova v Moravskej Třebovej. Táto škola, v ktorej patrili medzi najlepších žiakov, mu otvorila dvere na najvyššie vojenské školy i do vysokých vojenských zaradení a hodností. V roku 1962 úspešne ukončil Ženíjnotechnické učilište v Bratislave, v roku 1975 absolvoval Vojenskú akadémiu AZ v Brne a v roku 1980 Vojenskú akadémiu GŠ OS v Moskve. Svoje vojenské vzdelanie zavŕšil Vyším akad. kurzom, taktiež v Moskve, po absolvovaní ktorého bol vymenovaný do hodnosti generálmajora. Život vojenský – život túlavý. Že sa mu plne napriek tomu vydaril, za to vďačí predovšetkým svojmu talentu podporovanému jeho

milovanou manželkou Kamilou, ktorá mu privedla na svet dve krásne dcéry a radosť mu robilo aj päť vnúčat. To bolo v podstate aj tajomstvom jeho celoživotného úspechu. Neustále milovať to, čo práve robil i keď to bolo v cudzích očiach neraz ako niečo podradné.

Svoju maršalskú palicu dostal do roby ako veliteľ roty a nevy pustil ju z nej ani na chvíľku i keď prechádzal veľmi ťažkými funkciami, akými bola pozícia veliteľa ženijného práporu, zástupcu veliteľa pluku, náčelníka tyla divízie, náčelníka tyla 1. armády, náčelníka štábu tyla Západného vojenského okruhu a náčelníka tyla Východného vojenského okruhu. Vymenovaný do hodnosti generálmajora bol v roku 1986. V roku 1993 ho prezident SR povýšil na generálporučíka.

V rokoch 1990 – 1992 velil bratislavskej posádke, odkiaľ bol povolaný na Ministerstvo obrany SR za náčelníka sekcie výstavby a ekonomiky. 18. marca 1993 sa stal náčelníkom Vojenskej kancelárie prezidenta SR, ktorú vykonával až do svojho odchodu do dôchodku v roku 2004. Mohlo by sa povedať, že stretol šťastie. My už dnes vieme, že to bolo inak. Generál Hergovič nikdy nehladal šťastie vonku, ale predovšetkým v sebe. Preto ho aj našiel.

Generál Hergovič sa pričínal o vybudovanie modernej slovenskej armády v rámci tylového zabezpečenia, ako aj zriadením vojenskej kancelárie prezidenta SR. Bol výrazným typom slovenského generála, ktorý pri plnení svojich služobných povinností nepoznal únavu. Keď už bol chorý, neraz mi zopakoval slová neznámeho autora, že niet lepšej útechy v chorobe ako to, že sme celú svoju silu mladosti vložili do diela, ktoré nestarne s nami. Máš svätú pravdu, náš drahý generál, tebe sa to dielo vydarilo zvlášť. Vytvoril si ho pracovitostou a statočnosťou vo svojom vojenskom povolaní, ako aj vytváraním rodinnej pohody pre svojich najbližších. Všetci, čo sme generála Mojmíra Hergoviča poznali, a dokonca vedel to aj on sám, že trpí nevyliciteľnou chorobou. Dva dni pred smrťou mi povedal: Pre človeka, ktorý splnil svoju povinnosť je smrť prirodzená, a pri tom mojmom utrpení aj vítaná – práve tak ako spánok...

Drahý Mojmir, v mene všetkých príslušníkov armády Ti dakujem za Tvoje celoživotné dielo. Nech slúži ku prospechu našej slobodnej vlasti – Slovenskej republiky. Nech Ti je zem slovenská ľahká.

plk. v. v. MUDr. Pavol VENCEL

Spôsob ako zažiť Krista

Snád počas celých dejín kresťanstva sme svedkami tlakov, atakov a odôvodnenej kritiky na adresu tých, ktorí sa hlásia k Ježišovým učeníkom, tým, ktorí sa snažia počúvať ho vo svojom živote a nechajú sa ním formovať. Dôvody sú rozličné.

Okolie akosi viac či menej vedome očakávalo a očakáva väčšie výkony v oblasti ľudskosti, morálky... od stúpcov Ježiša. Každý kto to myslí so svojim životom vážne nemá v úmysle životom len preplávať povrchom. Tak, že sa ho ani nedotkne, ale má záujem ponoriť sa do hĺbok, je za to vďačný. Nie „prenasledovateľom“, ale hlavne tomu, ktorý to dopúšťa. Provokativnosť, revolučnosť, novosť života je jedným z podstatných znakov Ježiša Krista. Žiak by mal byť ako učiteľ.

Počas celého života nás sprevádza slovíčko – hriešnosť. Je nepríjemné, lebo nám dokazuje, že nie sme dokonalí i napriek nášmu úsiliu byť ako boh. Keďže sa nám to nedarí, tak odmietame Dokonalého uznať ako realitu, zdroj života.

Pre kresťanov ako veriach (v náboženskom slova zmysle), snažiacich sa o dokonalosť, pokánie je priznanie sa k svojej hriešnosti a prosba k Bohu o odpustenie. Je to typický postoj, ktorý Ježiš zaujíma v evanjeliách. Pokánie bolo jeho prvou témou, jeho prvého kázania: „Robte pokánie a verte evanjeliu...“ Pokánie je skutočne základný rys každého kresťana a to rys trvalý. Najskôr zo všetkého si musí priznať svoju hriešnosť. Žiadne výhovorky, žiadne sebaisté tvrdenia, žiadna spokojnosť so sebou samým. A musí uznať svoju neschopnosť vyjsť z tejto hriešnosti a svoju absolútnu potrebu Božej spásnosnej sily v Ježišovi (Rim. 7, 18-25). Potom môžeme pred Ježišom predstúpiť bez najmenšej dôvery v seba, v úplnej viere v Jeho moc. Jasne hovorí, že za takými ľuďmi, za hriešníkmi prišiel. Nie za spravodlivými. Ak sme spravodliví, sebaisti potom neprišiel za nami. Nemá o nás záujem. Na túto sebaistotu si neustále treba dávať pozor, lebo vedie k tej slepote a tvrdosti srdca, ktorá postihla farizejov.

Hriech je niečo čomu dnes pripisujeme veľmi malú váhu. Ježiš mu však dáva veľkú dôležitosť (Mt 26, 29; Ján 20, 23). Odpustenie hriechov je pre Ježiša omnoho dôležitejšie než telesné zdravie, alebo materiálna prosperita. V modlitbe Otče náš nás povzbudzuje, aby sme prosili o tri veci: o náš chlieb, o morálnu silu obstať v pokušeniach a odpustenie hriechov. Zdá sa mi, že dospiev v dnešnej dobe k pocitu bezmocnosti a potreby Ježiša je obzvlášť ťažké, lebo sme už dnes po väčšinou stratili cit pre hriech. Pre nás, ktorí sme podľa všetkého menej duchovne vnímaví ako ľudia v skorších dobách, odpustenie hriechov nepatrí práve medzi najžiadanejší tovar. Preto je nám tak veľmi treba daru pokánia.

major Mgr. Juraj SITÁŠ

dekan veliteľstva pozemných síl Trenčín

5 x odpovedz

- 1) Dosiaľ najstaršou známou vojenskou prisahou v slovenčine je Kurucká prisaha z roku:
 - a) 1659
 - b) 1705
 - c) 1812
- 2) Pablo Picasso, španielsky maliar, grafik, sochár a keramik, vlastným menom Pablo Ruiz y Picasso, žil v rokoch:
 - a) 1881 - 1973
 - b) 1895 - 1986
 - c) 1899 - 1951
- 3) V misii UNDOF (United Nations Disengagement Observer Force) na Golanských výšinách pôsobia vojaci Ozbroyených síl SR od:
 - a) novembra 1979
 - b) marca 1986
 - c) mája 1998
- 4) V preklade znamená anglické spojenie „deployment of forces“ znamená:
 - a) obranné sily
 - b) rozmiestnenie síl
 - c) záložné vojská
- 5) Do funkcie ministerky obrany ČR bola menovaná prvá žena v histórii. Stala sa ňou JUDr. Vlasta Parkanová. Šéfkou rezortu je od:
 - a) 9. januára 2007
 - b) 19. januára 2007
 - c) 29. januára 2007

Späť na odpovede: 1b, 2a, 3c, 4b, 5a.

Veterán a jeho exponáty

Vo vojenskom múzeu v Národnej akadémii obrany maršala A. Hadika v Lipt. Mikuláši sa nachádza zaujímavý exponát. Zoznámil nás s ním vojnový veterán 2. svet. vojny plk. v. v. Nikolaj Tegza, ktorý je viac ako 60 rokov aktívnym zberateľom vojenských a vojnových predmetov, zbraní, militárií a vojenských historických odkazov.

Ide o nemeckú prilbu z výstroje Wehrmachtu z 2. svetovej vojny. V zadnej strane prilby zviazla strela. Bojovník, ktorý ju mal na hlave bol pravdepodobne ňou zasiahnutý z ostreľovacej pušky. Podľa slov plk. v. v. Tegzu „je možné, že strela preletela cez lebku bojovníka a uviazla v prilbe“.

Exponát našiel plk. v. v. Nikolaj Tegza v roku 1996 mino-hľadáčkou na svahu chotára obce v okrese L. Mikuláš. Prilba ležala v hĺbke 50 cm v zemi viac ako 50 rokov, a tak vplyvom poveternostných podmienok a vlhka jej povrch sa značne zdrsnil. Strela v nej však výrazne väzí. „Zo strany zberateľov militárií zo zahraničia je obrovský záujem o túto raritnú prilbu. Ležala však na bojisku 2. svetovej vojny neďaleko mesta Liptovský Mikuláš, a tak jej miesto je tu,“ uviedol N. Tegza.

Text a foto Alena HARAGOVÁ

ZASMEJME SA ...

- Tak ako si spokojná so svojim milencom?
- Veľmi. Pred mesiacom mi daroval kožuch, pred dvoma týždňami náhrdelník, pred včera prstienok a včera ma požiadal o ruku...
- Aha. Tak si daj pozor, už začína šetriť...

- Miláčik, keď sme sa zobrali, hovoril si, že budeš najlepší manžel na svete!
- Stará! Zabúdaš, že sme sa brali 1. apríla...

Pýta sa manžel manželky:

- Drahá, nechceš ísť do kina?
- Chcem.
- Tak sa obleč a chod!

Žena stojí pred zrkadlom a vraví mu: - Zrkadlo, zrkadlo, povedz mi, kto je na svete najkrajší!

A začne sa pred ním vykrúcať.

Zrkadlo rázne odpovie:

- Odstúp, nevidím.

- Prečo si stiahol žiadost o rozvod?

- Manželka sa so mnou kvôli tomu už pol roka nerozpráva. Takú ženu už veru nenájdem.

Z blata do kaluže

Vojak profesionálnej služby Maroš F., príslušník VÚ 1101 Trebišov, si 18. decembra 2005 požičal od svojho otca osobné motorové vozidlo Škoda Favorit, s ktorým ponáštaval svojich priateľov. Neodmietol ani ponúknutý pohárik s alkoholom. V nočných hodinách, asi o 01.40 h, keď ho zastavili príslušníci OO PZ, po výzve, aby vystúpil z vozidla, zaradil prevodový stupeň a nasmeroval vozidlo priamo na policajta. Vytlačil ho do priekopy a vzápätí s vozidlom ušiel. Skryl sa u svojej známej v rodinnom dome, do ktorého sa dostal tak, že vytlačil okno. V dome zotrval až dovtedy, kedy ho zaistili príslušníci policajného zboru. Tých privolať majiteľka domu. Motívom konania Maroša F. bola skutočnosť, že riadil motorové vozidlo pod vplyvom alkoholu a bál sa, že príde o prácu.

Keby mu preukázali iba požitie alkoholických nápojov a nebol v posledných dvoch rokoch potrestaný, mohol vyvaziť iba s postihom za priestupok. To by nebolo dôvodom na jeho prepustenie z profesionálnej služby príslušníka Ozbrojených síl SR. Tým, že zaútočil s vozidlom na príslušníka PZ, však naplnil skutkovú podstatu trestného činu útoku na verejného činiteľa v zmysle § 155 ods. 1 písm. a), ods. 2 písm. a) Tr. zák., účinného do 31.12.2005, tj. použil násilie v úmysle pôsobiť na výkon právomoci verejného činiteľa a uvedený čin spáchal so zbraňou. V takýchto prípadoch je aj motorové vozidlo v zmysle zákona považované za zbraň. Navyiac, neoprávneným vniknutím do obydlija iného naplnil aj skutkovú podstatu trestného činu porušovania domovej slobody podľa § 238 ods. 1 cit. zákona.

Vojenský obvodový súd Prešov vzhľadom na predchádzajúcu beztretnosť páchatela uložil Marošovi F. trest odňatia slobody na dolnej hranici trestnej sadzby v trvaní 2 rokov, s podmieneným odkladom výkonu trestu na 4 roky. Odsúdenie za úmyselnú trestnú činnosť už je dôvodom pre prepustenie z profesionálnej služby príslušníka Ozbrojených síl SR.

plk. JUDr. František KOVÁČ

Čo písali v roku 1918

ČESKOSLOVENSKÁ ARMÁDA

Dobrovoľníci pre budúcu výpravu budú pozvaní do New Yorku na deň 14. marca t. r. Dobrovoľníci obdržia železničné lístky u dôverníka a v miestach, kde dôverníka niet, od agenta železničnej dráhy.

Dobrovoľníci, ktorí sa dosiaľ neprihlásili a prajú si ísť s touto výpravou, nech sa hneď prihlásia osobne alebo písomne u najbližšieho dôverníka, alebo vo Vojenskej kancelárii v New Yorku. Dobrovoľníci, ktorí nemali času sa prihlásiť, ktorí sa rozhodli teprv v poslednej chvíli vstúpiť do Československej Armády a ktorí z jakýchkoľvek príčin železničné lístky neobdržali, môžu prísť do New Yorku na vlastné útraty, ktoré im budú nahradené po príchode do New Yorku.

Z Vojenskej Kancelárie Československej Národnej rady
154 Nassau Street, New York, N. Y.

Obrana č. 120 z roku 1918, vydávaná v Clevelande v USA

[PRÍBEH]

Autor výroku: PUBLILIUS SYRUS	st. čes. moto-cyklový pretekár	1	rybie vajíčko	Pomôcky: ren, Akra aer, Yn Ayr Topares	hospodár-ska čata (skr.)	obec v okrese Levice	pohostil, počastoval	vyhlásil za nepravdivé	české žen-ské meno (Vrzáňová)	EČV mesta Košice	Obrana	meno maliara Dubaya	5	francúzsky atol v tichomorí
snívaj				sprosták							osobné zámeno			
nutkavé žmurkanie				2 skr. nem. televízie							oblička (lek.) vodná elektráreň			
mesto v Iraku					hromada sídlo v Španielsku					štíhla stavba získaný výhrou				
začiatok pretekov						skr. nášho štátu vrznutie			časť muž. oblečenia bodka, po anglicky					
autonóm-na oblasť (skr.)			4 rybársky čin								toto mesto v Anglicku			staroveká zbraň na búranie pevností
Autor: Vojtech Kúkol	Národná knižnica román E. Zolu			doplnok k spisu MPZ Rumunská								skr. staršieho autostop (hovor.)		
neublíž na cti							predpona s výz-namom nový	dýza (slang.) alpský škriatok						
autor, po rusky						vezmi si iniciály Václava Chaloupeckého			mužské meno rieka v Rusku					
slovko nesúhlasu				angl. žen. meno (Evelína)							hmyz so žihadlom			
vzduch, po grécky				3							špendlík, po anglicky			

Tornáda do Afganistanu

Nemecký kabinet schválil vyslanie šiestich prieskumných lietadiel Tornádo do Afganistanu. Stroje majú plniť výzvedné úlohy pre potreby NATO. Tie predtým plnili napríklad britské lietadlá Canberra, ktoré však minulý rok vyradili zo služby.

Po definitívnom schválení nemeckým parlamentom by mali Tornáda doraziť do južného Afganistanu v apríli. Sprevádzať by ich malo 500 vojakov. Nemeckí piloti sa nemajú podieľať na žiadnych bojových operáciách, ich úlohou je iba prieskum. V Afganistane pôsobí viac ako 30-tisíc vojakov NATO.

Nemecká Luftwaffe má momentálne takmer 200 viacúčelových lietadiel Tornádo. Pre prieskumnú úpravu je k dispozícii 33 špeciálnych kontajnerov

s kamerami, ktoré možno podvesiť pod trup. Tieto lietadlá sú sústredené v Prieskumnej eskadre 51 „Immelmann“. Predpokladá sa, že po roku 2015, kedy Luftwaffe preberie 180 lietadiel Eurofighter, ostane v službe iba 85 Tornád.

Tornádo IDS má dvojčlennú posádku, maximálnu rýchlosť Mach 2,34 a na siedmich závesníkoch (tri pod trupom a štyri pod krídlami) unesie deväť ton výzbroje či prídavných nádrží s palivom.

Miroslav Barič
Foto Luftwaffe

REGINA
Slovenský rozhlas 2

**regionálne
rádio**

Plná poľná sa sťahuje do Rádia Regina

Napriek tomu, že v novej programovej štruktúre Slovenského rozhlasu hlavný spravodajsko-publicistický okruh Rádio Slovensko prechádza na formát takzvaného prúdového vysielania, témy týkajúce sa rezortu obrany a ozbrojených síl sa objavujú vo viacerých spravodajských a publicistických reláciách. Napríklad v relácii Popoludnie s rozhlasom bude mať svoje pevné miesto piatková rubrika s podtitulom „vojenská“. Prihovoríme sa vám aj v ďalších nových formátoch talkshow „Nočná pyramída“ (denne od 22.30 hod. do 24.00 hod.) a „Pozvete nás ďalej?“ (denne od 20.30 hod. do 21.00 hod.). A čo Plná poľná s počúvanosťou nad 100 000 poslucháčov? V novom formáte, ale pod rovnakou značkou si ju môžete už od 3. februára tohto roku vypočuť na rozhlasovej stanici Rádio Regina každú sobotu v čase od 18.20 hod. do 18.30 hod. Stretneme sa aj v relácii „Štúdio Kontakt“. Prvýkrát už 21. marca medzi 20.05 hod. a 21.30 hod. s témou „Slovenskí vojaci v misiách a operáciách krízového manažmentu“. Dovoľujeme si poďakovať tvorcovi vojenského vysielania: Miroslav Minár, Petra Repková a Bernard Roštecký.

(r)

Armádny magazín
v Slovenskej televízii

PROFESIONÁL

uvidíte v premiére
každý štvrtok na
Dvojke o 19,55 h.
a v repríze v piatok popoludní.

Vojaci

očami

detí.

Náčelník Generálneho štábu Ozbrojených síl SR generál Ľubomír Bulík a mesačník OBRANA v spolupráci s Komunikačným odborom MO SR a organizátormi Dňa detí s ozbrojenými silami a Slovenským rozhlasom, vyhlasujú pre žiakov základných škôl **6. ročník výtvarnej súťaže Vojaci očami detí.**

Súťažiaci zašlú svoje práce spolu so spiatočnou adresou, telefónnym kontaktom a dátumom narodenia najneskôr do 4. mája 2007 na adresu:

Redakcia OBRANA, Kutuzovova 8, 832 47 Bratislava.

Autori najlepších prác v kategórii mladších a starších žiakov získajú hodnotné ceny a ich práce uverejníme na internetovej stránke Ministerstva obrany SR. Zároveň ich pozveme na vojenský Deň detí, ktorý sa tento rok uskutoční 26. mája v Dohňanoch pri Púchove.